

Tehetségfüzet

3

TEHETSÉGFÜZET

4.

TEHETSÉGFÜZET

3.

Szerkesztették:

Borbás László,
Hadnagy József,
Hatvani Andrea,
Kvaszingerné Prantner Csilla,
Simándi Szilvia,
Verók Attila,
Virág Irén

EGER, 2017

A kiadvány megjelenését támogatta:
az EFOP-3.4.1-15-2015-00003
„PéldaKép-p Szakmai Program
(Kapcsolatépítés, Kutatás, Hálózatosodás és Társadalmi felelősségvállalás)
az Egrei Roma Szakkollégium tagjainak munkájával”
című pályázat

ISSN 1589-0147

A Líceumi Paletta különszáma

A kiadásért felelős
az Eszterházy Károly Egyetem rektora
Megjelent a Líceumi Paletta gondozásában
Felelős szerkesztő: Estefán Bálint
Nyomdai előkészítés: Verók Attila
Borítóterv: Lonsták Márton

Megjelent: 2017-ben

Készítette: Eger '91. Nonprofit Kft.
Ügyvezető: Mandák Attila

TARTALOM

BEVEZETÉS	9
JUHÁSZ CSENGE, SZABÓ TAMARA, VIDI FLÓRIÁN Bajza József Gimnázium Hatvan Olvasási szokások a Bajza József Gimnáziumban	11
KOCSIS KRISZTINA Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakgimnázium Miskolc A mese szerepe a gyermeki személyiségfejlődésben	18
KOHAJDA GRÉTA Neumann János Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium Eger A mese szerepe a gyermeki személyiség fejlődésében	21
KRAJCSI PÉTER Neumann János Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium Eger A migráció társadalmi vetületei. Mit tehetünk? Mit kell tennünk?	26
MÉSZÁROS KRISTÓF Salgótarjáni Madách Imre Gimnázium Salgótarján „Videóabló”. Történetmesélés a Mannequin Challenge pillanatbefagyasztó stílusában	30
SÁNDOR LOISZ Miskolci Szakképzési Centrum Mezőkövesdi Szent László Gimnáziuma és Közgazdasági Szakgimnáziuma Miskolc A mese szerepe a gyermek fejlődésében	34

SCHUSZTER JENNIFER

**Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és
Pedagógiai Szakgimnázium**

Miskolc

Társadalmi devianciák

41

SZABÓ VIKTÓRIA

Miskolci Szakképzési Centrum Baross Gábor Szakgimnáziuma

Miskolc

Egyéni utak a fejlődésben. A tudás hatalom

46

BÁLINT TÍMEA ORSOLYA

**Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és
Pedagógiai Szakgimnázium**

Miskolc

A tanár-diák-viszony

55

CSENGŐDI KÁROLY

**Salgótarjáni Szakképzési Centrum Kanizsai Dorottya Egészségügyi
Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Szakiskolája**

Salgótarján

Elsősegély a mindennapokban

61

KAZINCZI GRÉTA

**Salgótarjáni Szakképzési Centrum Kanizsai Dorottya Egészségügyi
Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Szakiskolája**

Salgótarján

Az örökbefogadás

68

KUNFALVI KITTI

**Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és
Pedagógiai Szakgimnázium**

Miskolc

Közösség vagy magány? A 21. század kihívásai

73

LENGYEL LILLA

MSZC Mezőkövesdi Szent László Gimnáziuma és Közgazdasági Szakgimnáziuma

Mezőkövesd

Deviáns ifjúság, ifjúsági devianciák 78

PÁLINKÁS ANITA

Miskolci Szakképzési Centrum Baross Gábor Szakgimnáziuma

Miskolc

Világörökség - nemzeti örökség - helyi örökség. Mit ránk hagytak a századok... 86

GERGELY PETRONELLA

Sáropataki Árpád Vezér Gimnázium és Kollégium

Sáropatak

A mese szerepe a gyermeki személyiség fejlődésében 96

KRONOVETTER RÉKA

Salgótarjáni Szakképzési Centrum Kanizsai Dorottya Egészségügyi Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Szakiskolája

Salgótarján

A gyermekkori nyelvoktatás 101

KRUCSAI VIKTÓRIA

Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakgimnázium

Miskolc

Technológia fejlődésének hatása a gyerekekre 109

LENGYEL NOÉMI

Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakgimnázium

Miskolc

A könyvtár tanulást segítő szerepe egy középiskolás szemével 114

MRÁZIK ISTVÁN

Salgótarjáni Madách Imre Gimnázium

Salgótarján

Társadalmi devianciák. drog, bűnözés, prostitúció, ahogyan mi látjuk 118

RADVÁNYI JÚLIA

Miskolci Szakképzési Centrum Mezőkövesdi Szent László Gimnáziuma

Mezőkövesd

New Generation. A magyar cosplay kultúra 131

SZABÓ ROLAND

Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és

Pedagógiai Szakgimnázium

Miskolc

Adatvédelem 135

SZARVAS ESZTER

Neumann János Középiskola és Kollégium

Eger

Az Én megjelenése a közösségi oldalakon 139

BEVEZETÉS

Az egri Eszterházy Károly Egyetemen régóta nagy hagyománya van a tehetséges hallgatók tudományos-művészeti munkájának, elsősorban a tudományos diákköri munka keretein belül.

Tehetséggondozó tevékenységünket szerettük volna a középiskolás korosztályra is kiterjeszteni, ezért az egykori Eszterházy Károly Főiskola Tanárképzési és Tudástechnológiai Karán 2014-ben útjára indítottuk „Tehetségútlevél” elnevezésű programunkat. A programmal az volt a célunk, hogy tehetséges középiskolás diákok útját egyengessük a felsőoktatás irányába, ahová egy „útlevél”-lel kaphatnak bebocsátást és talán ösztönzést is, hogy felsőoktatási tanulmányaik idején figyelmüket a tudományos diákköri munka felé fordítsák. A program sikerét mutatja, hogy idén negyedik alkalommal hirdethettük meg – egyre szélesebb földrajzi régióban. Ebbe a tehetséggondozási és -azonosítási programba immár több kar is bekapcsolódott, így ebben az évben már az Eszterházy Károly Egyetem Pedagógiai Kara, Bölcsészettudományi Kara, valamint Gazdaság- és Társadalomtudományi Kara közösen szervezte a kötetben található írások szóbeli bemutatására szolgáló rendezvényt.

Hosszas előkészítő munka eredményeként – amelybe az egyetem tehetségműhelyeinek hallgatói tagjait is bevontuk – negyedik alkalommal sikerült megszerveznünk a „Tudományról Diákoknak Kíváncsiságból” fantáziánévvel jelzett közösségi TDK-rendezvényt, megcélozva ezzel az Észak-magyarországi régió tehetséges középiskolásait. A rendezvényen a tehetséges középiskolások lehetőséget kaptak az érdeklődési területükhöz kapcsolódó esszé, tanulmány nyilvános szóbeli prezentálására, tudományos előadás vagy poszterelőadás formájában. Nagy örömünkre számos középiskolából – Egerből, Mezőkövesdről, Hatvanból, Salgótarjánból, Sárospatakról, Mátrafüredről, Budapestről, Tokajból, Kazincbarcikáról, Miskolcraól – érkeztek pályázók, így az előzetes szakmai bírálatokat követően konferenciánkon összesen 61 tehetséges középiskolás kapott lehetőséget tudományos munkájának a bemutatkozásra.

Kiadványunkban ezeknek az előadásoknak az írott változataiból válogattunk. Kis kötetünkben jól látható, milyen széles körű a középiskolás diákok érdeklődési spektruma, amely a társadalom- és bölcsészettudományok átfogó területeire terjed ki.

A kiadvány megjelentetését az Eszterházy Károly Egyetem EFOP-3.4.1-15-2015-00003 „PéldaKép-p Szakmai Program (Kapcsolatépítés, Kutatás, Hálózatosodás és Társadalmi felelősségvállalás) az Egri Roma Szakkollégium tagjainak munkájával” nevet viselő pályázata tette lehetővé, amiért ezúton is szeretnénk köszönetet mondani.

A „Tehetségútlevél” program szervezői

JUHÁSZ CSENGE, SZABÓ TAMARA, VIDI FLÓRIÁN

Bajza József Gimnázium

Hatvan

OLVASÁSI SZOKÁSOK A BAJZA JÓZSEF GIMNÁZIUMBAN

Esszénkben a Hatvani Bajza József Gimnázium és Szakgimnázium tanulóinak olvasási szokásaival foglalkozunk. Azért választottuk ezt a témát, mert érdekelt bennünket, hogy a mai internetes világban olvasnak-e még a diákok könyveket. Továbbá felmerült bennünk az a kérdés is, hogy tanulótársaink tényleg elolvassák-e a kötelező olvasmányokat és látják-e azok értelmét! Nem utolsó sorban pedig kíváncsiak voltunk tanáraink véleményére is a témával kapcsolatban.

A témával kapcsolatban több hipotézis is felmerült bennünk, ezek közül a következőket választottuk ki:

1. A diákok nem szeretnek manapság már olvasni.
2. Azt gondoljuk, hogy a diákok inkább elektronikus/digitális formában olvasnak és nem hagyományos formájú könyveket.
3. Feltételezzük, hogy diáktársaink nagyon keveset olvasnak (max. 1 könyvet évente).
4. Szerintünk a legtöbben szórakoztató, romantikus és fantasy regényeket olvasnak.
5. Úgy gondoljuk, hogy a diákoknak csak maximum a fele olvassa el a kötelező olvasmányokat.
6. Biztosak vagyunk benne, hogy a diákok 100%-a frissítené a kötelező olvasmányok listáját.

De miért is olvassunk? Miért fontos az olvasás? Brian Tracy amerikai közszereplő egész életében a siker titkát kereste. A felmérései szerint, ha 2-3 éven át 1 órát olvasunk naponta, akkor abban a témában hozzáértők leszünk. 3-5 év alatt így az adott témáról olvasva szakemberré is válhatunk és 5-7 év alatt a terület nemzetközileg elismert szakemberei lehetünk.

Ennek egyik oka az, hogy önmagunktól, nem pedig erőltetve foglalkozunk az adott témával, és így ragad ránk a lehető legtöbb tudás. Tehát fontos, hogy ne azért olvassunk, mert köteleznek rá, vagy mert éppen tanulnunk kell valamit, hanem azért, hogy saját érdeklődésünkből adódóan sajátítsunk el egy témát és legyünk okosabbak, műveltebbek.

Még több érdekességet is találtunk a szakirodalomban, hogy miért olvassunk még: Az olvasást nyugtató hatása miatt számos valós testi betegségre is javasolják, hiszen a stressz megszűnése együtt jár egyéb betegségek tüneteinek megszűntetésével. Úgy tartják, hogy az olvasás a lelki eredetű problémákra is megoldás, hiszen eltereli a figyelmet a gondokról. És ne felejtjük el azt sem, hogy az olvasás fejleszti a kommunikációs készséget, hiszen egyre több szót és kifejezést ismerünk meg általa, ami sikeresen beépül a beszédünkbe, ezáltal könnyebben, fesztelemből és magabiztosabban kommunikálhatunk másokkal. Nem utolsó sorban pedig az olvasás növeli a koncentrációs készséget és elősegíti az önálló gondolkodást. Edzésben tartja az agyat, a tudás és az információszerzés egyik fontos formája. És azt a tudást, amit birtokunkba veszünk, azt nem veheti el tőlünk soha senki.

Felvetődik a kérdés, hogy kié a főszerep az olvasóvá nevelésben. Erről sok vita szól: a legtöbb szakirodalom egyetért abban, hogy az olvasásra nevelésben elsősorban a családnak, azon belül is az édesanyának van fontos szerepe, másodsorban pedig az óvodai és általános iskolai nevelőknek. Sajnos a tapasztalatok azt mutatják, hogy a családban való olvasásmegszerettetés, az olvasásra való ösztökélés csak nagyon kevés helyen működik, vagy egyáltalán nem, ez a szerep mostanában áttérelődött az iskolákra. Egy 2005-ös tanulmány szerint a felnőtt lakosság 60 %-a évente egyetlen könyvet sem olvas el és ez nem jó példa a gyerekeknek. Ha ez a szerep áttevődik az iskolákra, akkor viszont a kötelező olvasmányoknak fontos szerepe van az olvasóvá nevelésre, ugyanis ma a diákok nagy része csak azokkal a regényekkel, művekkel találkozik, amelyet a magyartanáruk ad fel elolvasásra.

Tehát mi is a kötelező olvasmányok szerepe? Az irodalomtanárok azért olvasgatnak el bizonyos könyveket, mert az alapműveltség részei, fontos történelmi ismereteket tartalmaznak, hazafiasságra nevelnek vagy mert ma is meglévő értékek jelennek meg bennük.

Napjainkban egyre kevesebben olvasnak maguk örömeire az emberek, ez nem magyar jelenség, egy amerikai középiskolások és egyetemisták körében végzett felmérés szerint, míg a diákok 42%-a kapcsolódik ki tévézés, 11%-uk videó játékosság közben, addig csupán a 3%-uk választja az olvasást.

Viszont ha ekkora szerepe van az olvasásra nevelésben az iskolai és a kötelező olvasmányoknak, akkor felmerül a kérdés, hogy nem kellene-e frissíteni azokat. Győri János szerint az olvasás és annak feldolgozása eltérhetne a megszokott sémáktól, ugyanis a kötelezők nehezen leküzdhető akadályként állnak a diákok előtt. Emiatt pedig kevesen jutnak el az élményszerző olvasásig. Ennek következménye, hogy az irodalomolvasástól visszarettenek a diákok, a nehéz nyelvezet, esetleg az azonosulás hiánya miatt. Európában egyedülállóan sok a 19 sz.-i regény a kötelezők listájában, a legfiatalabb mű is elmúlt 80 éves (pl. az Ábel a rengetegben).

Ennek rossz üzenete van, arra enged következtetni, hogy az elmúlt 80 évben nem írtak igényes, irodalmi szempontból értékes regényt. Ezzel kapcsolatban 2009-ben elvégeztek egy felmérést, mely szerint a tanárok kis része, 15%-a elégedett a kötelezők listájával és annak elolvasásával, feldolgozásával.

Mi is kíváncsiak voltunk tanáraink véleményére, ezért magyar tanárainkat is megkérdeztük erről a témáról. Interjút készítettünk Kerékgyártó Katalin, Kovácsné Fazakas Andrea és Pölös-Marton Zsófia tanárnókkal és kíváncsiak voltunk az ő véleményükre magyar tanárként.

Arra a kérdésünkre, hogy mit gondolnak a kötelező olvasmányokról, Kerékgyártó tanárnő azt válaszolta, hogy sok régi örökérvényű könyv szerepel a kötelezők listáján, amelyekben napjaink problémái is szerepelnek, a kulcskérdés az, hogy a klasszikus művek problémáit össze lehet-e egyeztetni a mai problémákkal. Fazakas Andrea tanárnő szerint eltávolodott már a diákság és a kötelező olvasmányok világa egymástól, lejárt a művek nyelve, emiatt nehezen érthető, hosszú a terjedelmük, emiatt viszont unják a diákok. Pölös Marton Zsófia tanárnő pedig azt gondolja, hogy elavultak és nem ennek a korosztálynak megfelelőek a kötelezők.

Megkérdeztük tanárainkat, hogy változtatnának-e a kötelezők listáján, erre pedig mindhárman egyhangúlag igennek válaszoltak, mivel a szomorú, negatív könyvek lehúzzák a diákokat, inkább az életünkkel kapcsolatos, a mai kor problémáival foglalkozó művek kellenének, amelyek felkeltenék az érdeklődést.

Arra is kíváncsiak voltunk, hogy milyen tapasztalataik vannak a kötelezők elolvasásával kapcsolatban. Azt gondoljuk, hogy tanáraink nagyon reálisan látják, hogy egyre kevesebben olvassák el az eredeti műveket, inkább rövidített változatokat és rövid tartalmakat olvasnak a diákok (tisztelet a kivételnek).

Tanárainktól is megkérdeztük, hogy miben látják a kötelező olvasmányok célját, és ők is megerősítve a korábban szakirodalomból idézett álláspontot azt hangsúlyozták, hogy a legfontosabb értékük, hogy az alapműveltség részei, emberiségre nevelnek és elvileg az olvasást kellene megszerettetniük a gyerekekkel.

Végül ezzel a témával kapcsolatban kíváncsiak voltunk diáktársaink véleményére is, hogy ők hogyan látják az olvasási szokások megváltozását és hogyan értékelik a kötelező olvasmányokat. Kérdőívet töltöttünk ki a 9. és 12. évfolyamos diákokkal, összesen 191 tanulóval. Ebből 73 fiúval és 118 lánnyal. 103 kilencedikes és 88 tizenkettedikes tanuló vett részt felmérésünkben. Azért ezt a két évfolyamot választottuk, mert az egész iskola véleményének felmérése óriási feladat lett volna, így viszont láthatók az életkorból adódó különbségek, esetleg hasonlóságok.

A kérdőívet név nélkül kellett kitölteni, csupán az évfolyamot és az osztályt kellett feltüntetni rajta. Összesen 20 kérdésre vártuk a választ, ebből az első csak személyes adatokat mért.

Arra a kérdésre, hogy szeretnek-e olvasni, a válaszadók nagy része igennel válaszolt, ami egy kicsit meglepett bennünket, de nagyon örültünk neki. Meglepődünk, hogy a kilencedikesek talán még jobban szeretnek olvasni, mint végzős társaik, vagy talán csak több idejük van erre. A kilencedikesek kifejezetten sokat olvasnak bevallásuk szerint, ez reményre ad okot, hogy a diákok még szívesen olvasnak.

Arra a kérdésünkre, hogy milyen formában olvasnak a legtöbbit, azt válaszolták diáktársaink, hogy az elektronikus formában való olvasás egyre nagyobb teret nyer a nyomtatott formával szemben, csupán a 9.A, 9.B és 12. B osztályok esetében nem így van. Érdekes azonban, hogy a humán tagozatos osztályokban viszont kiugróan magas az eredmény, ők már a kötelező olvasmányok nagy részét is digitális formában olvassák.

Rákérdeztünk arra is, hogy mit szoktak nyomtatott formában a leggyakrabban olvasni. Itt szembeűnő a szórakoztató irodalom túlsúlya, a többi irodalom szinte eltörpül mellette. Néhányan olvasnak még folyóiratokat, szakirodalmat és szépirodalmat is, de ezek száma elenyésző. Viszont arra a kérdésünkre, hogy mit szoktak elektronikus formában a leggyakrabban olvasni, minden osztályban egyöntetűen főleg közösségi oldalak hírei és blogok szerepeltek válaszként, e-bookot és pdf-könyvet pedig nagyobb arányban a 9.B, 9.C és 12.B osztályosok olvasnak.

Kíváncsiak voltunk még arra, hogy milyen gyakran olvasnak a diákok nyomtatott könyveket. A válaszok azt mutatják, hogy havonta egyszer, sőt inkább annál ritkábban olvasnak a diákok ilyen könyveket. Minden nap csak a 9.A és 12. B osztály tanulói olvasnak.

Érdekes viszont, hogy a „milyen gyakran olvasol bármit az interneten” kérdésünkre pedig az az eredmény született, hogy interneten viszont minden nap vagy legalábbis hetente többször olvasnak a diákok, vagyis ez a forma sokkal népszerűbb, mint a nyomtatott forma.

Mivel már a bevezetőnkben leírtuk, hogy szerintünk az olvasásra való nevelésben nagy szerepe van a családnak, feltettük azt a kérdést is a bajzás tanulóknak, hogy nekik olvastak-e a szüleik esti mesét óvodás korodban. Mint már korábban is utaltunk rá, a meseolvasás nagyon fontos gyermekkorban az olvasóvá nevelés miatt. Örömmel láttuk, hogy a diákok közel 90%-nak olvastak esti mesét kicsi korukban. Ezt erősíti az is, hogy arra a kérdésünkre, hogy segíti-e a gyerekkori meseolvasás az olvasási szokások kialakulását, szintén az esetek 90%-ban igennel válaszoltak társaink. Vagyis pontosan tudják, hogy milyen fontos gyerekkorban a

közös meseolvasás, és reméljük, ezt a hagyományt minden diáktársunk továbbviszi majd, ha egyszer szülő lesz.

Természetesen az is foglalkoztatott bennünket, hogy milyen témájú könyveket olvasnak. A legtöbb voksot a sci-fi és fantazi könyvek, a romantikus könyvek és a kalandregények kapták. Ezzel szemben kevesen olvasnak verseket, tudományos és történelmi regényeket. A folyóiratok esetében pedig a diákok főleg bulvárlapokat, sportújságokat, technikai és elektronikai dolgokkal kapcsolatos lapokat forgatnak, de van, akit a kreatív hobby, a lakberendezés, az állattenyésztés, a természetvédelem vagy éppen a divat érdekel. A válaszok alapján azt gondoljuk, hogy társaink nagyon színes egyéniségek széles érdeklődési körrel.

Szerettük volna megtudni, hogy mi alapján választják ki, hogy melyik könyvet olvassák el. Ennél a kérdésnél több választási lehetőséget kínáltunk, ami szerintünk egy könyv kiválasztásában meghatározó lehet. Ezek közül a rövid tartalom volt a legnépszerűbb, vagyis a társaink nagy része elolvassa a könyvek borítóján a tartalmát vagy rákeres előtte a tartalmára a neten. Ezen kívül befolyásolja a könyvválasztást mások véleménye és a borító is, legkevésbé pedig a szerző neve alapján döntünk.

Az egyik legérdekesebb kérdésünk az volt, hogy mindig elolvassák-e a kötelező olvasmányokat és egyetértenek-e a kötelező olvasmányok listájával. A kötelező olvasásával kapcsolatban két osztály kivételével a NÉHA győzött, amin mi meg sem lepődtünk. Viszont a 9.B-ek esetében a tanulók több mint fele nyilatkozta azt, hogy elolvassa a kötelezőket, a 9.C-ek esetében pedig a kétharmada. Ennek talán az lehet az oka, hogy a 9.C-ek osztályfőnöke Veresné Kalcsó Krisztina tanárnő, aki egyben a magyar tanárunk is, és ő mindig az olvasás fontosságát hangsúlyozza, valamint az utolsó szög rákérdez mindenre a kötelezőkkel kapcsolatban. A kötelező olvasmányok listájával viszont egyik osztály sem ért egyet vagy csak részben, sőt néhányan teljesen elutasítják azt. A diákok többsége megváltoztatná ezt a listát, de tudjuk, hogy ez a kérdés már évek óta mindig felvetődik és megoldásért kiált, de a változtatásra valószínűleg még sokat kell várni.

Kíváncsiak voltunk arra, hogy a diákok tudják-e, milyen célt szolgálnak a kötelező olvasmányok. Erre a kérdésre majdnem ugyanazon válaszok kapták a legtöbb voksot, mint amit tanáraink is megfogalmaztak: a legtöbben a szókincs fejlesztését és az alapképesség megteremtését jelölték meg célként. Ezen kívül szavaztak a szövegértési képesség fejlesztésére is, viszont egyáltalán nem tartják a diákok a kötelezők céljának a problémamegoldó képesség fejlesztését. Ez is egybecseng tanáraink véleményével, akik azt mondták, hogy a kötelező olvasmányokban felmerülő problémák már idejét múltak, nem korszerűek. Mivel nagyon sok kreatív és sokfajta érdeklődésű gyerek jár iskolánkba, ezért ők ezt a listát főleg

fantazi és kalandregényekkel, modern könyvekkel, életre tanító művekkel, siker-történetekkel, krimikkel, testépítő és gasztronómiai témájú könyvekkel bővítenék.

A kérdőívek elemzése alapján a következő válaszok születtek hipotéziseinkre:

1. A diákok nem szeretnek manapság már olvasni. – Ez az első hipotézisünk egyáltalán nem helytálló, mivel a kérdőív kérdésére adott válaszokból kiderül, hogy igenis szeretnek olvasni a mai diákok.
2. Azt gondoljuk, hogy a diákok inkább elektronikus/digitális formában olvasnak és nem hagyományos formájú könyveket. – Ez a feltételezésünk csak részben teljesült, hiszen a kérdőíves felmérés azt mutatta, hogy megnőtt ugyan az elektronikus formában való olvasás aránya, de még mindig inkább nyomtatott könyveket olvasnak inkább a tanulók.
3. Feltételezzük, hogy diáktársaink nagyon keveset olvasnak (max. 1 könyvet évente). – Ez a hipotézisünk is részben teljesült, hiszen tényleg keveset és ritkán olvasnak a diákok, de szerencsére nem egy könyvet évente, hanem általában havonta vagy félévente egyet.
4. Szerintünk a legtöbben szórakoztató, romantikus és fantasy regényeket olvasnak. – Ez a véleményünk abszolút igaznak bizonyult, tényleg ilyen témájú könyveket olvasunk a legtöbbet.
5. Úgy gondoljuk, hogy a diákoknak csak maximum a fele olvassa el a kötelező olvasmányokat. – Ez a feltételezésünk is helytálló volt, hiszen a diákoknak csak kis része vallotta azt, hogy el szokta olvasni a kötelezőket, nagyobb részük néha vagy egyáltalán sohasem olvassa el azokat.
6. Biztosak vagyunk benne, hogy a diákok 100%-a frissítene a kötelező olvasmányok listáját. – Ez a hipotézisünk is teljesült, valóban szinte mindenki változtatna a listán, sőt különböző tanácsokat is kaptunk, hogy milyen típusú könyvekkel kellene bővíteni azt.

Összegzésképpen szeretnénk kiemelni azt, hogy nagyon fontos az olvasás megszerettetése még gyermekkorban, hiszen az olvasás által alapműveltségre tehetünk szert, növelhetjük szókincsünket, javíthatjuk szövegértési képességünket. Ugyanakkor nem mindegy, hogy mit olvasunk akár saját választásunkból, akár kötelezően, hiszen csak olyan műveket szabad elolvasni, amelyek érdekelnek minket, amelyek által „többek leszünk” és amelyek segíthetnek bennünket a mindennapi életünkben. Ne feledjük, ha minden nap napi 1 órát olvasunk valamilyen témában, akkor hamarosan annak a témának a szakértői lehetünk, műveltebbek és nyitottabbak válunk a problémák és megoldásuk iránt.

Irodalomjegyzék

Gombos Péter (2013):

Dobj el mindent... és olvas!

Pont Kiadó, Budapest, 5-9; 13-22 o.

<https://cultura.hu/aktualis/mennyit-olvasnak-a-fiatalok/>

<http://e-book.reblog.hu/megdobbento-magyar-olvasasi-szokasok>

<http://folyoiratok.ofi.hu/tags/olvasasi-szokasok>

KOCSIS KRISZTINA

**Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és
Pedagógiai Szakgimnázium**

Miskolc

A MESE SZEREPE A GYERMEKI SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉSBN

Miért is szükséges a mese?

Elsősorban azért, mert ha mesélünk gyermekünknek, éreztetjük vele hogy fontos számunkra az együtt töltött idő. Másodsorban, a mese hallgatása lelki folyamatokat indít be nála, melyekre szüksége van az egészséges fejlődéshez. A mesék jelentősége a gyermekek számára, hogy fontos ősi tartalmakat hordoznak, amelyekkel a gyermekek könnyen azonosulhatnak, kitágítják számukra a valóságot, felhasználhatják a problémáik megoldása során, fejlődik tőle az alkalmazkodó készségük és megkönnyítik számukra a feszültségoldás mindennapi nehézségeit. A mesének jelentős szerepe van a gyerekek értelmi és érzelmi fejlődésben azért is, mert viselkedési mintákat nyújt számukra.

A mese mint a feszültségoldás eszköze?

Elsőre azt is gondolhatnánk, hogy a különféle történetekben lévő szereplők mint például a boszorkányok, sárkányok, koboldok, valamint a farkasok, félelmet kelthetnek a gyermek számára. A mese a lélek fejlődésének állomásait jeleníti meg szimbolikus képekben.

A lélek fejlődéséhez pedig hozzátartozik a félelem, és a szorongás is, valamint hogy a szereplők hogyan jutnak túl ezeken az érzéseiken, hogyan küzdenek meg velük, és hogyan lépnek egy magasabb szintre. Fontos összetevője a mesének, hogy a főszereplők mit és hogyan tanulnak mindabból, amit a történet megpróbáltatásai eléjük állítottak. Ha a gyermek ki tudja várni a szorongás fantáziaképein áthaladva a vizsgálat és megszabadulás képeit, akkor a mese jótékony hatású és eléri a célját: példát és mintát mutat a gyermekeknek a probléma megoldásból.

Miért kell a mese?

A legjobb intelligenciafejlesztő módszer. Azok a felnőttek, akiknek meséltek gyermekkorukban, sokkal könnyebben küzdenek meg az élet nehézségeivel, ér-

zelmileg stabilabbak, hiszen számtalan példát kaptak a történetekből. A mese feszültség oldó. Nem csak a gyermekek számára, hanem a felnőttek részére is jó hatással van. Vágyteljesítő, vigasztaló, valamint gyógyító hatással is bír. A gyerekeknek a mesében választaniuk kell a jó és a rossz közül. A gyermeki lélek fejlődésében az ilyen egyszerű választások és döntések nagyon fontosak.

- A fekete-fehér.
- A finom-nem finom.
- A szeretem - nem szeretem.

Ezekkel a döntési kényszerekkel a mesékben azonosulhatnak a gyerekek.

Mi fontos a mesékben?

Nagyon fontos, hogy érthető legyen a hős és látszódjon a különbség a jó és a rossz között. Hisz „minél egyszerűbb és érthetőbb a jó hős, annál könnyebb azonosulnia vele, és annál könnyebb elutasítania a rosszat. A gyermek nem a jósága miatt azonosul a hőssel, hanem azért, mert a hős helyzete és szerepe erősen vonzza. Nem úgy merül fel benne a kérdés, hogy jó akarok-e lenni, hanem úgy, hogy mire akarok hasonlítani.”

Mások a mai gyerekek mese igényei, mint az évekkel ezelőtti gyerekeknek?

A mesehallgatás elsősorban mozgatja meg a gyermeket. A mai gyerekek keveset mozognak, igénylik azonban a mozgalmasságot, amit a mese belső mozgáslehetőségként ad meg számukra. A fantáziát beindítva fejleszti a kreativitást. Ha a könyv, amelyből mesélünk nincs tele illusztrációkkal, a fantáziát belső mozgásra készíti, így jobban fejleszti az érzelmek megélésének képességét, a megítélő-képességet, a bátorságot és az odaadást, mint ha kész sablont kap a gyermek, amelyhez belső képeit le kell nyesegetnie, hogy illeszkedjen a kész mintába. A jó mesék nem tudnak elavulni, a megjelenő szereplők archetípusok, ősképek, melyek segítenek megérteni a mindenkori világot. Azért jobb mesét hallgatni a szülőtől, mert így a mese tempója alakítható a gyermek tempójához. Ha valami nem világos, visszakérdezhet, kérheti, hogy a szülő ismétljen meg egy részt. A szülő társa a kalandokban, a félelemben és a feloldozó örömben és boldogságban is. Az anya gyermek kapcsolat egyik legjobb fejlesztője a meseolvasás. Az esti lefekvés, elbúcsúzás nehéz perceit könnyítheti meg, ha az esti rituálé jó közérzetben zajlik.

Problémák?

Tény, hogy a mai gyerekeknek már néhány éves koruktól kezdve a mindennapjaik részévé vált a különféle kütyük használata, ebből adódóan pedig sok szülőnek szinte kézenfekvőnek tűnik, hogy a gyerek az esti mesét is a "digitális anyuka", a televízió tolmácsolásában hallgassa, illetve nézze meg. Felmérések szerint sokkal kevesebb szülő és sokkal ritkábban olvas mesét gyermekének, mint szükséges volna. Az esti mesét azért sem lenne szabad tévén nézni, mert a rajzfilmek ahelyett, hogy álomba szenderítenék a kicsit, épp hogy aktiválják, mesterségesen figyelmi-izgalmi állapotba hozzák. A tévében látható mesék legnagyobb hátránya a mesemondással szemben, hogy aminek fejlesztése viszont nagyon fontos lenne, hiszen később az olvasás során, az iskolában is nagy szüksége lesz ezekre a készségeire. Lehet, hogy a gyerekek imádják órákig bámulni kedvenc mesehősük kalandjait, ám jobb, ha estére inkább kikapcsolja a tévét. Ne lefekvés előtt tapadjanak rá a képernyőre, hanem inkább napközben, és ha lehetőség van rá, nézzék együtt a szülővel a meséket, hogy a gyermek esetlegesen felvetődő kérdéseire azonnal választ kaphasson.

Irodalomjegyzék

Boldizsár Ildikó (2010):

Meseterápia.

Magvető Könyvkiadó, Budapest.

Tóth Ibolya (2001):

A pszichológia alapjai.

Comenius Bt., Pécs.

<http://www.e-pakk.hu/mesepszichologia.htm>

http://www.tanszertar.hu/eken/2007_03/szm_0703.htm

KOHAJDA GRÉTA

Neumann János Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium

Eger

A MESE SZEREPE A GYERMEKI SZEMÉLYISÉG FEJLŐDÉSÉBEN

*„A mese játék, csoda, hit és lélek. Mosoly mindenki lelkére.
A mese az gyógyír, az befele és kifelé is gyógyít.”*

(Csernik Szende)

Szeretném bemutatni esszémben, hogy milyen hatással van az óvodás korú gyermekekre a mesélés. Elsősorban arra fektettem hangsúlyt a kutatásom során, hogy milyen következményei vannak annak, ha egy gyereknek már kisgyermek kora óta mesélnek. Ezen kívül arra is kitérek dolgozatomban, hogy milyen a kapcsolat gyermek és szülő között meseolvasás közben.

A mese az egyik legősibb irodalmi műfajunk. Eredete visszavezethető az ősi mítoszokig és legendákig. A mítoszokkal ellentétben a mesékben nem feltétlenül kell jelen lennie valamilyen valós dolognak, szárnyalhat a fantáziánk, nincsenek határok. Az ősi mesemondás rituáléjának célja mindig valamilyen tudás továbbítása, oktatás volt. Ezzel szemben ma már inkább a szórakoztatás kerül előtérbe, ami véleményem szerint negatív hatással lehet a gyerekek szellemi fejlődésére.

„A mese tulajdonképpen a gyermek szemével nézett világ.” (Kádár Annamária (2013); Mesepszichológia. Kulcslyuk Kiadó, Budapest p. 43.) Egy óvodás korú gyermek még nem képes teljesen elkülöníteni a valóságot az illúziótól, illetve a varázslatos, nem létező dolgoktól. Ennek eredménye, hogy nem lepődnek meg azon, ha egy csizmával hét mérföldet lehet lépni, vagy ha a farkas lenyeli Piroskát. Az ő képzeletükben ez mind lehetséges, mindenféle akadály nélkül. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy nem jó a gondolkodásuk, hanem azt, hogy máshogy gondolkodnak, mint a felnőttek. Éppen ezért ők nem érzékelik agresszívnek vagy ijesztőnek azt, hogy felvágják a farkas hasát. Nem régen olvastam egy cikket arról, hogy egy egri óvodában cenzúrázzák a Piroska és a farkas című mesét az agresszív tartalma miatt. Már első olvasásra sem értettem egyet ezzel, és Kádár Annamária Mesepszichológia című könyvében megtaláltam a magyarázatot is. *„A gyermek magyarázatai akkor jelennek meg, amikor véget érnek az ismeretei. Mivel a nem tudás bizonytalanságát csökkenteni szeretné, számára minden megmagyarázhatóvá válik, így próbálja megérteni a saját élményeire, tapasztalataira építve a körülötte zajló dolgokat.”* (Kádár Annamária 2013; Mesepszichológia. Kulcslyuk

Kiadó, Budapest, p. 29.) Egy óvodás korú gyermeknek nincsen olyan tapasztalata, ami miatt ijesztő lenne, hogy a farkas lenyelte Piroskát, ezért nem is érzékeli ezt ijesztő dolognak.

Egy 3-6 év körüli gyermek életében az egyik legfontosabb dolog a rendezettség, a megszokottság. Fontos nekik, hogy minden nap ugyanabban az időben keljenek, meglegyen egy adott napi rutin, amihez tudnak igazodni. Mivel nehezen alkalmazkodnak a teljesen új és váratlan dolgokhoz, a szüleik dolga, hogy megkönnyítsék ezt számukra. Az esti meseolvasásnak is bele kell, vagy kellene, tartoznia ebbe a napi rutinba. A mese biztonságérzetet ad a gyermekeknek, csökkenti a feszültséget és fejleszti a problémamegoldó képességüket. A történetekben találkozhatnak jó és rossz karakterekkel egyaránt, ez segít nekik abban, hogy jobb emberismerőkké váljanak. Hiszen, ha egy bibircsókos, görnyedt öregasszony almat kínálna bármelyikünknek, van olyan, aki elfogadná?

Nagyon fontos szerepe van a mese megértésében és megfelelő értelmezésében annak is, hogy ki olvas fel a gyermeknek. Legtöbb esetben a szülők, nagyszülők, közelebbi rokonok olvasnak mesét a fiataloknak. Elengedhetetlen, hogy olyan legyen az olvasó, aki napi kapcsolatban van a gyermekkel, hiszen neki kell válaszolni azokra a kérdésekre, amik felmerülnek olvasás közben. Ezek a felmerülő kérdések sokszor többet hatnak a személyiség fejlődésére, mivel olyan dolgokra kap választ a gyerek, amik felkeltik érdeklődését.

Mindezek mellett fontos az is, hogy a mesélő ugyanannyira beleélje magát a történetbe, mint az, aki csak hallgatja. Ha csak monoton hangon felolvasunk egy mesét a gyermeknek, valószínűleg oda sem fog figyelni. De ha megfelelő hangsúlyozással, beleéléssel mesélünk, akkor a gyerek is sokkal jobban fogja élvezni az esti mesét. *„Minden mesélés újraalkotás, a mese egy variációjának bemutatása, különösen, ha szabadon mesélünk.”* (Kádár Annamária (2013); Mesepszichológia. Kulcslyuk Kiadó, Budapest p. 113.) A szülő vezeti be a gyermeket a fantáziavilágba, ezért figyelni kell arra, hogy megfelelő hangulatban legyenek mind a ketten. Elegendő figyelmet és időt kell szánni a mesélésre, hiszen mindkét fél számára meghatározók a másik kérdései, reakciói. *„A gyermek és a neki mesélő szülő között olyan kapcsolat teremődik, amely nélkül nem érdemes élni, és azt a szülőt, aki nem tudja, milyen fontos ez, rá kellene kényszeríteni arra, hogy meséljen a gyermekének.”* (Lázár Ervin)

Kutatásom során lehetőségem nyílt beleolvasni a lakhelyem levő óvoda nevelési programjába, amiben rengeteg érdekes dolgot olvastam. A mesékről szóló részben kihangsúlyozták, hogy az óvoda nem tanítja az irodalmat, hanem annak megszerettetésére vállalkozik. Ebből következik, hogy már óvodás kora előtt is fontos mesét olvasni a gyereknek, hiszen a verses-mesék, mondókák segítik a

nyelvtanulást, a szókincs bővítését, valamint felkészíti a gyermeket az óvodás éveire. Ezen kívül azt is megtudtam, hogy nem elég, ha a felnőtt olvas a gyermeknek, neki is kézbe kell vennie a könyvet, ismerkednie kell vele. Ez ahhoz szükséges, hogy a későbbiekben lelkes olvasó, színházlátogató, művelt ember váljon belőle. A mondókák, hangutánzó mesék arra is alkalmasak, hogy felkeltsék a gyermek figyelmét a természetre, például az évszak vagy időjárás változásra.

A meséken keresztül ismerhetnek meg a gyerekek új érzelmeket, érzéseket. A velünk született érzelmeken kívül felmerülhet az irigység, magabiztosság és önbizalom is. Ha engedjük, hogy a gyermek saját maga élje meg ezeket az érzéseket, és túl tudjon jutni rajtuk, azzal nagyon sokat segítünk abban, hogy a későbbiekben könnyebben megküzdjön kisebb-nagyobb problémákkal.

Kádár Annamária Mesepszichológia című könyvében található egy Bátor vagyok, vagy inkább vakmerő? című mese. A történetben Lilla és Tündérbogyó terveznek felmászni egy fára, de Lilla közben megijed. Eszébe jut, hogy előző alkalommal sem tudott lemászni a fáról, és egyszer korcsolyázott egy hegyen, ahol elesett. A meséből megtudhatja a gyermek, hogy mi a különbség bátor és vakmerő között, valamint arra is rávilágít, hogy tanuljon a hibáiból, ne kövesse el többször ugyanazt a hibát. Ilyen egyszerű példák segítségével könnyen el lehet magyarázni bonyolultabb dolgokat is a gyerekeknek, amikből tanulhatnak.

„A mese ugyanis meghatározó alapélmény mind saját életükre, mind iskolai teljesítményeikre.” (Boldizsár Ildikó 2010: Meseterápia. Magvető Kiadó, Budapest. p. 321.) Meghatározó élmény lehet az, mikor először veszünk könyvet a kezünkbe azzal a szándékkal, hogy saját magunknak olvassuk el. Minél előbb bekövetkezik ez, annál jobb. Az oktatással kapcsolatos hírekben rengetegszer hallani, hogy az általános, de van, hogy a középiskolai tanulók sem tudnak megfelelően olvasni. Ennek oka visszavezethető gyermekkorukra. Megfigyelhető, hogy az a gyerek, akinek minden este meséltek a szülei, sokkal könnyebben és szívesebben olvas, mint az, akinek nem olvastak, meséltek. Kálmán Marianna klinikai gyermek-szakpszichológus egyik cikkében kifejti, hogy az óvodáskori mesehallgatás alatt megjelenik az alkotó képzelet. Ennek segítségével a gyerekek könnyedén tudnak belső képeket alkotni, ami elengedhetetlen ahhoz, hogy később képes legyen egy betűt hallás után leírni. Tehát a meseolvasással segítjük gyermekeinket az írás, olvasás tanulásában is.

Kutatásom eredményeként kijelenthetem, hogy a mesélés elengedhetetlen egy szellemileg egészséges gyermek fejlődéséhez. A mese közrejátszik mind a kapcsolatfejlesztésben, mind érzelmeik kifejezésében. Segít megszerezniük a legalapvetőbb készségeket, mint például a problémamegoldás, jó és rossz felismerése, képzelőerő fejlesztése. *„A világ meséből van, mesebeli varázserőből, és ami a legcsodálatosabb benne az az, hogy ez a varázserő a legvalóságosabb erő, ami*

csak létezik a világon, és ami az igazsághoz vonz, csak oda kell figyelniünk, érzéseinkkel ápolnunk, és ettől kisarjad, virágba borul a világ.” (Körmöci Katalin: Óvodai nevelés, LXVI. évfolyam, 2013. április, 4. szám)

Irodalomjegyzék

Boldizsár Ildikó (2010):

Meseterápia.

Magvető Kiadó, Budapest.

Kádár Annamária (2013):

Mesepszichológia.

Kulcslyuk Kiadó, Budapest.

Kálmán Marianna (2013):

A mesehallgatás a sikeres iskolakezdés érdekében

(2013. november)

Komáromi Gabriella (1999) (szerk.):

Gyermekirodalom.

Helikon Kiadó, Budapest.

Margaréta Óvoda, Domoszló: Nevelési program.

Pivókné Gajdár Klára (2013):

A meseírás napja alkalmából.

Óvodai nevelés, Szakmai-módszertani folyóirat LXVI. évfolyam, 2013. április, 4. szám.

<http://www.citatum.hu/idezet/95494>

Letöltés dátuma: 2016. 12. 10.

<http://www.egerhirek.hu/a-szivarvany-oviban-cenzurazzak-a-piroska-es-a-farkas-cimu-meset/>

Letöltés dátuma: 2016. 12. 10.

<http://sulihalo.hu/szulo-nagyszulo/szulo-foruma/4935-meseljunk-logopedia>

Letöltés dátuma: 2016. 12. 11

KRAJCSI PÉTER

Neumann János Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium

Eger

A MIGRÁCIÓ TÁRSADALMI VETÜLETEI. MIT TEHETÜNK? MIT KELL TENNÜNK?

A pályázatomban a migráció által gyakorolt hatásokat fogom tanulmányozni a társadalomra. Megvizsgálom, hogy mit tehetünk, mit kell tennünk azokkal, akik valamilyen okból elhagyják hazájukat és egy másik országba immigrálnak (bevándorolnak). Ha egy ország lakosságának egy része ideiglenesen vagy véglegesen helyet változtat, úgy, hogy eközben politikai vagy közigazgatási határt lép át, azt a folyamatot migrációnak vagy másképpen vándorlásnak nevezzük. (Pirisi Gábor és Trócsányi András: Általános társadalom- és gazdaságföldrajz. <http://tamop412a.ttk.pte.hu/files/foldrajz2/ch02s04.html>. 2016. december 13.) Ha az utóbbi évek statisztikáit megtekintjük, azt láthatjuk, hogy megnőtt a migránsok száma. „2014-ben megközelítőleg 3,8 millió bevándorló érkezett az EU-28 tagállamaiba, míg a hivatalos adatok szerint legalább 2,8 millió kivándorló hagyta el az Európai Unió tagállamait.” (Eurostat. A migrációra és a migráns népességre vonatkozó statisztika. http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics/hu. 2016. december 13.) Vagyis körülbelül 1 millió új ember érkezett az EU területére. Az Európai Unió által nyújtott politikai biztonság és gazdasági jólét teszi vonzóvá a bevándorlók számára az európai tagállamokat, főként Németországot. Egy népvándorlási folyamat több okból is bekövetkezhet, lehet önkéntes vagy kényszerített (például háborús helyzet, pogromok miatt), sőt szervezett is (bizonyos kedvezményekért). A történelemben sokszor ismétlődött, de korábban jellemzően a fejlettebb területekről a túlnépesedés miatt irányult az elmaradottabb régiók felé.

Ám ez a mobilitási folyamat típustól függetlenül komoly hatásokkal jár a fogadó ország társadalmára nézve. Először fontos meghatározni a társadalmat, mint fogalmat. A hétköznapi értelmezés az, hogy a társadalom egy nagyobb embercsoportot jelöl, akik egyfajta rend szerint együtt élnek. A társadalomtudományos megfogalmazás: „A társadalom az egyik legfontosabb fogalom a szociológiában. A társadalom strukturált társas kapcsolatok rendszere, amelyek a közös kultúra révén összekötik a benne élőket.” (Anthony Giddens: Szociológia. Osiris Kiadó, Budapest, 2008.) – így definiálja a társadalmat Anthony Giddens brit szociológus.

Ha a két fogalmat megnézzük, kijelenthető, hogy a társadalom alapja a közös értékrend, a közös kultúra. Ebbe az új környezetbe lép be az „idegen”, aki adott esetben más kultúrából jött, olyanból, ahol lehetséges, hogy mások a szabályok, a viselkedési normák, mint az adott országé, társadalomé.

Akár ideiglenes, akár végleges a bevándorlás, a legfőbb kérdés a társadalomra nézve a migrációval kapcsolatban az, hogy az újonnan érkezetteket be kell-e illeszteni a társadalomba. A gazdasági-társadalmi prosperitás, a politikai-kulturális kezelhetőség az egységesülést preferálja. Ez különbözőféleképpen valósulhat meg. Ilyen lehet például az asszimiláció, vagyis a beolvadás (természetes vagy törvényekkel szabályozott): „... az asszimiláció egy olyan tudatos átvételi és tanulási folyamat, amelynek során bizonyos személyek a sajátjuktól eltérő viszonyrendszerhez, kultúrához alkalmazkodnak. Egyfajta készségelsajátítást, orientálódást és értelemtulajdonítást jelent.” (Barabás Mária Alexandra: A kultúrák harca vagy együttműködése. A multikulturalizmus vége? http://elib.kkf.hu/edip/D_15479.pdf. 2016. december 14.) A másik lehetőség az integráció. A kulturális integráció azt jelenti, hogy a bevándorló megismeri a fogadó ország kultúráját, szokásait, hagyományait és ezeket megérti, elfogadja, tiszteletben tartja. Minél jobban sikerül ez neki, a közösség annál inkább el fogja fogadni tagjának. A társadalmi integráció végén az egyén a közösség teljes értékű tagja lesz. Ez gyakran azzal párosul, hogy felveszi a fogadó ország állampolgárságát. Az integrációs folyamatot sok tényező nehezítheti, illetve segíti. Az egyik hátráltató tényező lehet az, hogy a szociális rendszer már eleve le van terhelve és ide kell új tagként felvenni az országba bérkező bevándorlókat. A tömegesen megjelenő, esetenként zárt csoportot képező emberekre jelentős figyelmet kell fordítani, ám ez idő/pénz vagy egyéb más erőforrások hiányában nem tud megvalósulni. A történelmi tapasztalat azt mutatja, hogy a nagy eltéréseket mutató, vagyis szignifikánsan a másságot megjelenítőekkel szemben jellemző az is, hogy a többségi társadalom, közösség tagjai, ahova a bevándorló érkezik, nem toleránsak. Előítéllettel viseltetnek, stigmatizálják, vagyis különböző bélyegekkkel látják el a kisebbséget valamilyen tulajdonsága miatt, és ezzel hátrányosan megkülönböztetik. (Anthony Giddens: Szociológia. Osiris Kiadó, Budapest. 2008.) Azzal, hogy az adott egyént, mint a csoport tagját emiatt deviánsnak tekintik, jelentősen rontják a beilleszkedési esélyeit. Ilyenkor előfordulhat a szegregáció. A szegregáció jelentése elkülönülés, elkülönítés. (Barabás Mária Alexandra: A kultúrák harca vagy együttműködése. A multikulturalizmus vége? http://elib.kkf.hu/edip/D_15479.pdf. 2016. december 14.) Azonban van pozitív példa is, ilyen az, hogy egyre több civil kezdeményezés jön létre, ami segít a bevándorlóknak a kultúrával, nyelvvel megismerkedni, új szociális kapcsolatokat kiépíteni. Ez hasznos mind a fogadó országnak, mind az

immigráns számára. A fogadó ország állampolgárai egy új kultúrával ismerkedhetnek meg, és eközben a bevándorló is megismeri a fogadó ország kultúráját és elindulhat az integrálódás útján. Megjelenik a multikulturalizmus, aminek a célja a két különböző kultúrájának (a fogadó ország és a bevándorló kultúrája) megőrzése és ápolása. (Barabás Mária Alexandra: A kultúrák harca vagy együttműködése. A multikulturalizmus vége? http://elib.kkf.hu/edip/D_15479.pdf. 2016. december 14.) Az együttélés alapja ebben a rendszerben egymás kultúrájának kölcsönös elismerése és tiszteletben tartása. A multikulturalizmus lehetőséget teremt a fejlődésre, újfajta kapcsolatok kialakítására. Az Európai Unió támogatja más kultúrák megismerését, és nem úgy tekint a multikulturalizmusra, mint a fejlődés gátjára, hanem úgy gondolja, hogy ki kell használni az általa nyújtott lehetőségeket. (Ferenczi Anita: Multikulturális nevelés az Európai Unióban. <http://hirmagazin.sulinet.hu/hu/pedagogia/multikulturalis-nevelés-az-europai-unióban>. 2016. december 14.) Továbbá fontos vetülete a társadalomra nézve a bevándorlásnak a népesség növekedése. Magyarország és az Európai Unió társadalma öregedő, ami azt jelenti, hogy az aktívan dolgozók kevesen vannak és többségben vannak a nyugdíjasok. Az egyre több nyugdíjba vonuló ember helyére új munkaerőre van szükség. Ám mivel a születések száma alacsony, így nem fog elegendő munkaerő rendelkezésre állni. Ez ahhoz vezet, hogy a szociális ellátórendszer túlterhelt, akár össze is omolhat, mint a gondoskodó államkép. A bevándorlás azt eredményezi, hogy új munkaerő jön az országba. Jellemzően a fiatal vagy/és szakképzett munkaerő vándorol el a kibocsátó országokból, így a fogadó országokban már nem szorulnak alapképzésre, legfeljebb egy továbbképzésen kell részt venniük. A fogadó országokban ezáltal csökken a munkanélküliség, nő a termelés és az életszínvonal. Azoknak az országoknak, ahonnan jött a munkaerő, elindulhat egy külföldi partnerkapcsolat a fogadó országgal, ami a pénzt hozhat és további szakemberek képzésére, illetve cserekapcsolatokra teremthet lehetőséget. (Ferenczi Anita: Multikulturális nevelés az Európai Unióban. <http://hirmagazin.sulinet.hu/hu/pedagogia/multikulturalis-nevelés-az-europai-unióban>. 2016. december 14.) Ám mi a helyzet, ha kisebbség számbeli többségbe kerül? Mi és ki az azonosulás mintája?

Fontos kiemelni még a menekültkérdést is. Azokat az embereket nevezzük menekültnek, akit országában vallási, politikai vagy faji, nemzeti hovatartozása miatt üldöznek. (Sulinet. A nemzetközi migráció és a belső vándorlás. <http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/termesztudományok/foldrajz/társadalomfoldrajz/migracio/a-nemzetkozi-migracio-es-a-belso-vandorlas>. 2016. december 14.) Ők más országokhoz vagy nagykövetségekhez fordulhatnak menedékért. Ahhoz, hogy a menekültkérdés megoldódjon, arra van szükség, hogy toleránsak tudjunk lenni, meg

tudjuk érteni a másikat, és felelősséget tudunk vállalni egymás iránt, hogy a kiváltó okokat szüntessük meg.

Összegezve: A globalizáció, a globalizálódó világ átalakította mindennapjainkat. Olyan új kihívásokkal kell szembenéznünk, melyeket csak akkor tudunk megoldani, hogyha közösen tudunk dolgozni egy célért és a társadalmunk összetartó; nemtől, kortól, vallási és politikai hovatartozásra függetlenül.

Irodalomjegyzék:

Giddens, Anthony (2008):

Szociológia.

Osiris Kiadó, Budapest.

<http://tamop412a.ttk.pte.hu/files/foldrajz2/ch02s04.html>

Hozzáférés ideje: 2016. december 13.

http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics/hu

Hozzáférés ideje: 2016. december 13.

http://elib.kkf.hu/edip/D_15479.pdf

Hozzáférés ideje: 2016. december 14.

<http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/termeszet tudomanyok/foldrajz/tarsadalom-foldrajz/migracio/a-nemzetkozi-migracio-es-a-belso-vandorlas>

Hozzáférés ideje: 2016. december 14.

MÉSZÁROS KRISTÓF

Salgótarjáni Madách Imre Gimnázium

Salgótarján

„VIDEÓTABLÓ”. TÖRTÉNETMESÉLÉS A MANNEQUIN CHALLENGE PILLANATBEFAGYASZTÓ STÍLUSÁBAN

Kérem, engedjék meg, hogy elmeséljem a filmünk készítésének menetét a kezdetektől egészen a megvalósításig. De mielőtt belekezdenék, szeretném bemutatni magunkat. A Salgótarjáni Madách Imre Gimnázium végzős diákjai vagyunk, akik számára az év egyik legjelentősebb eseménye a szalagavató ünnepség. Erre a jeles alkalomra készítettük el a kezdetben osztályvideónak szánt kisfilmünket. A videó elkészítésében ketten vállaltunk oroszlán szerepet, Dankó Gergő, a film szerkesztője és jómagam, Mészáros Kristóf, a rendező.

Az alapötlet tehát az volt, hogy a „Mannequin Challenge”-et használjuk fel, ami nagyon-nagyon erőltetett fordításban valahogy úgy hangzik, hogy „próbababa kihívás”. Ha gyakran böngésszük az internetet, akkor rengeteg ilyen „challenge”-be vagyis „kihívásba” botlunk. Ilyen volt az a futótűzként elterjedt örület is, amikor hírességek jeges vizet zúdítottak a nyakukba, vagy amikor a sózott tenyerében jégkockát szorongatott két „versenyző”, a nyertes pedig az lett, aki tovább bírta szorítani a kockát. Ezt a vonalat követi a Mannequin Challenge is, melynek lényege, hogy a szereplők eljátsszák a mozdulatlan, megfagyott próbababák szerepét, amíg egy kamera „körbemegy” közöttük. Hozzáértők úgy vélekedtek erről a kihívásról, hogy „ez a legüresebb divat”.

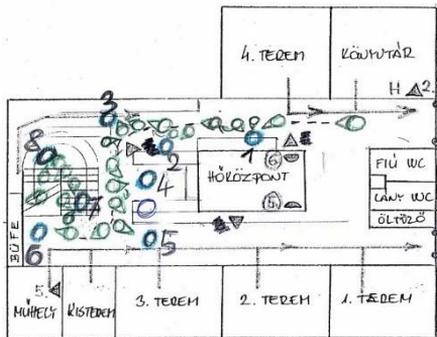
A mi elképzelés pedig pontosan ezen alapszik. Szerettük volna ezt az ürességet kitölteni. Ezen a ponton el kellett gondolkozni, hogy mégis mivel lehetne megtölteni a filmet? Természetesen más szóba sem jöhetett, mint az, hogy az osztályunkra jellemző momentumokkal, jellegzetes pillanatainkkal, klikkjeinkkel és persze iskolánkkal töltsük ki ezt az űrt.

Werk-fotók készültek, amikor éppen a forgásokat és pozíciókat gyakorolta az osztály.

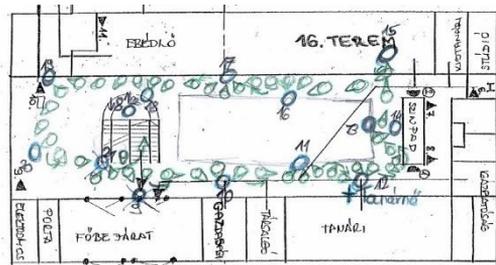
Ebből válogattam ki néhányat:

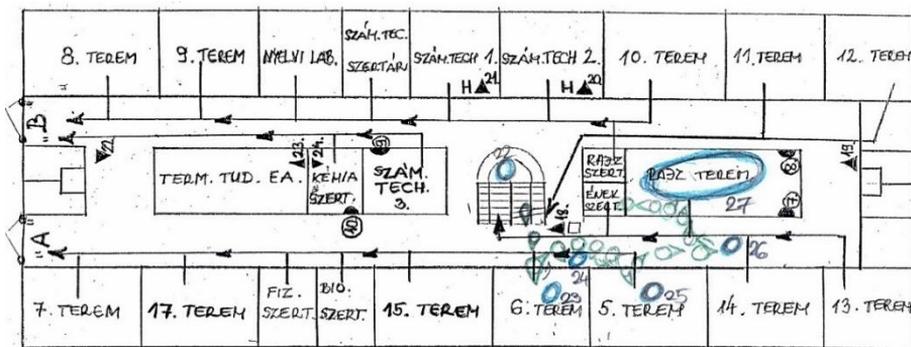
Most pedig vegyük sorba, hogy mit is lehet kezdeni egy jó ötlettel. A rögzítés előtt nélkülözhetetlenek az előkészületek, amelyek természetesen itt sem maradtak el. A kezdetektől fogva összeállt a fejemben az egész, már csak olyan formában kellett papírra vetnem, hogy azt elmagyarázva és elmutogatva bárki számára érthetővé tegyem. A felkészülésben segítségemre volt iskolánk alaprajza. Minél érthetőbben és egyszerűbben próbáltam megmutatni a társaimnak, hogy mire is gondoltam. Elkezdttem rajzolni a kamera állását, forgását és útvonalát az iskola legalsó szintjéről indulva egészen a legfelső szinten lévő osztálytermünkig (a következő csatolt képeken ezt meg is mutatom). Az útvonalat igyekeztem a lehető legsűrűbben megtölteni helyszínekkel, amelyeket külön színnel jelöltem és beszámoltam 1-től 27-ig. Ezeket a tervrajzokat lefényképeztem és feltöltöttem az osztály Facebook-os csoportjába, hogy mindenki válassza ki azt, hogy melyik helyszínen szeretne és kivel szerepelni. A pózokat mindenki maga találhatta ki, az egyetlen kérésem az volt, hogy mindenki nagyjából egyformán érvényesüljön, senki ne kerüljön előtérbe, egy ember maximum háromszor szerepeljen. A végleges sorrend és az, hogy ki melyik helyszínre tud odaérni az első után csak a rögzítés előtt pár perccel dőlt el, sőt, egyes helyszínek kihúzásra kerültek, másokat viszont utólag kellett belekalkulálni.

Földszint

1. emelet

2. emelet

Az előkészületek után eljött a rögzítés napja. A felvételre összesen 3 órát fordítottunk. Volt egy bizonyos 0. felvétel, amely során a kamera „szárazon” végigjárta az útvonalat. Ekkor került sor a forgások, helyszínek pontosítására, egyesek itt értették meg, hogy mi is történik. Ezek után lekapcsoltuk a lámpákat, majd elkezdtuk rögzíteni a filmünket. 3 felvétel készült, amiben a kamera végigjárta iskolánk mindhárom emeletét.

A megvalósításban szükségünk volt egy cameraman-re, amely szerepre Fejes Lászlót kértük fel, aki hobbi szinten filmezik és jó pár éves rutinnal rendelkezik a filmkészítés terén. A szereplők a 12.B osztály tanulói voltak, akik rendkívül fegyelmезetten követték az előre megbeszélteket, valamint a közben, hirtelen jött újításaimra is gyorsan reagáltak. Ezt különösen nehezítette az, hogy az intézményben teljes volt a sötétség, csak a kamera lámpája világított. Gergő a kisfilm elkészítéséhez az Adobe Premiere Pro CC nevű programot használta.

A rögzítés során a kamera holtpontjait használtuk ki a forgásoknál, ennek köszönhetően csak egyetlen egy vágás van az egész videóban, egyébként egy snitt-

ből áll az egész. Bizonyos részeket felgyorsított, másokat lelassított annak érdekében, hogy olyan legyen a kész „termék”, amelyet elképzeltünk. Effekteket is használt, hogy „filmes hatást” keltsen, zenét vágott alá, amelyet én választottam ki, az elejére és a végére szöveget illesztett és készen is volt a videó (persze ez a munka is eltartott legalább két-három napig sok-sok egyeztetéssel és átbeszéléssel).

Összegzésként elmondhatjuk, hogy rendkívül hasznos volt ez a feladat számunkra, jó tapasztalatszerzési lehetőségnek bizonyult. Gergő a jövőben informatikai pályán szeretne elhelyezkedni, de mindig is érdekelt a filmszerkesztés, szívesen foglalkozna ezzel a jövőben is, így ez egy nagyon jó lehetőség volt a gyakorlásra. Jómagam pedig humán érdekeltségű, jó szervezőkészségű vagyok, és ilyen irányban gondolkozok a jövőt illetően, ezért hasznosak voltak a rendezés közben szerzett új ismeretek, a velejáráó problémák megoldása. Azt tudom mondani, hogy nagyon megérte a befektetett energia, már csak azért is, mert mi magunk is nagyon élveztük a kisfilm elkészítésével járó munkálatokat, amelyet a következő kép rendkívül jól tükröz.

SÁNDOR LOISZ

Miskolci Szakképzési Centrum Mezőkövesdi Szent László Gimnáziuma és Közgazdasági Szakgimnáziuma

Miskolc

A MESE SZEREPE A GYERMEK FEJLŐDÉSÉBEN

A témaválasztásról

Célom az volt, hogy a kérdőíves vizsgálatommal bemutathassam, a középiskolás korosztály mennyire tud azonosulni a mese elméletével, illetve hogy befolyásolta-e őket a mese. Véleményem szerint minden gyermek szereti a mesét. A mese a csodák, a fantázia birodalmát képviseli. A mese világa sok rokonságot mutat a gyermekek világával. A motívumok, a cselekedetek, az akadályok az élet, a felnőtté válás szimbólumai is egyben (konfliktusok, akadályok, kihívások, szabályok).

Általános meghatározás

A mese epikai műfajcsoport, a legősibb műfajok egyike. A mesék terjedelme kisépikai jellegű, a mese eredetileg verses és prózai egyaránt. Az ide tartozó alkotások fantasztikus-csodás elemekkel átszőtt eseményeket ábrázolnak. A reális világot képviselő hősei jobbára elvont típusok (az öreg király, a legkisebb fiú, a juhász) s ezek legtöbbször képzeletbeli hősökkel és fantasztikus tulajdonságokkal felruházott jelenségekkel állnak szemben. Jellegzetes vonása a mesének, hogy egyszerű a világgép, hogy a végkifejletben a mese diadalra juttatja a jókat és megbünteti a gonoszokat. (1)

Jellemző a mesére

- **Az ellentétek preferenciája:** tisztán és lelkifurdalás nélkül lehet szeretni a jószágos tündért és gyűlölni a vén banyát. Az árnyalatokkal várni kell, amíg a pozitív azonosulások talaján kialakul a viszonylag stabil személyiség. Akkor a gyermek meg tudja érteni, hogy az emberek között nagy különbségek vannak, és hogy mindenkinek választania kell, milyen akar lenni. A gyermek nem is annyira jó és rossz között választ, inkább annak alapján, hogy ki kelt benne rokonszenvet vagy ellenszenvet. Nem úgy merül fel benne a kérdés,

hogy „jó akarok-e lenni”, hanem úgy, hogy „kire akarok hasonlítani”? A választ azzal adja meg, hogy teljes mértékben beleéli magát valamelyik hős szerepébe.

- A mesében gyakori **az ismétlés**, ami fokozza a gyermekek biztonságérzetét. Az ismétlések is hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyerek nagyon biztonságosan érzi magát a mese világában. A mesei ismétlések nemcsak a folyamatosságot teremtik meg, hanem a biztonságot is fokozzák. Az ismerős elemek ún. anticipációs örömet nyújtanak a gyerekeknek. Ha az elvárt, elővételezett esemény bekövetkezik, a feszültség csökken.
- **A kompenzálás**, elégtétel tipikus motívuma a gyermeki képzeletnek is. A lelki élet egyik alapjelenségéről van szó, ami a felnőttek világában is gyakori. Aki valamilyen területen hátrányba kerül, az máshol keres kárpótlást. A testileg gyenge szellemi fölényt keres. A mesében mindig a legkisebb viszi a legtöbbre, a legelesettebb kerül a legjobb helyzetbe a mese végén, kompenzálni tudja általa kisebbértékűségét. A mesében minden lehetséges, így teljesülnek a vágyak, ezáltal megélheti a gyermek azt is, hogy titkos vágyai teljesüljenek.
- Ez a műfaj **érzelmeket** közvetít, a gyermekek érzelmvezérelt lények, így a mese figurái a gyermek sokféle belső érzéseit jelenítheti meg, mint az öröm, bánat, irigység, félelem, bosszú, . A mese segítségével a gyermek átélheti saját sorsát, de mivel nem vele történik, nem kell annyira félnie.
- A mese **fejlesztő hatása** egyedülálló. Fejleszti a fantáziát, a mesehallgatás mellé gazdag belső kép épül és el tudják képzelni a sűrű sötét erdőt, a kristálypalotát, az Óperenciás tengert.

A mese mint a kommunikáció egyik eszköze

A mese fejleszti az értelmi képességeket, a figyelmet, szóbeli kifejező készséget, szókinccset, emlékezetet, és ez mind nagyon fontos a kommunikációban. Ezért elmondhatjuk azt, hogy a gyermeknevelés folyamatában tagadhatatlan, hogy a kommunikációnak nagy szerepe van.

Erkölcsei fejlődés szempontjából is fontos

Állást foglalhat a jellemvonások ellen vagy mellett. Ez a műfaj az életút keresését, az életre készülést is szolgálja. Segíteni a rászorulónak, vállalni a nehéz helyzeteket, kiállni az igazság mellett. Az élet lényegét sűrítik ezek a történetek a gyermek számára jól érthető módon.

A mese együttlétet is jelent, együttes élményt, összebújást, intimitást, ami jó-tékony hatással van a gyermek és a mesélő kapcsolatára.

A mese hatása a gyermekre

Utánzás: A kisgyermek tanulási módszerére kezdetekben, főleg a harmadik életévtől, az utánzás jellemző. A gyermek túlnyomórészt viselkedésmódokat vesz át, és az utánzás segít neki abban, hogy jobban megértse a világot, benyomásokat szerezzen, amelyek által elkezd a saját világgépe megformálódni önmagában.

Sémák, szinkretizmus, spekulációk és ami nagyon fontos, a **mesélés igénye és a kettős tudat**, ami azt jelenti, hogy a mesehallgatáshoz sajátos kettős tudat, megsetudat szükséges. Ahhoz, hogy a mese pozitív hatásai érvényesülhessenek, meg kell válogatni a gyerekeknek szánt meséket. Nem mindegy, hogy milyen korú, milyen érzékenységű gyerekeknek mit mesélnek.

A tv, a videó hatása

Ha a mesét televízióban nézik a kicsik, nem alakul ki a gyermekben, hogy ki a jó és ki a rossz, kiért kell aggódni. Ha nincsen mellette egy felnőtt, aki segít neki megérteni a mesét, véglegesen összekeverheti, a jót a rosszal, a tisztát a tisztátalannal. Megnehezíti az erkölcsi kategóriák kialakulását, a példaképek helyes megítélését. Szegényes a képzelet, mert nem kell dolgoznia a fantáziának, hiszen mindent készen kap. Megterheli a gyermekek idegrendszerét a sok és váltakozó, gyors fény- és hanginger. Nem tudja feldolgozni a rá zúduló ingertömeget. (2)

A kérdőíves vizsgálat

Kérdőíves vizsgálatommal azt szerettem volna vizsgálni, hogy a gimnazista diákok hogyan látják, befolyásolta-e őket személyiségfejlődésükben a gyermekkorukban a mesével való kapcsolatuk, illetve hogy a fenti elmélet mennyire azonosul a gimnazista diákok válaszaival.

Feltételezem, hogy a mese nagy részben befolyásolta a személyiségüket és hogy a fentiekben leírt elmélet nagy arányban azonosul a 15-18 éves diákok válaszaival.

1. kérdés: Gyermekkorodban olvastak neked mesét?

A megkérdezett 50 diák közül, csak 1 fiúnak és 2 lánynak nem olvastak mesét gyerekkorában.

2. kérdés: Gyermekkorodban mi volt inkább jellemző? Meséltek (fantázia alapon), mesefilmeket néztél többször, könyvből olvastak fel?

A megkérdezett lány diákok többségének könyvből olvastak fel mesét, majd ezt követte a mesefilm, végül pedig a fantáziamesélés. A fiúk többsége mesefilmeket nézett inkább, ezt követi a könyvből mesélés, és csak nagyon kevés százaléknak (5%) meséltek gyerekkorában fantázia alapon.

3. kérdés: Melyik volt az első meseélményed, amire emlékszel?

A fiúk a következő meséket mondták első meseélményüknek: Vuk, Ludas Matyi, Teletabi, Bambi, Misi Mókus, Pinokió, Thomas a gőzmozdony; 5 fiú pedig nem emlékezett. A lányok közül heten válaszolták első meseélményüknek azt, hogy az anyukájuk vagy nagymamájuk mesélt nekik, és ketten azt válaszolták, hogy magnón hallgatták a mesét. A többiek a következő meséket nevezték meg első meseélményüknek: Farkas és a hét kecskegida, Ludas Matyi, Vuk, Kockásfülű nyúl, Csipke Rózsika, Három kismalac, Szépség és a Szörnyeteg, Bambi, Ali baba és a 40 rabló, Teletabi.

4. kérdés: Voltak mesekönyveid?

A megkérdezettek közül csak 1 fiúnak nem voltak mesekönyvei kiskorában.

5. kérdés: Milyen meséket szerettél nézni?

A fiúk kétszer annyian szerettek népmesét nézni, mint a lányok. Az állatos meséket a lányok közel háromszor annyian szerették nézni, mint a fiúk. A klasszikus meséket a lányok kétszerte jobban szerették, mint a fiúk, és sokan azt válaszolták, hogy mindegy, milyen mesét néznek.

6. kérdés: Melyik mesehős bőrébe bújnál bele?

A fiúk nagy része valamelyik szuperhős bőrébe bújna bele, ezen kívül a válaszok között volt Mátyás király, Shrek, Hókuszpók, Róbert Gida, Micimackó, Füles, Babszem Jankó. A lányok többsége valamelyik mesében szereplő hercegnő bőrébe bújna bele, ezenkívül írták Garfieldot, Némót, Szimbát, Tomot a macskát.

7. kérdés: Miért szeretted a meséket? Írd le 2-3 mondatban!

Fiúk: Örömet okozott nekik. Használhatták a fantáziájukat. Bele tudták élni magukat a szerepbe. Az átélt izgalom miatt. Megnyugtató volt számukra, csökkent a feszültségük. Édesanya hangja miatt.

Lányok: Örömet okozott nekik. Tanultak belőle. Megmozgatta a fantáziájukat. Könnyebb volt az elalvás. A mese csodálatos volta, bármi megtörténhet. A jó elnyerte a jutalmát, a gonosz, pedig a méltó büntetését. Megnyugtató hatás.

8. kérdés: Szeretted a meséket?

Erre a kérdésre csak két fiú adott nemleges választ.

9. kérdés: Mikor már tudtál olvasni, olvastál magadnak mesét?

A lányok majdnem négyszer többen olvastak maguknak meséket, mint a fiúk. A lányok 14%-a nézett inkább filmeket, míg a fiúknak a 25%-a.

10. kérdés: Szerinted a mai modern mesefilmek jó irányba befolyásolják a gyermekek érzelmi fejlődését?

Minden fiú úgy gondolja, hogy a mai modern mesefilmek nem befolyásolják jó irányba a gyermekeket. Hat lány gondolta úgy, hogy a mai modern mesefilm jó irányba befolyásolja a gyereket. A lányok 14%-ának, a fiúk 18%-ának nincsen véleménye a kérdésről.

11. kérdés: Melyik lesz az a mese, amit feltétlenül elmesélsz a gyermekednek?

A fiúk válaszai: Micimackó, Mátyás király mesék, Misi Mókus, Bambi, Vuk, Ludas Matyi, Batman, valaki a saját életét, három fiú azt mondta, hogy nem fog mesélni.

Lányok válaszai: Piroska és a farkas, Ludas Matyi, Csipkerózsika, Hófehérke, Teletabi, Kockásfülű nyúl, Bambi, Szépség és a Szörnyeteg, Magyar népmesék.

12. kérdés: Örültél volna, ha kiskorodban több mesét olvastak/meséltek volna Neked?

Erre a válaszra közel azonos nemleges és igen választ adtak a fiúk és a lányok is.

13. kérdés: Te többet vagy kevesebbet szeretnél majd mesélni a gyermekednek annál, mint amennyit Neked meséltek?

A megkérdezettek többsége ugyanannyit mesélne majd a gyermekének, mint amennyit neki meséltek gyermekkorában.

14. kérdés: Szerinted befolyásolta a mostani jellemedet/személyiségedet a gyermekkorodban hallgatott mesék?

A lányok nagy többsége úgy gondolja, hogy befolyásolták a mostani jellemét a gyermekkorában hallott mesék. A fiúk közül csak 4-en gondolták úgy, hogy befolyásolta a mostani jellemüket a gyermekkorában hallgatott mese.

Összegzés

Az általam megkérdezett diákok válaszai részben alátámasztják a feltevéseimet. Láthatjuk válaszként, hogy szinte minden egyes gimnazistának olvastak mesét; összesen 3 embernek nem, és ezek a gyerekek valószínűleg kevesebb képzelőerővel, figyelemmel rendelkeznek, mint azok, akiknek olvastak mesét. Véleményem szerint megérne még egy kutatást, hogy azoknak a diákoknak, akiknek nem meséltek, milyen az érzelmi állapota, gondolkozása, fantáziája, a mások iránti odafigyelése.

A lányok alapvetően a felolvasott mesét jelölték meg, azonban mind a két nem életéből a fejből mondott mesék eléggé kiszorultak a meghatározó formák közül. Amit nagyon érdekesnek véltem, hogy a fiúk első meseélményüknek mind mesét adtak meg, míg a lányok egy része nem mesét, hanem anyukája, nagymamája emlékét adta meg. Voltak olyanok is, akik magára a mesére nem emlékeztek, csak arra, hogy a magnóból hallgatták. A fiúk is, a lányok is első meseélménynek olyan mesét adtak meg, amelyek a szüleik idejéből valók voltak, tehát a szülők nem egy modern mesét meséltek, hanem régi, hagyományos mesét. Nagyon érdekesnek tartom, hogy a diákok válaszként azt adták meg, hogy majd ők is ilyen mesét szeretnének első mesének elmesélni a gyermeküknek (pl. Bambi, Ludas Matyi, Pinokió). Azok a gimnazisták, akik azt állították, hogy nem befolyásolta a személyiségüket a mese, saját maguknak mondtak ellent. A válaszokból látható, hogy a szülők törekedhettek arra, az „új típusú mesék” ne szorítsák ki a „régieket”, hiszen a fiúknál válaszként nagy arányban látszik, hogy szerettek népmeséket nézni, olvasni. Örömmel láttam, hogy nagy arányban volt mesekönyvük és kedvenc meséjük is a gimnazistáknak. Ezáltal nőhettek fel olyan egészséges körülmények között, ami egy gyermek számára nagyon fontos lehet. A lányok válaszából látható,

hogy ők még mindig szeretik a meséket és olvastak akkor is, mikor már tudtak olvasni, azonban a fiúk nagyon kis része olvasott, ők inkább már filmeket néztek. Hamar átálltak a filmekre, ezért kevésbé befolyásolta a személyiségüket a mese. Összefüggést látok a két válasz között, miért is írták azt, hogy nem befolyásolta a személyiségüket. Akik olvastak, azok pedig úgy vélik, hogy befolyásolta őket a mese. A vizsgált generáció többsége annyit szeretne majd mesélni a gyermekének, mint amennyit neki olvastak, tehát elmondhatjuk azt, hogy a gimnazisták meg voltak elégedve azzal a mennyiségű mesével, amennyit ők kaptak. Azonban voltak olyan válaszok, hogy kevesebbet szeretnének majd, mert nem szeretik a mesét felnőtt fejjel, mert nem rendelkeznek annyi türelemmel és fantáziával, hogy a gyermeküknek mesélhessenek. Úgy gondolom, hogy azok a válaszok, amiket kaptam, nagy részben arra utalnak, hogy a mostani személyiségük függ a kiskorában hallott meséktől. Érdekesnek tartom foglalkozni a mesével, hogy újra és újra figyelmeztessen bennünket az értékörzés fontosságára, arra, hogy ne hagyjuk elveszni a gyermekek életéből azt a semmivel sem pótolható szituációt, amit a mese hallgatása, átélése jelent. Hisz nem a gyermekek legjobb tudásunk szerint való felnevelése a társadalom egyik legfontosabb feladata? Melynek természetesen a mesélés csak egy kis szelete, de a legapróbb nevelési eszköz is fontos, ha azzal segíthetjük a gyerekek egészséges személyiségfejlődését.

Irodalomjegyzék:

<http://enciklopedia.fazekas.hu/index2.htm>

<http://mek.oszk.hu/02000/02009/>

(Bimbó Zoltánné- Főiskolai jegyzet)

SCHUSZTER JENNIFER

**Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és
Pedagógiai Szakgimnázium**

Miskolc

TÁRSADALMI DEVIANCIÁK

Azért ezt a témát választottam, mert sok kérdés merült fel bennem és választ szerettem volna kapni arra, hogy mi szükséges ahhoz, hogy valaki ilyes fajta útra térjen. E mellett fontosnak tartom, hogy beszéljünk róla, mert embertársaink mindennapos problémáiról van szó. Az emberi társadalom működését társadalmi szabályrendszer, normarendszer teszi lehetővé. Az adott társadalom normáitól eltérő, nem szokványos magatartást nevezünk deviáns viselkedésnek. Deviáns viselkedések lehetnek: drog függőség, bűnözés, prostitúció, alkoholizmus, öngyilkosság. Létre jöttének számos oka lehet:

Családi háttér

A gyermek spontán utánzással próbálja feltalálni magát a világban. Baldwin magának az énnak a kialakítását is az utánzásnak tulajdonítja, mert az utánzásra szükség van, hogy először teljes képet tudjon alkotni a gyermek a saját testéről, majd lehetővé tegye az összehasonlítást a másik én általános reakciói között. Hátrányt jelenthet a gyermek számára, hogy a szülők nem rendelkeznek megfelelő iskolai végzettséggel és ők maguk sincsenek tisztában a társadalomban elfogadott viselkedési formákról. Így gyermekük számára sem válik egyértelművé, hogy mik a helyes illetve helytelen magatartási normák. Ha a gyerek minden nap azt látja, hogy az apja esténként ittasan érkezik haza és az anyja pedig csöndben ül a kanapén éppen egy szappanoperát bámulva esetleg valamilyen hangulat módosító szert fogyasztva, hogy legalább így tudjon kiszakadni arra a pár órára a csúf hétköznapiokból, akkor a gyermek számára ez válik természetessé és felnőtt korában ez lesz az alapvető. A gyerek már éppen hogy nem iskolaköteles, nem megfelelően teljesít az iskolában, ugyanis nincs a háta mögött olyan szülő, aki támogassa. Az iskolát nem folytatja tovább. S ő is azon kapja magát, hogy vagy az alkoholizmus, drog, vagy bűnözés egyik csapdájába szorult.

Nem csak a nehéz anyagi körülmények, hanem éppen ellenkezőleg a család anyagi jómódja, s a belefektetett túlzott energia is lehet háttértényezője a fiatalok

deviáns viselkedésének. Egy tehetős családban mindkét szülő az átlagosnál jobban fizető munkahelyen dolgozik. Megtesznek mindent annak érdekében, hogy gyermekük számára mindent megadjanak és megfelelően teljesítsen az iskolában. A szülők túlságosan belefeledkeznek, a munkájukba elhidegülnek egymástól, hiába veszik meg a gyerekek minden évben a legújabb telefont, legmenőbb cipőt érzelmileg nagyon távol állnak egymástól. A szülők hirtelen válása sokkolja a „szülők egyetlen szeme fényét”. Nem tudja, hogy mi tévő legyen, kinek öntheti ki a lelkét, mert a legjobbakként hitt barátok éppen nem érnek rá. Ezért esténként elmegy a városba, s mivel anyagilag nem gond, kifizeti azt a 3g „örömöt”. Ez is lehet akár a drog függőséghez vezető út?

Média

A médiában elég gyakran a rossz példák bemutatására kerül sor. A fiatalok szerint ez vagány, és követendőnek találják, hiszen a televízióba is leadják. Ez is hatást gyakorolhat rájuk. Kipróbálnak egy eddig számukra teljesen új dolgot, ami akár a deviáns viselkedés csírája is lehet. Az interneten jelen lévő közösségi oldalak is rengeteg veszélyt jelentenek számunkra.

Például: Egy lány családjában éppen áll a bál, és a barátaival sincs éppen a legjobb viszonyba. Úgy érzi elege van senki nem érti meg és senkire sem számíthat. Az egyik közösségi oldalon kezd el idegenekkel beszélgetni. Egy fiatal sráccal túlságosan is sokat csevegnek. A fiú rengeteg pozitív jelzővel illeti az elkeseredett lányt. Egyszer aztán személyes találkozóra kerül a sor. A „megismert” fiúval egy forgalmas belvárosi helyen történt a találkozó. Rövid beszélgetés után a fiatal fiú megkérte a lányt, hogy szálljon be az autóba és menjenek a városba egy-két kört, hiszen nem ismeri a várost. A lány mondta, hogy inkább menjenek gyalog úgy részletesebben be tudja neki mutatni az érdekességeket. Erre a fiú egy határozott mozdulattal a kocsira ráncigálta a lányt. Ezt a helyzetet egy arra járó gyalogos észre vette és közbeavatkozott, a fiatal fiú beszállt az autóba és elmene-kült. A lány elmondta a szüleinek ezt a dolgot, feljelentést tettek. A fiú után nyomozás indult, és a nyomozás során kiderült, hogy a fiú módszere pontosan ez. Az interneten megismerkedni, találkozót megbeszélni és erőszakkal prostitúcióra kényszeríteni az elkeseredett lányokat. Ez is lehet akár a prostitúcióhoz vezető út?

Barátok

Ez az az ok, ami miatt a legtöbb kortársam bajba kerül. Kivételesen fontos dolog egy kamasz életében, hogy milyen baráti társaságot választ magának. Ebben az

életkorban az Ő véleményük a legmeghatározóbb számunkra. Az erkölcsi realizmus az a beállítódás, hogy a kötelezettségeket és értékeket önmagában a törvény vagy az utasítás határozza meg, a szándékok és kapcsolódások alkotta körülményektől függetlenül. Ezt a saját bőrömmön is tapasztalom nap, mint nap. Gondoljunk, csak bele szívesebben megyünk el egy olyan barátunkkal ruhát vásárolni, akivel egyet értünk a divatban, mint hogy a saját szüleinkkel, akik első sorban azt nézik, hogy mennyire lesz meleg télen a ruha. Néhányan túlzott mértékben fontosnak találják barátaik véleményét, és nekik szeretnének megfelelni.

Például: Az egyik péntek este, születnapot ünnepel a régóta, jó baráti viszonyt ápoló tini társaság. Elmennek egyik kedvenc helyükre és ott köszöntik az ünnepet. Az összejövétel szépen zajlik, addig amíg az egyik srác meg nem kínálja a többieket szeszes itallal. A többiek először meglepődve állnak a helyzet előtt, mivel eddig nem igazán fogyasztottak ilyesmit. Aki ezt az italt hozta nem más volt mint, maga az ünnepe. Hamar rá is vette a társaság többséget, hogy próbálkozzanak meg vele. Mivel neki volt a születésnapja sokan, csak azért kortyoltak bele nehogy, megsértsék a születnapost. Józan állapotuk elvesztés után sok eddig tőlük nem megszokott dologba vesznek részt. Az utcán az arra járókkal próbáltak incselkedni, közhelyeken randalíroztak. Komolyabb baj nem történt velük. Másnap aztán elégedetten beszéltek a múlt esti buliról, még pedig oly módon, hogy a következő alkalommal sem szeretnék ki hagyni a hangulat fokozó italokat. Ez is lehet akár az alkoholizmushoz vezető út?

Például: Két barátnő elmennek az egyik nap sulis után a városba a kirakatokat megnézni. Elhaladnak rengetek kirakat mellett, közben kellelmesen elcsevegnek. Szívesen meg is vásárolnának egy két csinos darabot, viszont egyikőjük pénztárcája sem engedi meg. Még is bemennek az üzletbe és az egyik fel is próbálja a ruhát. Odahívja a barátnőjét és megmutatja neki milyen jól áll rajta. Egyet ért vele és megdicséri. A lány a próbaülékében, elszorodva öltözik vissza, mert tudja, hogy az nem lehet az övé mivel nem tudja kifizetni. Egy pillanatra abba hagyja a visszaöltözést és kipattan egy gondolat a fejéből, hogyan szerezhetné meg mégis. Megkéri a barátnőjét, hogy amíg ő eltereli az eladó figyelmét addig észrevétlenül sétáljon ki a ruhával együtt a boltból. Ez sikeresen megtörtént. Az akciót követően

elégedettek voltak a végeredménnyel, s a közel jövőre nézve már meg volt a terv, hogy ha nem lesz pénzük, hogyan szerezzék meg még is az új ruhát. Ez is lehet akár a bűnözéshez vezető út?

Ez a veszély leginkább a serdülő korban járóknak jelenthet problémát. Mivel ez az a korszak, amikor a serdülő fő jellemzője a konkrétól való megszabadulás. A való életben a társadalom szerepe nagyon fontos az ő életükben és szerepüket nagyobb mértékben segítik elő az eddig megismert értelmi változások, mint azt gondolták.

Kíváncsi voltam, hogy a körülöttem lévő fiataloknak a viselkedése, milyen mértékben közelít a deviáns viselkedés felé, ezért egy kisebb kutatást végeztem el, amelyben 20 főt kérdeztem meg egy kérdőív formájában. Fele-fele arányban osztott meg a nemek száma.

Először a fiúkat kérdeztem. Válaszaik összesítéséből az alábbi eredményt kaptam

- A megkérdezett fiúk 90%-a 16 éves kora előtt már kipróbálta a cigarettát.
- Alkoholt, nagymennyiségben a szülei tudta nélkül 80% fogyasztott.
- Mindezeket a barátok hatására 40%, kíváncsiság és tapasztalat szerzés céljából szintén 40% próbálta ki.
- a megkérdezett fiúk 50%-a ismerkedett idegenekkel az interneten úgy, hogy találkozott is a „megismert” személlyel, 20%-uk ismerkedett, de nem találkozott, 30% nem ismerkedett egyáltalán.
- a válaszadók 90%-ának nem volt része rendőrségi ügyben, 10%-nak viszont igen.

Majd a lányokat kérdeztem. Válaszaik összesítéséből ezt az eredményt kaptam:

- A megkérdezett lányok 60%-a 15 éves kora előtt kipróbálta a cigarettát.
- 30%-uk ivott már nagy mennyiségben alkoholt a szülei tudta nélkül.
- 50% a barátok hatására, a másik 30% kíváncsiságból és tapasztalat szerzés céljából a maradék 10 % családi háttér miatt próbálta ki.
- a válaszadók 60%-a ismerkedett idegenekkel az interneten, de nem találkozott azzal a személlyel, 30%-uk ismerkedett interneten és találkozott személyesen, a maradék 10% egyáltalán nem ismerkedett.
- 20%-uknak volt már rendőrségi ügye.

„Minél több kompenzációs eszköz (zabálás, nyugtatók, sok munka, vásárlás, drogok, alkohol, szerencsejáték, internet, pénz) van a birtokodban, annál hosszabb időt fogsz eltölteni a mocsárban – mert így több feszültség levezető eszközzel tudsz port hinteni a saját szemedbe.”

Csernus Imre

Irodalomjegyzék

Piaget, Jean, Inhelder, Bärbel (2004):

Gyermeklélektan.

Osiris Kiadó, Budapest.

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Deviancia>

www.bethlen.hu/.../Társadalomismeret/.../9-A-fiatalkori-deviancia-kulombozo-formai...

http://www.citatum.hu/szerzo/Csernus_Imre/Onismeret

SZABÓ VIKTÓRIA

Miskolci Szakképzési Centrum Baross Gábor Szakgimnáziuma

Miskolc

EGYÉNI UTAK A FEJLŐDÉSSEN. A TUDÁS HATALOM

*„A lét válna kibírhatatlanul unalmassá, ha nem próbálnánk
megfejteti azokat a titkokat,
amelyeket Isten elrejtett előttünk.”*

(Albert Einstein)

BEVEZETÉS

A témaválasztás indoklása

A fejlődés egy igazán sokoldalú folyamat. Ahogy bővülnek ismereteink, határaink akár gondolkodásmódban, akár tetteink megnyilvánulásában, folyamatosan tanulunk és értékekkel gazdagodunk. Manapság már számos lehetőségünk van a tanulásra, legyen az szakmai, fizikai vagy szellemi jellegű elfoglaltság. Haladni több irányban is lehet, attól függően, mit akarunk erősségünkkel felmutatni elsősorban önmagunknak, de a környezetünknek is.

Azért választottam ezt a témát, mert korosztályomhoz ez áll legközelebb, és ez a legfontosabb, amire fel kell hívnom társaim figyelmét. Fontos, hogy tanuljunk, hogy művelődjünk, hogy megismerjük önmagunkat, ismerjük múltunkat, legyen bizonyos belátásunk a jövőnkre, hogy helyt álljunk a jelenben.

Mit értünk fejlődés alatt?

Úgy gondolom, tökéletes meghatározás nem létezik erre a szóra. Számos variációt felfedezhetünk, ha egy kicsit nyitott szemmel tekintünk mindennapjainkra. A történelem például pontosan tükrözi a lényegét. Múltbéli hódítóink egymás bukásaiból és sikereiből merítettek ötleteket céljaik elérése érdekében. Az irodalomban írók sokasága tanúsított fejlődést műveivel, szabad szellemű vagy éppen kifinomult gondolkodásmódjával, többségük még a politikai életben is kitűnni látszott. Biológiaórán már általános iskolában is tanultuk az emberi test és viselkedés változásainak szakaszait. Különböző tantárgyaink ismertetik meg velünk a tudományt, amely nem fejlődött volna a buzgón és kitartóan kutató tudósaink nélkül. Tudom, egy diák sem olvasná az utóbbit szívesen, de be kell látnunk, hogy már

nem érzük be a szigeteléstől mentes, barlangrajzokkal és vadprémekkel díszített vájatokkal. Nem ezt képzeljük el magunknak lakhelyül! Csak a tankönyvek lapjain jelennek meg. Eltávolodtunk attól a múlttól, amiről a tanítási órák szólnak. Pedig tudjuk, hogy tartanunk kell a lépést a világgal, önmagunkkal is, tehát fejlődni fontos!

Dolgozatomban törekszem a minél pontosabb válaszadásra, még egy ilyen összetett fogalom esetében is. Izgalmas és célravezetőbb egy problémát több oldalról megközelíteni, ezért úgy döntöttem, hogy a hozzám legközelebb álló módokon ismertetem.

1. Az emberi fejlődés

Az emberi fejlődés tanulmányozása révén megérthetjük, miért és hogyan változunk az élet során fizikai, érzelmi, intellektuális és társadalmi vonatkozásban.

A XIX. század derekán Lamarck és Darwin evolúciós kutatásai nyomán került a fejlődés fogalma és a fejlődés elvének érvényesítése a biológia tudományából a pszichológiába. Darwin kutatási eredményei alapján tudjuk, hogy az állatok és növények állandóan új formákat hoznak létre, melyet evolúciónak nevezünk.

Mindenekelőtt meg kell különböztetnünk a fejlődést a növekedéstől. A fejlődés egy minőségi átalakulás, míg a növekedés csak mennyiségi változás. Ezek állandó kölcsönhatásban állnak egymással. Tehát az ember élethosszig tartó minőségi és mennyiségi változásainak sorozata, új és magasabb rendű jelenségek, szerkezetek és működések kialakulása. (Szinyei Merse, 1942)

Az evolúció a pszichológiában is forradalmi hatást váltott ki. Pszichikus fejlődésről beszélünk, ha az élőlény saját öntevékenysége, tanulása és gyakorlása révén fejlődik önmozgás formájában. Részben fokozatos, részben ugrásszerű a folyamat. A fejlesztő hatásokat a környezet irányítja, de végeredményben a tevékenységet az egyénnek belső és külső motivációk alapján önmagának kell elvégeznie.

2. Testi-lelki fejlődés - út önmagunkig

A fejlődés lélektani szempontból az ember személyiségének kialakulására szolgál. A gyermek egy ifjú fejlődő lény, semmiképp sem tekinthetjük „kicsinyített” felnőttnek. Életkorszakainak változásain keresztül csak fokról fokra közelíti meg és éri el végül a felnőtt tulajdonságait, illetve annak személyiség típusát. Fontos megjegyezni, hogy nem csak a felnőttől választják el testi és lelki különbségek, hiszen saját maga fejlődésének időszakán belül is lényeges változásokon megy át. (Szinyei Merse, 1942)

Személyiségen az egyén testi és lelki tulajdonságainak összességét, egységét és sajátosságait értjük. Magában foglalja az örökölt tulajdonságokat, a vonásokat és a különböző környezeti hatások révén szerzett tulajdonságokat. Az egyéni fejlődés szakaszairól, sajátosságairól számos elmélet született. Áttekintés céljából Erik H. Erikson megközelítését választottam, mert úgy gondolom, ez közelebb áll hozzánk, pályaválasztás előtt toporgó diákokhoz.

3. A személyiségfejlődés lépcsőfokai

Ezen összefüggések ismerete fontos, hogy megértsük, mi a követhető magatartás és mi nem az.

1-2 év:	Bízhatok a világban?
2-3 év:	} Jól csinálom?
3-5 év:	
5-12 év:	
Serdülőkor:	Ki vagyok?
Korai felnőttkor:	Hova/ kihez tartozom?
Felnőttkor:	Mi olyat tudok alkotni, ami fennmarad utánam?
Időskor:	Visszatekintés

A felsoroltak alapján azt sem könnyű eldönteni, hogy melyik szakaszban van a mi életünk. Nyilván a serdülőkor és a korai felnőttkor között ingadozunk. Szeretnénk azt hinni, hogy már fiatal felnőttek vagyunk, de valójában még a két korszak határán lebegünk. És csak vágyunk, várunk... a felnőttiségre.

4. Az első lépések

„Tudni a nem-tudást, ez a legbölcsebb.”

(Lao-ce)

Többre becsülöm, amikor tisztában vagyok hiányosságaimmal, mint azt gondolni, hogy már mindent vagy éppen eleget tudok. Ijesztő, hogy még mennyi dolog ismeretlen számomra, de ez is csak azt bizonyítja, hogy minél többet tudok, annál

kevesebbnek fogom érezni. Ezzel a ténnyel viszont egyáltalán nincs baj, hiszen ezek az ellentmondások szolgálnak a fejlődés hajtóerőiként.

Tehát ahhoz, hogy kitekintsünk a sötét dobozból lehetőségeink tárházába, magunk elé kell tűznünk egy célt. Ahhoz, hogy ezen az úton elinduljunk, elengedhetetlen, hogy ismerjük önmagunkat. Szembesüljünk gyengeségeinkkel, korlátainkkal és elfogadjuk lehetőségeinket. Az internetet böngészve számos motivációs cikkel találkoztam, amelyek tettvágyat próbálnak ébreszteni bennünk, hogy végre elszakadjunk anyagi vagy más eredetű gátlásainktól, és megtegyük az első lépést.

De hogyan? Én is gyakran észbe kapok: vajon a gyakorlatban hogyan működik ez a fejlődés a tizenéves diákok világában?

5. Tanuláselméletek

„Non scholae, sed vitae discimus.”

„Nem az iskolának, hanem az életnek tanulunk.”

(Latin közmondás)

A tanulás a legáltalánosabb és egyben a legbonyolultabb emberi tevékenység. Általános, hiszen mindenki mindig és mindenhol tanul, ugyanakkor bonyolult, mert az egész személyiségünk aktivitását igényli, és az egész személyiségünkre kihat. (Virág Irén, 2013)

A „tanulás” szót magyar nyelvünk legtöbbször az „emlékezetbe vésés” jelentésével használja, jelenti azután a tanulás valamely készségnek gyakorlás útján való megszerzését vagy tökéletesítését, illetve tapasztalatok gyűjtését, s ezek segítségével az értelmesség és bölcsesség gyarapodását.

Az ember a legmagasabb fokán állva az élők sorozatának, mindezeket a tulajdonságokat egyesíti: aránylag hosszú gyermekkora és ifjúkora van; születésekor aránylag tehetetlen és gondozásra szorul; viszont rá van utalva a tanulásra, új készségek és ismeretek szerzésére és egész gyermekkora és ifjúkora éppen abban merül ki, hogy folytonos tanulással mintegy meghódítja a világot és önmagát: úrrá lesz saját személyén és a környező természetén. (Bandura, 1986)

Albert Bandura szerint a tanuláselméletek fókuszában a környezet viselkedésre gyakorolt hatása áll. Újrafogalmazta az egyént, mint önszabályozó lényt, ami ellentétben áll az ortodox emberfelfogással, miszerint az embert külső erők irányítják. Meghatározta a kapcsolatot az **emberi viselkedés**, a **környezeti tényezők** és a **személyes tényezők** (pl. kognitív, affektív és biológiai tényezők) és biológiai események között, melyek ok-okozati összefüggésben állnak egymással.

6. Utak és lehetőségek - régen és ma

„Apámból és anyámból vagyok, meg egy kicsit több.”

(Bert Hellinger)

Nem kezdek el mai kilátásainkról beszélni, mielőtt nem ismertetem meg az azt megelőzőt. Néhányan nem is sejtik milyen szerencsés dolog, ha az ember két különböző generációval él együtt: a nagymamájával és az édesanyjával. A következő oldalakon családom személyes tapasztalatait írom le szemléltetés céljából.

Ma már természetessé vált számunkra, hogy a különböző bevásárlóközpontok mellett számos szórakozóhely áll rendelkezésünkre. Ám lehetőségeink ellenére van, hogy nem igazán akarjuk igényesen eltölteni az időnket, beérjük azzal a keves, kreativitást nem igénylő elfoglaltsággal is, mint a közösségi oldalak böngészése vagy a tévénézés. Régen erre nem volt lehetőség. Nagyon meglepő volt hallani, hogy mennyivel nagyobb hangsúlyt fektettek az alkotó jellegű tevékenységek elsajátítására, mint napjainkban.

Kiemelném édesanyámat, aki nem ragadt le egy konkrét dolognál. Elmondása szerint pedagógusai nagy szerepet játszottak a tehetséggondozásban is, és az iskola mellett is lehetősége volt érdeklődésének bővítésére - potom összegekért (művelődési ház, ifjúsági diszkó, erdei vetélkedők stb.) Nagymamámat semmiképp sem hagynám ki a felsorolásból, hiszen talán ő áll a fejlődés vagy a tanulás szó értelmezéséhez a legközelebb. Mikor édesanyám és testvérei még csak iskolába jártak, nagymamám kötelessége volt, hogy tisztességes ruhákba öltöztesse őket. Később, ahogy fejlődött a kereskedelmi hálózat, szükségtelemmé vált varrni, az emberek inkább vásároltak. A régi, alkotói értékek mellékessé váltak, leminősítvén őket hobbivá. Nyilván a hobbi is nagy szerepet játszik a fejlődésben, de már nem munkaként, sokkal inkább, mint szórakozás!

7. Személyes élmények, életervek

Szerencsésnek mondhatom magam, hogy ilyen tevékeny környezetben nőhettem fel. Művészi beállítottságú családomtól én sem kaptam kevesebbet, mint az egyre háttérbe szoruló erények megbecsülését és végtelen tapasztalatszerzést. Végeredményben a rajz az, ami egész eddigi életemet végigkísérte, tipegő koromtól napjainkig, így egyértelműen ezt a képességemet emelném ki. Azt hinné az ember, könnyű dolgom van a jövőbeni elhelyezkedésemet illetően, mégis rengeteg kérdés felmerül bennem a továbbhaladás kapcsán. (Ezekre a kérdésekre, még hamarosan visszatérek.)

Alapvetően a rajz is szerteágazó tevékenység, nem állhatunk meg *a papír és a ceruza* szintjén. Évekig nem haladtam e téren távolabbi irányba, mint a grafika,

de annak is csak az igénytelenebb szintjén bandukoltam. A technikámon volt még mit csiszolni, az eszközeim véletlenszerűek és olcsók voltak, nem fordítottam elég figyelmet az ilyen részletekre. Mégis rengeteget rajzoltam, többnyire másoltam, és észrevétlenül fejlesztettem magam. Természetesen a sok támogatás és biztatás hatására folytattam és elindultam az imént említett *fejlődés* irányába. Megtanultam más eszközökkel, illetve különösebb hozzáértést nem igénylő programokkal alkotni*. Igaz, elméleti tudásom ekkor sem volt több mint zsírkrétás ovis koromban.

*Joker- 45 perces skicc Paint programmal (2015)

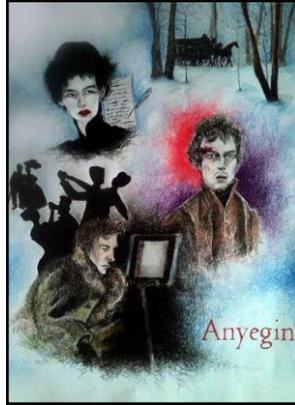
A középiskolában - pontosabban az elmúlt pár évben - szembesültem a rajz másfajta felhasználásával. Ehhez különösen hozzájárultak ismerőseimnek és iskolámnak készített munkáim. A különböző pályázatokon való részvétel segít a szintfenntartásban, az előrehaladásban, és a sikerélmény sem mellékes!

A másik dolog, amit fontosnak tartok, a megbecsülés. Adni csak annak jó, aki értékeli, amit kap. Sokan fel sem ismerik, milyen fáradságos munkával és temérdek idővel jár egy komplett rajz elkészítése. Elismerés nélkül igazán kiábrándító tud lenni egy ilyen hosszadalmas, időigényes munka. Persze, mindezek tudatában sem létezik számomra más, amit szívesebben üznék ezen a szinten, és ha nem gondolkodnék így, mostanra talán az esszé megírására se lenne időm a tucatnyi „megrendelés” miatt.

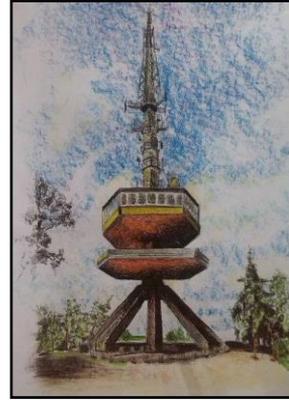
Az alábbiakban olyan rajzaimat emelném ki, melyeket iskolám kérésére készítettem szeretettel.

Jézus élete (2015)
Házi dolgozat borítója- be-
fejezetlen
Papír, zsírkréta, pasztell-
kréta

Illusztráció az Anyeginhez
(2015)- pályázati rajz
Papír, zsírkréta, fekete tűfilc
30 x 41 cm

Miskolc, Avas kilátó 1963
(2015)
Papír, zsírkréta
21 x 29,7 cm

Mint laikus, úgy gondolom, hogy a rajzoláshoz elengedhetetlen **a látás** (figyelem), **az idő** (türelem), a **kézügyesség** (fegyelem) és a **képzeletünk** (kreativitás).

BEFEJEZÉS

Mit válasszunk? A pályaválasztás dilemmái

„Tőlünk függ minden, csak akarjuk.”
(Széchenyi István)

A tanulás nem ér véget a kicsengő után. Úgy gondolom, az ösztönzés az, ami ma igazán hiányzik a fejlődés véghezvitelében. Hiba lenne kijelenteni, hogy nincsenek kulturált és figyelemfelkeltő opcióink, hiszen bőven akad. Úgy vettem észre, ma már elvárjuk, hogy a *tudás* az ajtónkon kopogtasson, tenni aligha teszünk bármit is. Ha nem kapunk rálátást választási lehetőségeinkre, nem észleljük közelünkben az aktív cselekedeteket, az alkotást, nem véletlen, hogy az egyén fejében még csak meg sem fordul, hogy tegyen bármit is, hogy kialakuljon benne a tudni akarás.

Viszont arról sem szabad megfeledkeznünk, hogy mindenkit egyéni döntései szabályoznak.

Ahogy a cím is sugallja, bizonyára válaszokat kellene adnom, mi a teendője ma egy pályakezdő diáknak? Dilemmában vagyok, hiszen én sem vagyok különb, határozottabb, és bennem is ugyanúgy kavarnak a kérdések, mégis: dolgozatom

megtanított arra, hogy értékeljem a tudást, amit megszerzek! Ezentúl másképp tekintek a mindennapi hajszákra, a feleletekre, s az eddig feleslegesnek vélt leckékre, mert sosem tudhatjuk, hol, mikor és hogyan szerzünk újfajta, magasabb szintű tapasztalatokat.

Irodalomjegyzék

Bandura, Albert (1986):

A gondolkodás és cselekvés társadalmi alapjai. Szociális kognitív elmélet.
Akadémiai Kiadó, Budapest.

Steinmüller Csilla Magdolna (2007):

Személyiségfejlődés integrál pszichológiai megközelítésben.
Nyíregyháza.

Szinyei Merse Jenő (1942):

A gyermek testi és lelki fejlődése.
Országos Közoktatási Tanács, Budapest

Virág Irén (2013):

Tanulásméletek és tanítási-tanulási stratégiák.
EKTF, Eger

http://janus.ttk.pte.hu/tamop/kaposvari_anyag/jozsef_istvan/a_pszichikus_fejlds_fogalma_tnyezi_fbb_trvnyszersgei.html
(utolsó megtekintés: 2016. 11. 20.)

<http://www.citatum.hu/szerzo/Lao-ce/>
(u. m: 2016. 12. 02.)

http://www.citatum.hu/szerzo/Albert_Einstein
(u. m: 2016. 12. 02.)

<http://users.atw.hu/fejess/etika/szemelyiseg.pdf>
(u. m: 2016. 11. 23.)

<http://www.metamorfozismuhely.hu/szemelyisegfejlodes.htm>

(u. m: 2016. 11. 23.)

<https://prezi.com/pww2g6gh179o/szemelyisegfejlodes/>

(u. m: 2016. 12. 09.)

BÁLINT TÍMEA ORSOLYA

**Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és
Pedagógiai Szakgimnázium**

Miskolc

A TANÁR-DIÁK-VISZONY

„Ha egyszer a pedagógus szereti a munkáját, akkor jó pedagógus lesz. Ha szereti tanulóit úgy, mint apja és anyja, akkor jobb pedagógus lesz annál, aki minden könyvet elolvasott, de nem szereti sem a munkáját, sem a tanítványait. Ha pedig egyesíti önmagában munkájának s tanítványainak szeretetét, akkor tökéletes pedagógus.”

(Lev Tolsztoj)

Középiskolás diák vagyok. A nap 24 órájából 9-et töltök iskolában, osztálytársaim tanáraim társaságában, míg a szüleimmel csupán 3-4 órát. Hétköznapijaimat alapvetően befolyásolja, hogy az iskolában milyenek az emberi kapcsolataim. Tanárainkhoz fűződő viszonyom nem csak a jelenemet formálja, hanem a jövőmet is. Bár sokan úgy vélekednek, hogy a tanár és diák ellenséges csapatban küzd, nekem az a véleményem, hogy közös célokért együtt kell tevékenykedniük. Ez a közös cél a diákok fejlődése és jövőjük megalapozása. Egész életünket meghatározza, hogy milyen tanárokkal találkoztunk diák éveinkben.

Azért választottam ezt a témát, mert tudom, hogy milyen fontos, hogy az embernek olyan tanára legyen, akit szeret és aki meg tudja szeretetni vele az adott tantárgyat. A tanárok nem csak tanítanak, hanem **általános értékrendet** is átadnak, közvetítenek az óráikon. A középiskolában rengeteg stressz érheti a gyereket. Egy jó tanár tehát nemcsak a tananyagát adja le az órákon és a házi feladat ellenőrzésében segít, hanem az osztályon kívüli dolgokra is megpróbál odafigyelni és segítséget nyújtani azokban. Sok diák fordul a nevelőhöz/tanárához segítségért vagy tanácsért (családi problémák, lelki problémák, bizonytalanság stb.) - ehhez pedig a tanárral való jó kapcsolat elengedhetetlen. Ezen kívül a **kölcsönös tisztelet** is nagyon fontos egy tanár-diák kapcsolatban. Sokféle tanár – diák viszony létezik:

- Ellenséges
- Baráti

- Távolságtartó
- Rideg
- Tiszteleten alapuló
- Zsarnoki

Meghatározó tényezők:

- Tanár egyénisége
- A tanulók értékrendje
- Társadalmi háttér
- Életkor
- Divatok (bizonyos esetekben)

A tanár-diák kapcsolatot több oldalról kell megvizsgálnunk, hogy megértsük, hogyan változott, és mit tehetünk annak érdekében, hogy jobbá tegyük. Szeretném röviden összefoglalni, hogy mit tehetünk a helyzet javítása érdekében.

Háttér

- A tanár-diák viszony a látszattal ellentétben nem két, hanem három oldalú: tanár - diák - szülő háromszögről beszélhetünk.
- A diákok milyen mintát látnak otthon, és mit kapnak a szüleiktől? Szeretben nőnek-e fel, úgy, hogy elegendő törődést, odafigyelést kapnak? El-sajátítanak-e konfliktuskezelési, stressz kezelési módokat? Milyen mértékű önkontroll és érzelmi stabilitás jellemzi őket? Ha elhanyagoló, vagy erőszakos légkörből érkeznek a diákok, a lelki sérülések igencsak visszavetik őket abban, hogy a társaikkal, vagy a felnőttekkel szemben hogyan viselkedjenek.
- A tanítók esetében említenünk kell az alacsony fizetést, a sok esetben kevéssé érdeklődő és alulmotivált fiatalokat a tanórán, és a magánéleti gondokat, amelyeket nem minden esetben tudnak letenni az iskolába lépve.
- A tanárok és diákok közötti szakadékot növeli a felgyorsult világ, a rengeteg inger, amely lefoglalja a diákok figyelmét, a közösségi oldalak vonzóbbak, érdekesebbek lehetnek, mint a tanóra anyaga. Az oktatási rendszer elavult, és egyre távolabb kerül a diákok igényeitől, ezt gyakran a diákok a lázadásukkal is jelzik, úgy érzik, nem számít az akaratuk.
- A pedagógusok életében is megjelennek hátráltató tényezők, sok a munkával járó lelki teher, felelősség és tennivaló.

- A tanárok és a diák közötti viszony elsődlegesen egy törvényileg meghatározott, hivatalos munkakapcsolat. A munkakapcsolat fő színtere a tanárok és diákok között az iskola, találkozósaikra mindenek előtt a tanóra keretei között kerül sor. De emellett számos más helyzet – önképzőkör, szakkör, lapszerkesztés, valamint ünnepélyek, műsorok előkészítése, az iskolán kívül kirándulás, kulturális programok, táborozás, külföldi utak – gazdagítja a hivatalos és személyesebb együttlét lehetőségeit.

A tanár – diák viszony feltételei

- A közös gondolkodásból, felfedezésekből, a szellemi gyarapodásból eredő élmények;
- Az eredményes munkához nélkülözhetetlen információk és elvárások időben történő cseréje;
- A figyelmet és érdeklődést egymás iránt
- Egymás teljesítményeinek, munkájának megbecsülése, tárgyilagos, igazságos és méltányos megítélése;
- Az iskolában az oktató-nevelő munka akkor lehet hatékony és eredményes, ha minden érdekelt fél kiveszi a részét a tanításhoz és tanuláshoz nélkülözhetetlen rend és nyugalom megteremtésében és fenntartásában.
- Az iskolai munka nyugalma megteremtése és fenntartása nap, mint nap következetes erőfeszítéseket kíván. A fegyelmezés nem tartozik a tanári munka vonzó aspektusai közé, bár olykor elkerülhetetlen a rendbontókkal szemben, ami – bár szükséges –, de népszerűtlen szankciók alkalmazását kívánja meg.

A kulturált érintkezés normáinak kialakítása és megőrzése kívánatossá teszi, hogy a tanár

- A tanulókkal való érintkezésben – legyen hivatalos, vagy személye megőrizze tekintélyét, megtartsa és megkövetelje az elfogadott udvariassági formákat:
- figyeljen arra, hogy kulturáltan fejezze ki magát,
- a diákok trágár beszéde ellen minden esetben lépjen fel határozottan. (Tegeződés a tanár és diák között csak kivételesen indokolt esetben – rokonság, korábbi ismeretség, speciális munkakapcsolat – fogadható el).
- Megkövetelje, hogy a tanulók az iskola minden dolgozójával szemben tisztelettudóan viselkedjenek, munkájukat becsüeljék meg.

A kapcsolat a nevelő és a tanuló között legtöbbször az osztály vagy kisebb csoportok keretei között hivatalos formában valósul meg. A személyes kapcsolat, az egyéni beszélgetés fontos, az értékek közvetítésének, valamint a problémák kezelésének egyaránt. A tanításon kívüli találkozás lehetőségei a közös tevékenységek: szakkör, diákönkormányzat, kirándulás, tábor, lapszerkesztés stb.

A jó nevelő

- Mérlegelje, milyen mértékben és mélységben tudja vállalni, hogy beavatkozik adott tanítványának magánéletébe.
- A tudomására jutó bizalmas információkat diszkréten kezelje, és ha tud, segítsen a tanuló problémáinak megoldásában.
- A félreértések és esetleges csalódások elkerülése érdekében egyértelműen tisztázza, milyen határok között tud együtt érezni, tanítványa gondjaival, milyen konkrét lépésekkel kíván segíteni problémái megoldásában.
- Vegye elejét bármely fél részéről a kapcsolathoz méltatlan, esetleg hosszabb távon tarthatatlan, számukra társaik körében kellemetlenségeket okozó bizalmaskodásnak, haverkodásnak.
- A tanító a tanítványaival való kapcsolatban kövesse mindig a szakmai tudás által megalapozott lelkiismeretet
- . Legyen fontos számukra, hogy növendékeink szeressék őket.

Ady: Üzenet egykori iskolámba, Kincs Gyula emlékére

*„Te bérmáltál meg, kis, vidéki lapod,
Hogy poeta lettem
Múltak az évek s én, verselő diák,
Öreg mesterem, hozzád - öregedtem.”*

Ady: Vén diák üdvözlője (részlet)

„A tanár úr különös kedvencem volt, a mai napság is tisztelettel gondolok finom szellemére, szikrázó ötleteire, kedves, szeretetreméltó modorára és kivált azon eredetiséggel párosult gyakorlati magyarázatokra, melyekhez foghatókat egyetlen tanfőúrnál sem tapasztaltam. Bámulatos tapintattal tudott hozzásimulni tanítványai értelmi tehetségéhez.”

Mikszáth Kálmán: Hogy lettem én író? (részlet)

„Én azt hiszem, annál nincs nagyobb öröm, mint valakit megtanítani valamire, amit nem tud.”

Móricz Zsigmond

A nevelők hatásköre az iskolán kívül

A pedagógus nevelőmunkája elsődlegesen az iskola falai között zajló tevékenységek és az egyéb iskolai rendezvények keretei között valósul meg. Pedagógiailag kívánatos, hogy a tanár ismerje meg növendékeit az oktatás helyzetein kívül is. Lehetőségei szerint kapcsolódjon be szabadidős programjaikba, törekedjen minél többféle velük együtt átélhető tartalmas élményre. Ezáltal hatékonyabban tud segíteni is az esetleg súlyosabb problémákkal küzdő, több figyelmet és törődést igénylő növendékeinek is. A nevelői felelősség, a fegyelmi követelmények az iskolán- és az iskola által kezdeményezett programokon kívül annyiban érvényesíthető, amennyiben a tanárt hivatali szerepén túl magánemberként zavarják a diákoknak bizonyos rendbontó megnyilvánulásai, ha azok veszélyeztethetik az egészségüket vagy az iskola jó hírét.

- A tanárnak kötelessége a házon kívüli közös rendezvények, – színház-, múzeumlátogatások, bálók, osztálykirándulások, táborok, stb. – alkalmával a kultúrált szórakozás követelményeinek megfelelő magatartás biztosítása.
- Az iskola épületén kívül, (már akár annak közvetlen közelében is), közlekedési eszközökön, nyilvános szórakozóhelyeken ugyanakkor a tanár hatásköre megszűnik, viszont sok esetben visszatartó erő egy jó pedagógus jelenléte. A felmerülő magatartási problémák – pl. dohányzás, durva, kultúrálatlan beszédstílus, kirívó viselkedés – kezelésében beavatkozásra jogilag csak, mint magánembernek van lehetősége.

Számomra nagyon fontos, hogy a tanárommal jó legyen a kapcsolat, meg tudjak vele beszélni dolgokat, meghallgasson, tudjak rá számítani és megbízhasak benne.

Van egy tanárom, akivel több mint 10 éve nagyon jó a kapcsolat. Tudom, hogy bármikor, bármiben számíthatok rá és mindenben segít. Nagyon örülök, hogy van egy ilyen tanárom, én személyesen tapasztaltam és tudom, hogy milyen kincs egy olyan tanár akire mindig, mindenben tudok számítani és már szinte „barátként” tekinthetek rá.

Irodalomjegyzék

Trencsényi László (2001):

Tabuk nélkül. „Szemtől szemben”.

Esetek és (bal)esetek a tanár-diák viszonyban.

PolgART Könyvkiadó, Budapest.

<http://tanitoikincseim.lapunk.hu/?modul=oldal&tartalom=1210690>

<http://www.kamaszpanasz.hu/hirek/suli/5344/jotananar>

<http://www.osztalyfonok.hu/cikk.php?id=33>

http://www.visegradliterature.net/works/hu/Ady_Endre/V%C3%A9n_di%C3%A1k_%C3%BCdv%C3%B6zlete

<http://ofi.hu/tudastar/tanar-diak-kapcsolat>

CSENGŐDI KÁROLY

**Salgótarjáni Szakképzési Centrum Kanizsai Dorottya Egészségügyi
Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Szakiskolája**

Salgótarján

ELSŐSEGÉLY A MINDENNAPOKBAN

Az elsősegély fontossága

Munkám célja az volt, hogy felmérjem, milyen szinten áll hazánkban a fiatalok tudása az elsősegély kapcsán és milyen tanulási lehetőségek tárulnak elénk. Az elsősegély, véleményem szerint egy olyan tudás, már-már hatalom, amit a mai világban nem szabad hagyni, hogy feledésbe merüljön, de leginkább azt nem, hogy érdektelenné váljon a generációk számára.

Nagyon fontos ez a hétköznapokban, ennek ellenére az a tapasztalatom, hogy a velem egy korú fiatalokat és a körülöttünk lévő korosztályokat sajnos gyakran nem érdekli ez a segítségnyújtás. Bele sem gondolnak sokan, hogy igazából hány-szor fog úgy adódni az életben, hogy ezt esetleg alkalmazni is kell. Valószínűleg néhányunk fog találkozni az életében ilyen esettel, és az a probléma, hogy a tudás hiányában, akár egy vagy több emberélet is múlhat. Ezért a dolgozatom során korosztályom elsősegély tudását fogja felmérni anonim tesztekkel, amelyeket elemzek.

Elsőként tisztázni kell az elsősegélynyújtás fogalmát: "Az elsősegélynyújtás olyan egészségügyi beavatkozás, melyet bárki - laikus vagy valamilyen egészségügyi képzettséggel rendelkező személy - elvégezhet a sürgősségi ellátás megkezdése előtt azért, hogy a baleset vagy hirtelen egészségkárosodás következményeit elhárítsa." Erre az 1972.évi II. törvény 28. § is kötelez, ami szerint: "Minden állampolgár köteles szükség esetén tőle elvárható segítséget nyújtani sérült, balesetet szenvedett, vagy olyan személynek, aki életét vagy testi épségét közvetlenül veszélyeztető helyzetbe jutott." (1, 2) Ezen szempontok alapján kellene a társadalomnak működni az elsősegély terén. Sajnos a való életben ez megcáfolódik, pedig az elsősegély tanulási lehetőségeknek Magyarországon számtalan módja adódik, pl.:

- jogosítvány megszerzéséhez kötelezően 8 óra,
- munkahelyi tanfolyamokon is gyakran előfordul, bár csak néhány órában,

- általános és középiskolákban, gimnáziumokban versenyfelkészülés kerekein belül,
- egészségügyi iskolákban tanmenet szerint 36 órában tanuljuk.

Ennek ellenére, azt lehet észre venni, hogy az emberek többségében mégsem képesek, vagy nem akarják ezeket ismereteket alkalmazni. Ugyanis bármerre megyünk, azt halljuk friss jogosítványt szerzőktől és más laikusoktól, hogy "áh, tanultam én ezt, de már erre nem emlékszem, elfelejtettem." Ezen okokból gyakran elmarad a segítségnyújtás egy-egy baleset vagy rosszullet során. 2015-ben összesen 210 alkalommal maradt el a segítségnyújtás, és 583 cserbenhagyásos baleset történt. (3.)

Elgondolásom szerint, a magyarok elsősegély tudásának javítását az oktatásban lehetne a legpraktikusabban fejleszteni. Erre mindenképpen szükség lenne, ugyanis az elsősegélynyújtás oktatási helyzetét felmérő kutatás kimondja, hogy „a hazai 1,3 millió általános és középiskolás diák igen kis töredékéhez (kb. 7800 fő – 0,6%) jut csak el az elsősegélynyújtás ismerete.” (5) Nagyon nagy siker lenne, ha a diákok minden iskolában tanulhatnának elsősegélyt, így ha a szükség úgy hozza, készségszerűen alkalmazni is tudják ezeket az ismereteket.

Nagy előrelépés lenne ez a társadalmunk számára is, mert ezzel növelhetnénk a várható élettartamot is (jelenleg a férfiaknál: 72 év, a nőknél: 79 év a KSH 2014-es adatai szerint), hiszen egy sürgős helyzetben nyújtott megfelelő ellátás megmentheti a bajbajutott életét, ezáltal csökkenthetnénk a fiatal halálozások arányát. (4)

A téma kulcsfontosságú elemeként én azt tekintem, hogy az iskolába járó fiatalokat az oktatási intézményeknek kötelességük lenne a segítségnyújtás irányában is nevelni és oktatni, hiszen akárhogyan nézzük; ez az élet egyik legfontosabb tényezője és kompetenciája.

Az egészségügyi iskolákban tanulók vannak a legjobb helyzetben, hiszen mi tanulunk a legtöbbet, mégis úgy gondolom, hogy a heti 1 tanítási óra az elsősegély tantárgyra, 9. évfolyamon nem elegendő, mert szerintem nem fér bele az a tudásanyag, amit egy ilyen iskolában a tanulóknak el kellene sajátítani. A kórházban a gyakorlat alatt, és később a munkánk során nem lehet majd tévedni vagy rontani, nem habozhatunk, hiszen mi felelünk a betegekért.

Úgy gondolom, hogy sok olyan óra van manapság a diákok órarendjébe beleszámítva, ami nem biztos, hogy oly fontos ismereteket terjeszt, mint az elsősegély óra, illetve ezt nem csak nekünk egészségügyi iskolásoknak kellene tanulni, hanem minden általános, és minden középiskolásnak. Én azt gondolom, hogy

olyan órák, amikből mondhatjuk feleslegesen és haszontalanul telnek az adott évben, (és emiatt az óraszámuk az egekbe van emelve), olyanokból lehetne csökkenteni az elsősegély órák javára.

Én, mint harmad éves (11. osztályos) gyakorló ápoló, érettségi előtt állva azt jelenthetem ki, hogy a heti öt testnevelés órák száma elméletben nagyon jó, de gyakorlatban viszont - tapasztalatom szerint – megbukott. Gyakran kedvtelenül és fáradtan veszünk részt a testnevelésórákon, és gyakran próbáljuk magunkat felmenteni. Sok más órák vehetnék vissza a helyét, mint például az érettségi tantárgyak óráit emelhetnék, hisz egy év múlva többek között történelemből fogok/fo-gunk érettségizni, nem pedig testnevelésből. Mégis több testnevelés óra van, mint történelem óra!?! Véleményem szerint ez nincs mérlegelve.

Kutatásom

A kutatásom célja felmérni azt, hogy milyen tudással rendelkeznek a fiatalok középiskolákban, illetve mennyivel több a szakirányú fiatalok tudása a szakmán kívül álló fiatalokétól. Milyen hozzáállással és mennyire tanulnak szívesen elsősegélyt, illetve fontosnak tartják-e annak bevezetését olyan iskolákba, ahol nem szerepel a tanmenetben. Továbbiakban megvizsgáltam azt is, hogy az egészségügyi szakirányú intézményen belül, milyen mértékű a megszerzett tudás felejtése az évek múlásával.

Hipotéziseim

1. Feltételezem, hogy a diákok legalább 50%-a úgy gondolja, hogy jobb lenne egy testnevelés óra helyett egy elsősegély óra, ezzel csökkentve a heti öt testnevelés órát, négyre.
2. Feltételezem, hogy a nem szakirányú iskolába járó fiatalok tudása kevesebb, mint a szakközépiskolákban.
3. Feltételezem, hogy a felsőbb évfolyamos tanulók nem felejtik el az elsősegélynyújtás alapismereteit.

A kutatásom menete

A kutatásomat anonim teszt formájában készítettem el. A teszt összeállításakor figyeltem arra, hogy ne legyen túl bonyolult és azok is képesek legyenek kitölteni, akik még nem tanultak elsősegélynyújtást. A tesztben, nyitott és feleletválasztó kérdések egyaránt találhatóak benne. A teszt pontosságához szakirodalmi könyvek

kérdéseit használtam fel (1., 2.). (A tesztet dolgozatom végéhez, mellékletként csatoltam.)

A megkérdezettek életkora 15 éves kortól 18 éves korig terjednek. A tanulók önkéntes alapon töltötték ki a teszteket, és segítséget nem vehettek igénybe. A teszteket iskolámban töltötték ki, ami egészségügyi szakközépiskola, valamint más (nem egészségügyi) középiskolába járó ismerőseim. A tesztek közül összesen 65 darab készült, 38 db-ot egészségügyi iskolások, 27 db-ot nem egészségügyi középiskolások töltöttek ki.

Eredmények

1. Feltételezem, hogy a diákok legalább 50%-a úgy gondolja, hogy jobb lenne egy testnevelés óra helyett egy elsősegély óra, ezzel csökkentve a heti öt testnevelés órát, négyre.

A hipotézis alátámasztásához elsősorban a tanulási hajlandóságot vizsgáltam meg, mely felmérés során kiderült, hogy a megkérdezett diákok 88,2%-a hasznosnak tartja és tanulna elsősegélyt. A diákok 11,8%-a nem tartja hasznosnak és nem tanulna elsősegélyt. Ez az eredmény a 65 darab teszt összesített arányából született meg.

Ennek érdekében megkérdeztem azt, hogy milyen órát csökkentenének a diákok, hogy helyette elsősegélyt tanulhassanak?

- A diákok 46%-a testnevelés órákat csökkentené.
- A diákok 24%-a az ének órákat csökkentené.
- A diákok 8%-a a dráma órákat csökkentené.
- A diákok 22%-a egyéb más órákat csökkentene, mint például: társastánc, technika, rajz.

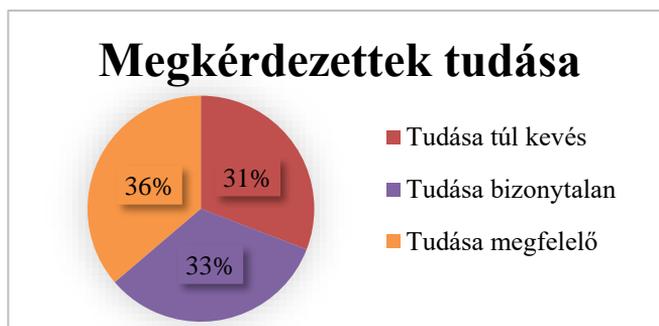
A válaszok tekintetében kijelenthetem, az **1. hipotézisem részben beigazolódtott**, hiszen a diákok 46%-a csökkentené a testnevelést, és ez nem érte el az 50%-ot.

2. Feltételezem, hogy a nem szakirányú iskolába járó fiatalok tudása kevesebb, mint a szakközépiskolákban.

A kérdőívem nagyobb részben tesztjellegű kérdésekből állt, melyekre legalább 50%-ban helyesen kell tudni válaszolni, hogy feltételezhető legyen az elsősegélynyújtás képessége, illetve legalább 80%-os helyes megoldás szükséges ahhoz, hogy kijelenthető legyen, a tanuló képes megfelelő elsősegélynyújtást biztosítani. Ennek tekintetében:

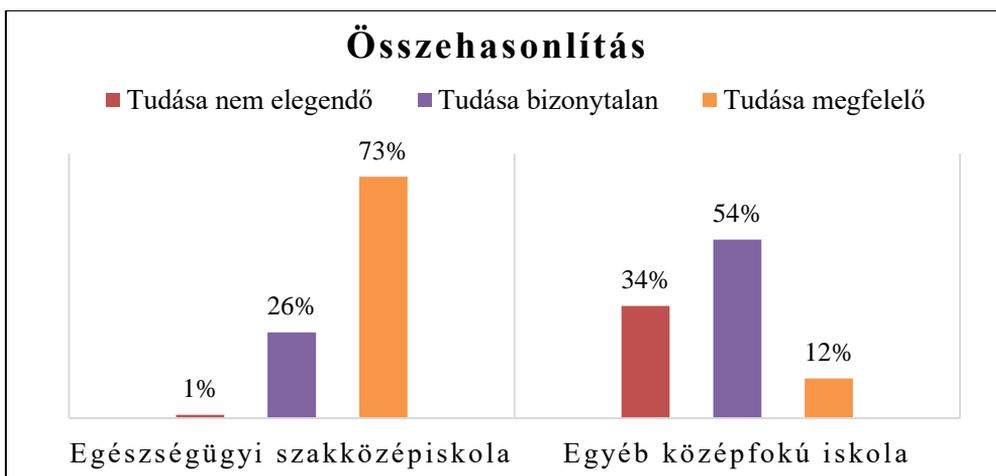
- A diákok 36,4%-a képes lenne elsősegélyt nyújtani.

- A diákok 32,7%-a talán képes lenne elsősegélyt nyújtani, de tudásuk kevés.
- A diákok 30,9%-a nem tudna elsősegélyt nyújtani.

A szakirányú iskola, illetve a nem szakirányú iskola tudásának összevetése:

- Az egészségügyi középiskolába járó diákok 72,7%-a a diákoknak biztosan tudna elsősegélyt nyújtani, 26,2% talán képes, de tudása bizonytalan és mindössze 1,1%, aki nem képes.
- A nem szakirányú iskolába járó tanulók, 12%-a tudna biztosan elsősegélyt nyújtani, viszont 53,7%-a talán tudna, de bizonytalan tudásában, és 34,3% nem képes elsősegélyt végezni.

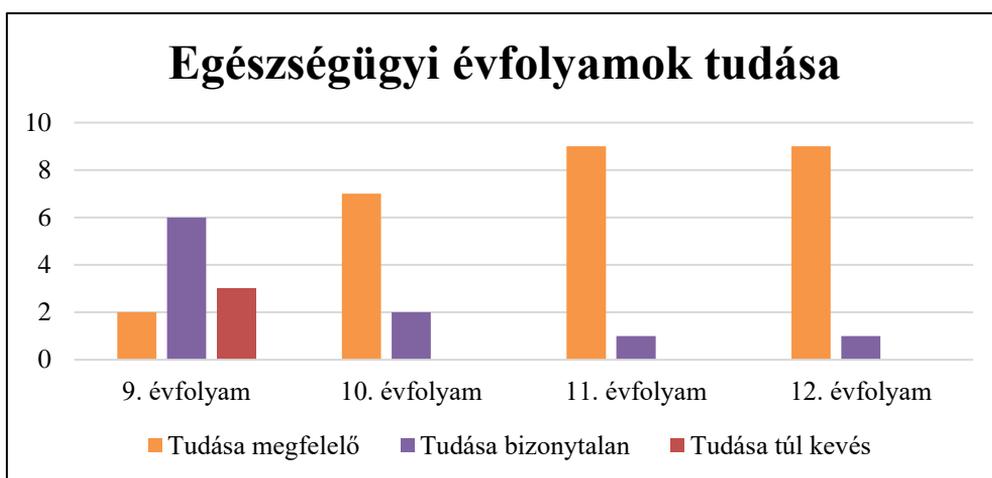

A **2. hipotézisem beigazolódtott**, hiszen valóban kevés a tudása azoknak a fiataloknak, akik nem egészségügyi szakirányú iskolába járnak.

3. Feltételezem, hogy a felsőbb évfolyamos tanulók nem felejtik el az elsősegélynyújtás alapismereteit.

A tesztekől arra is lehetett következtetni, hogy a 9. évfolyamon tanuló egészségügyi hallgatók a leggyengébbek, 3 tanuló még nem képes a megfelelő elsősegélynyújtásra, 6 tanuló képes rá, de bizonytalan és 2 tanuló valószínűleg jó elsősegélynyújtó. Az eredmények változók, de ez természetes, hiszen még csak most tanulják ezeket az ismereteket.

A felsőbb évfolyamos tanulók eredményei sokkal jobbak. A megkérdezettek között nem volt olyan tanuló, aki nem érte el az 50%-os határt, sőt a legrosszabb eredmény 72%-os volt.

Az eredmények tekintetében kijelenthetem, hogy a **3. hipotézisem beigazolódott**, az évek során nem merül feledésbe a szakirányú iskolában az elsősegély, a folyamatos használata miatt.

Összegzés

Úgy gondolom, hogy dolgozatomból egyértelműen látszik az elsősegélynyújtás fontossága. Törvényi és emberi kötelességünk segíteni a bajba jutottakon, a lehető legjobb tudásunk szerint, mely a kutatás szerint, sajnos nem mondható teljes biztonsággal, hogy megfelelő szinten állunk.

Valóban szükség lenne az elsősegélynyújtás szélesebb körű oktatására, mert a nem egészségügyi iskolában tanulók tudása nem elegendő. Biztosan ezt talán nem állíthatom, de remélem figyelemfelkeltőek az eredmények, melyből látszódik, hogy mekkora előnyt jelent a tantervi elsősegélyóra. Örömmel szembesültem a

ténnyel, hogy a fiatalok szívesen tanulnának, hiszen talán már ők is tudják, „minden élet számít”!

Remélem a jövőben is adódik lehetőségem kutatni ebben a témában, talán kicsit mélyebben, más-más szempontok alapján, mert nagyon élveztem. A dolgozat elkészítése nem munka volt, hanem öröm a számomra, mert azt csináltam, amit szeretek és érdekel, ez pedig mindig örömmel tölt el.

Irodalomjegyzék

Gaál Csaba (2012):

Sebészet.

Medicina Könyvkiadó Zrt., Budapest.

Hornyák István (2009):

Elsősegélynyújtás mindenkinek.

Magyar Vöröskereszt, Budapest.

<http://www.baleset-megelozes.eu/cikk.php?id=1079>

(utolsó látogatás: 2016. december 11.)

<http://demografia.hu/hu/tudastar/fogalomtar/62-varhato-atlagos-elettartam>

(utolsó látogatás: 2016. december 11.)

http://elsosegely.hu/cikk.279.az_iskolasok_alig_1-a_tanul_elsosegelynyujtast

(utolsó látogatás: 2016. december 11.)

KAZINCZI GRÉTA

**Salgótarjáni Szakképzési Centrum Kanizsai Dorottya Egészségügyi
Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Szakiskolája**

Salgótarján

AZ ÖRÖKBEFOGADÁS

A gyermekvállalás

Az örökbefogadással kapcsolatos szociális munka közel áll hozzám, amennyiben az élet úgy hozza, ilyen jellegű munkát szívesen vállalnék, ezért érdemesnek tartom ezt a témát megvizsgálni.

Úgy gondolom, hogy a családtervezés minden ember számára fontos. Ilyenkor szűkebb értelemben megtervezzük a gyermekek számát és születési idejét, tágabb értelemben más feltételekhez kötjük a családalapítást, mint például lakás vagy ház, a gyermek nevelésére félretett összeg, esetleg autó. A tervezés fontos, de számos probléma adódhat, melyekre nem biztos, hogy számítunk. (2.)

A gyermekvállalást számos tényező befolyásolhatja, megnehezítheti. Egyre gyakrabban előfordul, hogy a házaspárok nem tudnak gyermeket vállalni, mert valamelyikük meddővé válik. A meddőség mindkét nemnél kialakulhat, ami fogamzás-, vagy nemzéstéptelenséget jelent. Ilyenkor a nők esetében a petesejt nem tud megtermékenyülni, vagy valamilyen szervi, anatómiai elváltozás miatt nem képes a gyermek kihordására. A férfiaknál a hímivarsejtek alacsony számáról vagy túl lassú mozgásáról beszélhetünk. (2.)

Nagyon fontosnak tartom, hogy a betegség vagy orvosi beavatkozás miatt fogamzásképtelen nők és férfiak teljes értékű családot tudjanak alkotni, ehhez természetes gyermekek szükségesek. Szerencsére, attól még, hogy valaki meddő, nem kell lemondania a gyermekvállalásról, mert több megoldás is létezik a problémára. Ha lehetséges, a háttérben álló oki tényezőket korrigálják, pl. hormonpótlással, műtéttel, de a leendő szülők mesterséges megtermékenyítést is igénybe vehetik, amennyiben a nő képes a terhesség kihordására. Amennyiben ez nem megvalósítható, akkor szóba jöhet a béranyaság és az örökbefogadás is.

A mesterséges megtermékenyítés nagyon drága módszer, ezért nem mindenki engedheti meg magának. A béranyaság számos jogi, etikai és erkölcsi problémával járhat, ezért úgy gondolom, hogy a legegyszerűbb és a legszebb megoldás, az örökbefogadás.

Első ránézésre úgy tűnik (forrás, tv, rádió, internet) nagyon sok magára hagyott gyermek, csecsemő van a világon, de a valóság az, hogy akinek komoly örökbefogadási szándékai vannak, annak hosszú időn keresztül várakoznia kell.

Az örökbefogadás nem csak hosszú, de kissé bonyolult is. Több feltételnek kell megfelelnie a leendő szülőknek, illetve az örökbefogadás formáját is meg kell választani.

Az örökbefogadás feltételei Magyarországon

A 2012. évi LXXXV. családjogi törvény értelmében az örökbe fogadni szándékozóknak felkészítése kötelező és különböző kritériumoknak is meg kell felelnie. A feltételek szigorúak, hisz fontos, hogy a gyermek olyan családba kerüljön, ahol fel tudják nevelni és képesek a gyermeket a társadalom számára értékes személyiséggé formálni, nevelni. Ennek érdekében a gyámügyi hivatal több kritériumot állított fel.

Elsősorban jogi szempontból kell megvizsgálni, hogy ki fogadhat örökbe. Legalább 25 éves cselekvőképes személynek kell lennie, aki elvégezte az örökbefogadási tanfolyamot, tehát érvényes alkalmassági határozattal rendelkezik.

A gyámhivatal a leendő szülők személyiségét, élethelyzetét, lakáskörülményeit, egészségügyi állapotát és jövedelmét is vizsgálja, melyek fontos tényezők a biztonságos és tartós gyermeknevelés szempontjából. A házaspárok előnyben részesülnek, ami érthető, hiszen egy ideális család két szülőből áll, de nem feltétel. Fontos megjegyezni, hogy a leendő szülők nemét nem határozzák meg, így az azonos nemű pároknak is lehetőségük van örökbe fogadni.

Továbbiakban érdekes tény, hogy a jelölt a meglévő gyermekeitől csak fiatalabb gyermeket fogadhat örökbe.

Kizáró tényező, aki közügyektől jogilag el van tiltva, vagy a gyermekét állami gondozásba vették, illetve fontos, hogy az örökbefogadást abban az országban kell lefolytatni, ahol a leendő szülő él, függetlenül attól, milyen állampolgár. Ennek értelmében az ingyenes belföldi örökbefogadásra csak Magyarországon élők jogosultak. Külföldről is adoptálhatnak gyermeket a párok, de ennek költségeit saját maguknak kell állni, ami akár több millió forint is lehet. (1.)

Az örökbefogadás formái, fajtái

Az egyik leginkább elterjedt formája a titkos örökbefogadás, bár ez inkább régebben volt a gyakorlott, manapság kezd háttérbe szorulni. Erről a lehetőségről akkor

beszélünk, mikor az anya lemond a gyermekéről születéskor vagy esetleg inkubátorban hagyja a gyermekét. Ilyen esetben az örökbeadó és örökbefogadó nem ismerik egymást, a nevelőszülők sajátjaként nevelik a gyermeket.

Ez csak akkor lehetséges, ha az adoptáció csecsemő vagy kisgyermekkorban történik meg, így elfelejti a procedúrát. A gyermek szempontjából úgy gondolom, hogy ez előnyös, mert sok esetben a nevelőszülők meg sem mondják, hogy nem vérrokonok és jogi szempontból az örökbefogadott gyermek nem különbözik a vérszerinti gyermektől. Ez esetben könnyebb lehet a nevelőszülőnek felnevelni a gyermeket, hisz csak rájuk számíthat. Ilyenkor könnyebben kialakul a szülő gyermek közötti viszony.

Persze van lehetőség arra, hogy a gyermek megtudja, hogy örökbe fogadták. Az egyik lehetőség, hogy a szülők elmondják a gyermeknek, ha úgy érzik, eljött ennek az ideje, vagy kevésbé szerencsés esetben a gyermek valamilyen módon pl. orvosi vizsgálat során rájön. Ilyenkor a gyermek kezében van a döntés, hogy ha a 18. életévét betöltötte, fel szeretné-e keresi, meg szeretné-e ismerni a vérszerinti szüleit, illetve adoptálásának körülményeit.

A másik adaptációs lehetőség a nyílt örökbefogadás; itt mindenki ismer mindenkiket, vagyis az örökbefogadó ismeri, és együtt működik a vérszerinti szülővel. Jellemzően az örökbeadó választja ki a leendő szülőt vagy szülőket, és gyakran előfordulnak olyan esetek is, ahol már a szülés folyamatába is bekapcsolódhatnak.

Ez egy nagyon demokratikus forma lehet. Nehezen tudom elképzelni ennek a nevelési módszerét, és számos kérdést vet fel bennem. Hogyan tudja eldönteni a gyermek, hogy melyik szülőjére hallgasson?! Arra, aki örökbe adta valamilyen okból vagy arra, aki örökbe fogadta és neveli? Lehetséges, hogy ilyen esetben az örökbeadó „tökéletes szülővé válik”, hiába hogy lemondott róla, míg a nevelőszülő rossz színben tűnhet fel, hiszen a nevelés céljából korlátozza, szabályozza a gyermeket, és kifejezetten kamaszkorban, gyakran konfliktus alakul ki köztük. Hogyan tud kialakulni a bensőséges szülő és gyermek közötti viszony? Biztosan könnyebb helyzetben van az, aki ritkán találkozik vérszerinti szüleivel, így nincsenek köztük nevelési konfliktusok. (3.)

Úgy gondolom, hogy a gyermek szempontjából talán legjobb, ha még csecsemőkorban fogadják örökbe, így nem kell szembesülniük a lemondásukról, és nem tapasztalják meg a gyermekotthonok nehézségeit.

Szerintem egy kiegyensúlyozott családból származó gyermek az élete folyamán felmerülő nehezebb akadályokat könnyebben átvészeli, a jelentkező problémákat jobban kezeli, komolyabb konfliktusoktól vagy traumáktól kevésbé sérül. A gyermeknek kell, hogy legyen lehetősége az általa vélt problémájukkal az anyukájához és apukájához fordulni.

Általánosságban elmondható, hogy az intézetben, gyermekotthonban nevelkedett gyermekek fegyelmezetlenek, szélsőségesek, hajlamosabbak a depresszióra, ezáltal a deviáns viselkedésre. Nagyobb eséllyel lesznek a szenvedélybetegek, mert gyakran belső vívódásuk miatt nem érzik magukat teljes értékűnek, ami a család hiánya miatt lehetséges. Nekik az életben helyt állni kimondottan nehéz lehet.

Interjú egy örökbefogadottal

Ahhoz, hogy teljes képet kapjak az adoptációról, és annak hatásairól, megkérdeztem egy kedves ismerősömet, akit 6 évesen fogadtak örökbe. Fontosnak tartom az interjút (amit mellékelteként csatoltam), mert a kérdéseimre meglepő válaszokat kaptam, ezen élethelyzeteket én elképzelni sem tudtam. Interjúm alanya egy 17 éves lány, aki a volt osztálytársam.

Válaszaiból kicsengett egy tehetetlen düh, melynek okozója vérszerinti anyukája, akit ismer, de haragja miatt megtagadja, nem tartja vele a kapcsolatot. Olykor arra gondol, hogy bárcsak ne ő szülte volna meg, hiszen nem érti, miért adták őt intézetbe, mi rosszat követhetett el, hogy többé ne keresse őt édesanyja.

A nevelőanyjával jó a kapcsolatuk, nem ismer nála „*jobb, kedvesebb, együtt érzőbb embert*”. De mégis, hiába gondol rá anyaként, benne van a szálka, hogy nem ő az igazi anyukája. Talán ezért hangzik el gyakran a „*Ne szólj bele, nem vagy az anyám!*” mondata veszekedések során, főleg olyan helyzetekben, amelyek nevelés célzatúak, de ezek a veszekedések mindig bocsánatkéréssel zárulnak.

Az örökbeadásáról nem sűrűn beszél, de nem is titkolja. Úgy érzi, ismerősei nehezen beszélnek vele erről a témáról.

Amikor megkérdeztem mit gondol viselkedéséről, először azt válaszolta, hogy szerinte ugyanolyan, mint a többi kamasz, saját megítélése alapján az örökbefogadás nagy mértékben nem befolyásolja őt. Mégis az interjú alatt egy kis kisebb-rendűséget éreztem.

Ugyanakkor megjegyezte azt is, hogy sokszor csúnyán beszél és nem egyszer volt rá már panasz az iskolában, ez alapján elmondhatom, hogy a történetek mégis hatással vannak rá.

A személyiségéről, a következő képen válaszolt: „*Másnak érzem magam, talán lelkileg erősebbnek, mivel ez nem mindenkivel történik meg.*” Ebből arra következtethetek, hogy még ha nem is teljes mértékben, de kezd megbékélni helyzetével, és igyekszik pozitívan megélni a történeteket.

Arra is fény derült a számomra, hogy az emberek ózdkodnak az adoptáció témájától. Az interjúalanyom tapasztalata szerint, „*akik a vér szerinti családban*

nőttek fel kíváncsiak ugyan, de félnek kérdezni egy ilyen témáról az érintettől”. Ezért lehet az, hogy nem tudnak sokan erről a dolgról részletesebben.

Összegzés

Gyerekre mindenkinek szüksége van, mivel akkor jöhet létre egy egységes, egész család. Ha valakinek különböző okok miatt nem lehet gyermeke, az örökbefogadás egy hatalmas lehetőség, és nagy öröm a számára.

Az örökbefogadás formáiból szerintem jobb a titkos örökbefogadás, mivel itt csak egyedül a nevelőszüleit ismeri a gyermek, így könnyebb a nevelése. Sajátjaként nevelheti fel, boldoggá tehet egy ártatlan gyermeket, így a szigorú feltételek és a hosszú várakozási idő ellenére is igazán megéri ezt az utat választani. Adopció nélkül elképzelni sem tudom, hogy egy elhagyott gyermek, hogyan válhat sikeres emberré, mert egy intézet (még ha minden feltétel adott is) nem tudja pótolni a családot.

Édesanyám is örökbefogadott gyermek, és erről a témáról egy tömör mondatot fogalmazott meg, mely úgy gondolom, jól lezárja a témát:

„Egy örökbefogadottnak a család a varázsszó, minden problémája ennek hiányából adódik, és egész élete során egy igazi, kiegyensúlyozott családról álmodik.”

Irodalomjegyzék:

Ibolya, L. K., Marosiné Nemes, M., Póschné Bróda Ágota, Ridegné Cseke Irén (2010):

Gondozástan.

Műszaki Kiadó Kft., Budapest.

Ágacska Alapítvány az Örökbefogadásért és a Családokért.

Forrás: <http://www.agacska.hu/>

Örökbe.hu Mindent az örökbefogadásról.

Forrás: <https://orokbe.hu/2015/05/04/az-orokbefogadas-feltetelei/>

KUNFALVI KITTI

**Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és
Pedagógiai Szakgimnázium**

Miskolc

KÖZÖSSÉG VAGY MAGÁNY? A 21. SZÁZAD KIHÍVÁSAI

Bevezetés

Azért ezt a témát választottam, mert én is éreztem már magányosnak magam, hiszen főleg az én korosztályomban, majdnem mindenki vel előfordult már, hogy úgy érezte egyedül van a világon és nem számíthat senkire. Én is ezt éreztem egészen addig ameddig nem kerültem be egy közösségbe. Ezért is tartom fontosnak, hogy megfelelő társaságot válasszunk és egy olyan közösség tagjai legyünk, amely számunkra is építő hatással van.

Definíciók

Pszichológiai szempontból akkor beszélhetünk magányról, ha az adott egyénnek nincs egyetlen, intimnek nevezhető kapcsolata sem, viszont a magányosság nem azonos az egyedülléttel. Lehet valaki fizikailag egyedül, de mégsem szenved a magányosságtól, sokszor kifejezetten arról beszélnek vagy írnak, hogy igényük van arra, hogy néha egyedül legyenek. A művészek, írók ilyenkor alkotnak, a val-

lások pedig imádkoznak. Viszont vannak olyanok is, akik lelkiileg egyedül érzik magukat és óriási szükségük van a társaságra. A közösségeknek mindenképpen nagy jelentőségük van az ember egész életében, mert az embereknek szükségük van arra, hogy valakivel meg tudják beszélni a mindennapjaikat és tanácsot tudjanak kérni akár egy pszichológustól vagy egy-egy barátától, ha esetleg valami gond van az életükben.

Tartalmi kifejtés

Beszéljünk bővebben a közösségről! Sokféle közösséggel találkozhatunk, mint például óvodai, iskolai, vallási vagy akár egy sport közösség. Az első nagyobb közösségbe bölcsődés korunkban csöppenünk bele, kivéve, akik nem jártak oda, mert ők az óvodában ismerkednek meg először ezzel az érzéssel. Főként az óvodás kor a fontosabb, mert itt a gyerekek már tudnak egymással játszani, beszélgetni és kialakítani egy kis bensőséges csoportot. Az óvodában meg kell tanulniuk a többiekhez alkalmazkodni és sokan itt tehetnek szert az első barátokra, viszont ez a barátság nem biztos, hogy örökké fog tartani. Az általános iskolában létrejött baráti körök sok esetben megmaradnak, ugyanúgy, mint a középiskolai vagy az egyetemi barátságok.

A közösség szervezése, építése, összehangolása fontos dolog mindenki életében. Ez történhet akár egy városi közösségben vagy akár egy osztályközösség kialakításában is. Ilyenek például a zöldfül zsúrok, az osztálykirándulások, osztálykarácsonyok, tanár-diák meccsek, fesztiválok, koncertek és egyéb szervezett programok. Ezek közül kiemelném a tanár-diák mecset és leírom, hogy egy ilyen esemény miért is fontos szerintem. A tanárokat és diákokat hangolja össze, mert itt közösen versenyeznek, és jól érzik magukat akár közösen vagy pedig külön-külön. A másik tényező pedig az, hogy akár a tanár-diák viszony is javulhat egy-egy ilyen meccs után.

Az esszém másik fő témája a magány. A legtöbben talán úgy gondolják, hogy ettől rosszabb érzés nincs a világon, de tévednek. Éppen azért érzik magukat magányosnak az emberek, mert nincsenek kibékülve önmagukkal, de ezen sokan nem is gondolkoznak el. Amíg a saját lelkükkel nincsenek megbékélve, addig valószínűleg soha nem lehetnek boldogok. Ezért az embereknek néha szükségük van arra, hogy átgondolják, hogy miért is van ez a gond velük. De sokan nem törődnek vele és depresszióba esnek, azért, mert azt hiszik, hogy ők tehetnek erről az egész helyzetről és azon nem gondolkoznak el, hogy el kell fogadniuk mind a külső és belső képességeiket és adottságaikat. Amíg a saját lelkünkkel nem vagyunk megbékélve, addig valószínűleg sohasem lehetünk teljesen boldogok. Ezért tartom

fontosnak azt, hogy néha átgondoljuk a mindennapjainkat, akár jó, akár rossz dolgokat is és megfogalmazzuk magunkban azt, hogy mit tehattünk vagy csinálhattunk volna másképp a problémás időszakban.

A magánynak a másik oka az is lehet, hogy a 21. század számítógépes világába belecsöppentünk és ezt „köszönhetjük” akár neki is. Egyre többen vannak, akik csak a monitor előtt illetve az okos telefonjuk felett ülnek és egész álló nap csak azzal törődnek. Például vannak olyan esetek, amikor az iskolában, egy-egy kisebb vagy akár nagyobb társaság beszélget jókedvűen, boldogan, de egy valaki vagy akár több személy is inkább elmélyül az okos telefonjában vagy akár egy honlapot nézeget, vagy pedig zenét hallgat az MP3 lejátszóján. Ezt szinte észre sem veszi az illető. Így keletkezik a közösségből való kirekesztettség és az élmények hiánya, hiszen így nem tud becsatlakozni a beszélgetésekbe, és ez által egyedül érezheti magát. Így tehát fontos, hogy inkább a valósággal foglalkozzunk, és ne azzal, ami a virtuális világban történik. Vegyünk részt, vagy pedig szervezzünk különféle programokat persze olyan témákban érdekes, ami érdekel is minket, mint például úszás, kirándulás, kempingezés vagy akár egy szombat esti buli.

De vannak olyan személyek is, akik társfüggők. Az ilyen nők és férfiak önbi-zalom hiányosak, megfelelési kényszerük van és ezek az emberek általában nem őszinték és másoktól várják el a problémáik megoldását.

A magánynak viszont negatív kimenetelű következményei is lehetnek. Ilyenek például az alvászavarok, a stresszes életmód, a megemelkedett vérnyomás, illetve pszichés problémák is felléphetnek, mint például a depresszió, vagy a függőségek a drogok és az alkohol iránt. Ez természetesen nincs jó hatással az egészségünkre és az életünkre. Ezért fontos, hogy ne féljünk segítséget kérni, akár egy baráttól vagy családtagtól, vagy akár egy pszichológustól.

Kutatás

Készítettem egy kisebb felmérést, amiben megkérdeztem néhány embert, hogy mit gondol a közösségről és a magányról. Összesen 15-en válaszoltak rá, ebből 7 lány és 8 fiú. Közülük 4-en 13 évesek, 5-en 15 évesek, 3-an 18 évesek és 3-an 22 és 23 évesek. Minden személynek 3 kérdést tettem fel és ezután elemeztem a válaszokat. Az első kérdésem az volt, hogy *Mikor érezted magányosnak magad utol-jára?* 1 fiú azt mondta, hogy sose érezte magát különösebben magányosnak és 1 lány pedig azt, hogy akkor, amikor kizárták az iskolai közösségből kilencedikes korában és otthon se értették meg, emiatt öngyilkos akart lenni, de a végén nem lett az. A többiek pedig egyhangúan azt mondták, hogy ez az érzés változó. A második kérdésem az volt, hogy *Milyen baráti társaságban érezed jól magad?* 1 lány

azt válaszolta, hogy abban a közösségben, ahol okosak, viccesek, szeretnek bulizni az emberek, de tudnak komolyak is lenni, ha muszáj. Egy fiúnak az volt fontos, hogy csendben legyenek, 3 lány pedig úgy gondolta, ott, ahol megértik őket.

A harmadik kérdésem így hangzott: *Hogyan viselkedsz egy társaságban?* Itt egyhangúan mindenki azt mondta, hogy ez a közösségtől és a társaságtól függ. A családi társaságban nem viselkednek úgy, mint egy baráti társaságban és ez fordítva is ugyanúgy igaz.

Összegzés

Az esszém végén szeretném leírni a saját tapasztalatomat. Örülök, hogy ezt a témát választhattam, mert sok élményt szereztem az esszé megírása közben. Szerintem egy közösségben az a legfontosabb, ha az emberek megértik egymást, megbízhatnak a másokban és emiatt nem valószínű, hogy magányosak lesznek. Legfőképpen pontosan ezért választottam ezt a témát, mert az általános iskolában én is sokszor éreztem magam magányosnak, egészen addig, ameddig nem kerültem be a középiskolai életbe.

Dolgozatomat kedvenc idézeteimmal szeretném lezárni és az olvasók figyelmébe ajánlani:

„A tudás a létezés hatalma. A közösség a létezés erkölcse. Az öröm a létezés értelme.”

(Todor Szimeonov)

„A magányra a megoldás nem egy másik ember - hanem egy cél!”

(Bob Gass)

„Egyedül akkor vagy, ha nincs senkid. Magányos akkor, ha a legjobb társaságban önmagaddal vagy.”

(Müller Péter)

Irodalomjegyzék

Megyeri Zsuzsa Dóra:

Tartalmas együttlét.

Psziché, IV. Évfolyam 6.

Szigeti Ildikó:

Segítők fogságában.

Psziché, IV. Évfolyam 6.

<http://www.osztalyfonok.hu/cikk.php?id=182#v3>

<http://www.life.hu/archivum/20110321-hogyan-betegit-meg-a-magany.html>

http://filozofiaikavehaz.blog.hu/2010/07/22/magany_es_egyedullet

<http://www.citatum.hu/kategoria/Magany>

<http://www.citatum.hu/szo/k%F6z%F6ss%E9g>

LENGYEL LILLA

**MSZC Mezőkövesdi Szent László Gimnáziuma és Közgazdasági
Szakgimnáziuma**

Mezőkövesd

DEVIÁNS IFJÚSÁG, IFJÚSÁGI DEVIANCIÁK

*„A legvégén nem az fog számítani, hogy mennyi év volt életedben,
hanem hogy mennyi élet volt éveidben.”*

(Abraham Lincoln)

A deviancia egyfajta magatartásmód, normaszegés, a társadalom elfogadott értékei és normái ellen irányul. A kifejezés a latin „deviatio” szóból származik, jelentése „az útról való letérés”. A deviancia az emberi történelem szerves velejárója. Tehát nincs devianciamentes társadalom. De miért van az, hogy az egyik emberből deviáns magatartású, a másiktól pedig társadalomkonform egyén válik?

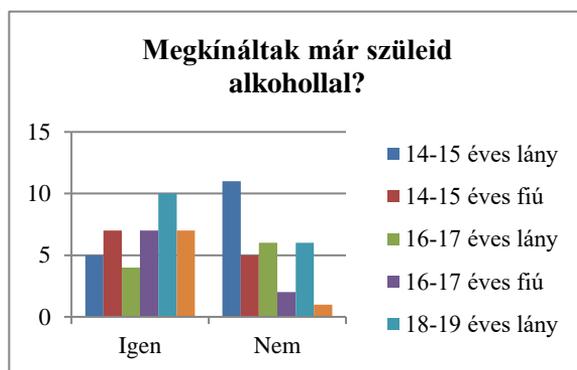
Iskolás éveink alatt megszámlálhatatlan drogprevenciót kell végighallgatnunk, különböző méréseken veszünk részt, és olyan oktató videókat nézünk az órákon, amely hozzánk hasonló korú fiatalokról szól, akiknek tönkretette az életét az alkohol. A szakemberek gyógyíthatatlan betegségekkel riogatnak minket, sokszor halált emlegetnek, kézzelfogható tényeket, statisztikai adatokat azonban ritkán mutatnak nekünk.

Középiskolámban végeztem egy kutatást, amely abból állt, hogy 3 osztály (14-15, 16-17 és 18-19 éves korosztály) kitöltötte az általam készített kérdőívet, melyben alkoholfogyasztási és dohányzási szokásaikról kérdeztem őket, de fény derült arra is, hogyan viszonyulnak különböző szubkultúrákhoz. A kérdőíves vizsgálat eredményei táblázatok és diagramok formájában találhatóak esszémben. Dolgozatomban be szeretném mutatni, hogyan vélekedik korosztályom a devianciáról, annak egyes típusairól. Mindezt a teljesség igénye nélkül kell tennem, tekintve a deviancia szó többretegű és összetett mivoltát. Csupán a legjelentősebb típusokat érintem: alkoholizmus, dohányzás és szubkultúrákhoz való tartozás.

Az alábbiak közül melyeket tartod devianciának?						
	14-15 éves lány	14-15 éves fiú	16-17 éves lány	16-17 éves fiú	18-19 éves lány	18-19 éves fiú
Valaki csokit csen a boltból	4	3	5	3	2	2
Valaki kihúzza más alól a széket	0	0	2	0	3	1
Verekedés, agresszió	7	3	4	7	12	5
Szenvedélybetegségek	7	6	9	3	12	4
Testékszerek, tetoválások	0	1	2	0	2	0
Valamely szubkultúrához való tartozás	8	6	4	0	3	1

A táblázat azt mutatja, hogy a felsorolt szempontok közül melyet hány fő tart devianciának. Érdeemes megfigyelni, hogy míg a 14-15 éves korosztály főként a szubkultúrához való tartozást vallja devianciának, addig a 18-19 éves lányok a szenvedélybeteg, agresszív személyt tartják deviánsnak.

Fiatalok alkoholfogyasztási szokásai

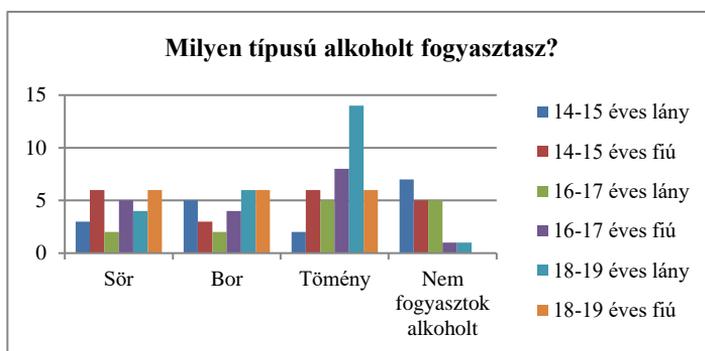

A diagram azt mutatja, hány tanulót kínáltak már meg szülei alkohollal. Sajnos a fiatalabbak között is alig akad, akit nem.

Hazánkban az alkohol okozta halálozás kimagasló. Ráadásul az alkohol olyan tudatmódosító szer, amelynek fogyasztását serdülőkorban nem ritkán a szülők is legalizálják. Az alkoholizmus kialakulásában a genetikai meghatározottság bizonyított tény: szülők alkoholista környezetében gyakrabban válik gyermekük is alkoholistává.

A fiatalok gyakran azért fordulnak alkoholhoz, mert hatásától ellazult állapotba kerülnek. A bennük lévő feszültségek csökkennek, gátlásaik oldódnak.

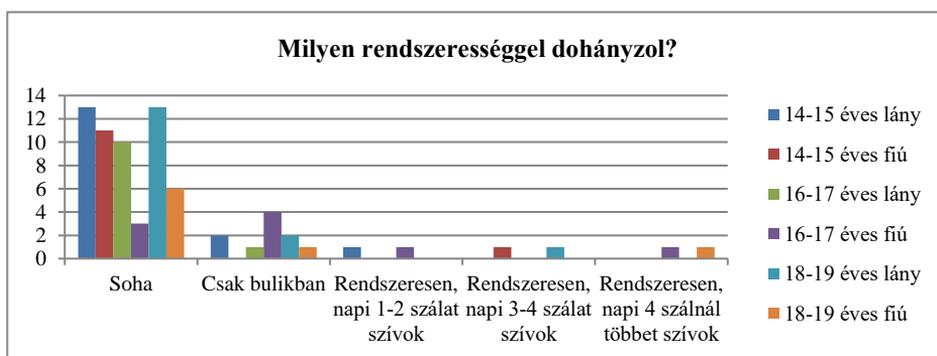
Beszédessé válnak, ez pedig megkönnyíti a kapcsolatteremtést. Gondoljunk csak azokra a kamaszokra, akik egyébként is rengeteget feszengenek: nem szeretnek szerepelni, és akkor is idegesek, ha ismeretlen fiatalokkal kell ismerkedni. Mindez egy csapásra megváltozik! Hirtelen könnyebb lesz a „csajozás és a pasizás”. Ennek persze gyakran az ellenkezője történik: ilyenkor az alkohol által kiváltott impulzivitás agresszív viselkedésben nyilvánul meg, ami újból a peremre szorítja a kamaszt. Azok a fiatalok, akik rendszeresen, hosszabb időn keresztül fogyasztanak alkoholt, testileg és lelkileg is függővé válnak. Az iskola is befolyással van a fiatalok viselkedésére: azok, akik elégedetlenebbek az iskolával, több alkoholt fogyasztanak. Egészen addig vonzó lehet ez a megoldás, amíg nem tanulják meg konstruktívabb módon levezetni a feszültségeket. Ennek tárháza széleskörű: sport, kirándulás, egyéb hobbi üzése. Sokszor az hozza meg az áttörést, ha saját maga tapasztalja meg viselkedésének következményeit: évet ismét, a közösség kirekeszti, fizikailag rosszul van. Néhányan, miután felismerték, hogy problémájuk van az ivással, keményen dolgoznak azon, hogy meg is oldják azt. Azonban a kemény alkoholfüggők nagyon ritkán képesek pusztán akaraterő segítségével abbahagyni az ivást. Sokuknak külső segítségre van szüksége.

A kérdőív eredményei szerint népszerű alkohol a sör és a bor, de szignifikáns a töményt fogyasztók száma is.

Valóban többet és másképp isznak a tizenévesek, vagy csak a média és a szülők percepciója torzít? Kutatásom során kiderült, hogy a megkérdezettek közel harmada 14 éves kora előtt fogyasztott először alkoholt. A fiatalkori rendszeres alkoholfogyasztás, a gyakori lerészegedés előszobája lehet a felnőttkori alkoholproblémáknak. Ezért a probléma enyhítése sürgető, és a megoldásban hangsúlyos szerepet kell kapnia a megelőzésnek.

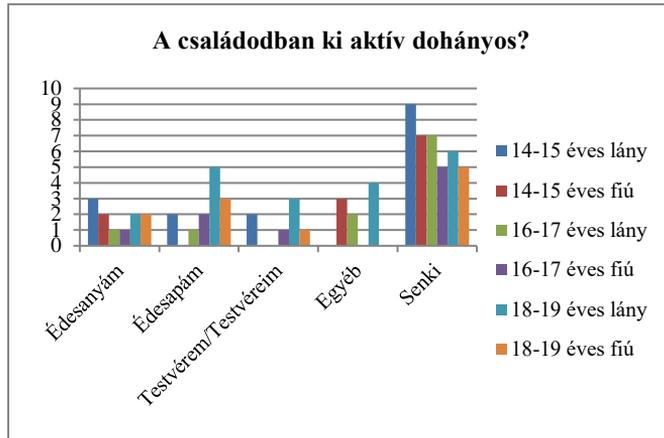
A fiatalok dohányzási szokásai

A megkérdezettek háromnegyede sohasem dohányzik, a többiek főként bulikban gyújtanak rá.

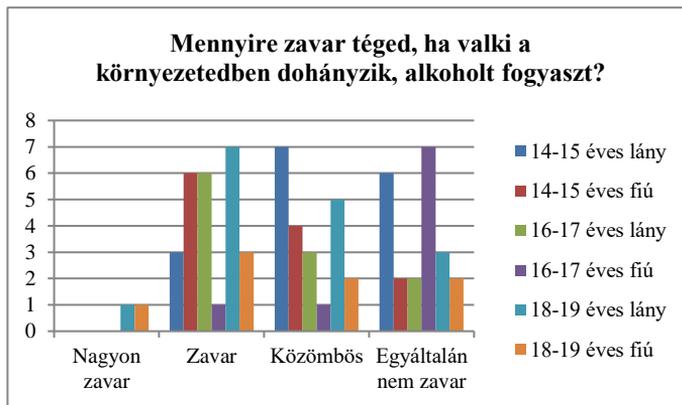
A nikotin káros hatásairól szóló felvilágosító munka elérte célját. A fiatalok már jól tudják, hogy milyen veszélyeket rejt, ha szenvedélyükké válik. A felvilágosítás azonban nem módosítja a magatartást. Riasztó, hogy a diákok 45%-a gyújtott már rá.

Érdekes képet kapunk, ha a családokat megvizsgáljuk annak alapján, hogy ki vagy kik dohányoznak otthon, és ez miképpen formálja vagy alakítja a gyermekük szokásait. Követendő példának tekintik-e, ha a szülők otthon dohányoznak. Ahol mindkét szülő dohányos, ott a gyermekük általában nem dohányzó lesz.

A megkérdezettek 55% válaszolta, hogy valamely családtagjuk aktív dohányos.

Az a kisebbség, aki mégis rászokik, nagyon erős dohányos lesz. Ahol az apa dohányzik, de az anya nem, ott a fiúk többsége dohányzó – az apát tekintik példaképüknek. Ugyanez megfigyelhető a lányok esetében is, akik dohányozni fognak, ha az anya cigarettázik.

A tanulók többségét egyáltalán nem zavarja, ha környezetükben rágyújtanak.

A baráti társaságok hatása, befolyása, azonban sokkal nagyobb, mivel a családok 45%-ában csak a fiatalok dohányoznak. A legtöbb fiatal le akar szokni, és meg van győződve arról, hogy egyedül is képes ezt megtenni, ez azonban csak nagyon kevesüknek sikerül. Bár a lányok közül többen próbálnak meg leszokni a cigarettáról, a fiúk közül többen járnak sikerrel.

Hazánkban csak becslések állnak rendelkezésre arra vonatkozóan, hogy a népesség mekkora hányadát érinti a cigarettafüggőség, de az egyértelmű, hogy nagyságrendnyi a különbség a drogfüggőséghez képest, Európa számos más országához hasonlóan. A kérdőívet kitöltők közül mindössze 1 lány és 1 fiú próbált már ki valamilyen kábítószer, mindketten végzősök.

Ifjúsági deviáns szubkultúrák

A szubkultúra különböző stílusbeli eltéréseket, világnézetet mutat. A szubkultúrák azokat a jellegzetességeket fejezik ki, melyek a viselkedési formákat, öltözködést, ízlést, szórakozást, szabadidei tevékenységet, zenét meghatározzák. Dolgozatomban főként azokat a szubkultúrákat érintem, amelyek zenei alapon szerveződtek. Szinte majdnem mindegyik zenei stílus sajátos divatot alakít ki. Van, hogy „előírás” bizonyos öltözködés viselete azoknak, akik a csoporthoz kívánnak tartozni, ez egyrészt erősíti a csoportkohéziót, másrészt megkülönböztetésként is szolgál.

A kérdőívet kitöltők közül mindössze 6-an jelezték, hogy tartoznak valamely szubkultúrához: 1 skinhead, és 5 rocker/metálos.

De miért „tér le” valaki az útról? Erre a kérdésre legtöbbször azt a választ adták, hogy: rossz az illető viszonya a családjával; valamilyen tragédia, csalódás érte; de sokan mondták, hogy manapság divatos emósoknak/punknak lenni.

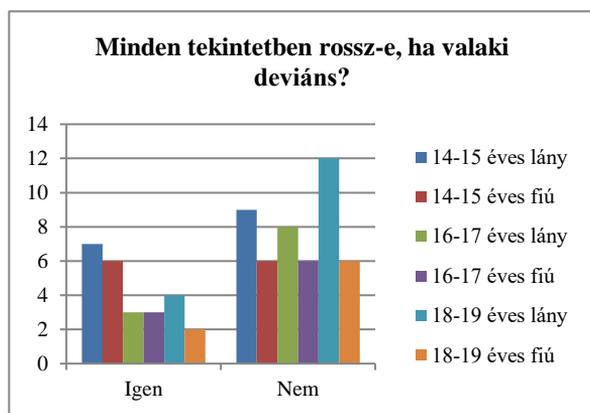
Főleg tagadni, de mindannyiunk fejében élnek sztereotípiák, előítéletek bizonyos szubkultúrákkal szemben.

Az alábbi állítások közül melyek igazak az emósokra, punkokra stb.?						
	14-15 éves lány	14-15 éves fiú	16-17 éves lány	16-17 éves fiú	18-19 éves lány	18-19 éves fiú
3 szóval jellemezhetőek: halál, önteltség, világfájdalom	4	4	2	2	6	3
Mindig fekete ruhát viselnek	11	10	9	7	8	5
Festett, fekete hajuk van, és mindig sötét sminket hordanak	10	8	6	3	12	5

Üldözési mániások és depressziósak	2	0	2	0	4	2
Öngyilkosok akarnak lenni, rendszeresen vagdoszák az ereiket	6	6	0	4	4	1
Művészek	4	1	1	3	3	2
Drogosok	3	6	2	1	2	2

Érdeemes megfigyelni, hogyan vélekednek a fiatalok azokról, akik különböző szubkultúrákhoz tartoznak. Míg a fiatalabbak szélsőségesebb nézeteket vallanak, addig az idősebbek elfogadóbbak. A 14-15 éves válaszadók között volt, aki szerint akad az emósok között sátánista, temetőben kóborló, napfénytől tartózkodó egyén is.

Véleményem szerint ma arról van szó, hogy ezek az emberek izolálódni szeretnének a társadalomtól, ki akarnak törni a színesen gomolygó, állandóan változó, divatorientált világból, ahol szinte kinéznek, ha nem a többségnek akarsz megfelelni, ami lehetetlen és felesleges is. Azok a köztudatban fel-felbukkanó közhelyek pedig, hogy a darkok vért isznak, temetőben szórakoznak, eret vagdosznak, és mélyen depressziósak, nem bizonyulnak reálisnak – bár természetesen minden közösségben vannak szélsőséges, felszínes és oda nem illő elemek, akiket adott esetben a közösségi tagok ugyanúgy megvetnek, mint a kívülállók. És mivel ezek az egyének általában a legszembeütőbbek is egyben, a többség hajlamos - érthető módon - ezek alapján megítélni az egész szubkultúrát.

Ebben az esetben is megfigyelhető, hogy az idősebbek nyitottabbak a devianciával kapcsolatban.

A feltárt motivációk sokfélesége arra utal, hogy a „valahová tartozás”- egyénként jelenthet mást és mást: önigazolást, menekülést a hétköznapi valóságra, az átélni vélt elnyomás elől, vagy éppen a közösségi élmények, elfogadás megtapasztalását. Bármi legyen is azonban a csatlakozás egyéni indítéka, a legfontosabb mégis az, hogy a szeretetért, szabadságért, elismerésért sóvárgó kamasz olyan barátok és kortárs csoport körében találhasson megértésre, akikben nyugodt szívvel megbízhat, s akik személyiségének fejlődéséhez építő módon járulnak hozzá.

Irodalomjegyzék

Rajtik Tímea (2009):

A mai magyar deviáns ifjúsági csoportok bemutatása négy magyar film segítségével

http://elib.kkf.hu/edip/D_15141.pdf

<http://www.citatum.hu/idezet/2417>

www.edu-online.eu/hu/letoltes.php?fid=tartalom sor/988

http://gothic.hu/pdf/toth_noemi_darkszubkult.pdf

http://www.kamaszpanasz.hu/hirek/drog_cigi_alkohol/4939/serdulok-alkohofogyasztasa

<http://www.koloknet.hu/csalad/tabu/fuggosegek/az-alkohol-es-a-fiatalok/>

<http://old.nevtudphd.pte.hu/index.php%3Fp=downloads&did=81>

<http://www.onlinepszichologia.hu/hirek/tartozni-valahova-a-kortarscsoportok-es-ifjusagi-szubkulturak-szervezodesenek-leheteseg-mozgatorugoi>

PÁLINKÁS ANITA

Miskolci Szakképzési Centrum Baross Gábor Szakgimnáziuma

Miskolc

VILÁGÖRÖKSÉG - NEMZETI ÖRÖKSÉG - HELYI ÖRÖKSÉG. MIT RÁNK HAGYTA A SZÁZADOK...

Bevezetés

A témaválasztása indoklása

Mi a világörökség? Mi a nemzeti és helyi örökség? Látszólag egyszerű megközelíteni ezeket a fogalmakat, hiszen szerepel a tanulmányainkban, hallunk róluk a médiában, nem tűnik bonyolultnak. De ha oly módon közelítjük meg, hogy az **örökség** fogalmát vizsgáljuk benne, akkor izgalmasnak látszik esszét írni egy mai fiatalnak ezekről a dolgokról. Azért választottam ezt a témát, hogy megismerjem ezeknek a kérdéseknek a lényegét. Szeretek tapasztalatokat, ismereteket szerezni azokról a dolgokról, amelyekről eddig még nem igazán tanultam vagy nem foglalkoztam vele. A témaválasztás azért érdekes számomra, mert itt mégiscsak vissza lehet kanyarodni a múltba, körbejárhatom gondolatban a világot, az országot. Ha a szülőhelyemről van szó, akkor pedig olyan helyekről lehet írni, amelyekhez egyedi gondolatokat tudok hozzáfűzni.

Dolgozatomban a világörökség fogalmát, nemzetünk örökségeit, illetve a szülőhelyem azon látványosságait fogom bemutatni, melyek számomra nagy értéket képviselnek.

1. Világörökség

Mit értünk a világörökség fogalmán? A világörökséghez olyan helyszínek tartoznak, amelyek kiemelkedő egyetemes értéket képviselnek. Ezek mind pótolhatatlanok és egyediek a világ számára. Nincs két egyforma, ugyanolyan örökség a világon, mindegyik más-más. A helyszínek olyan értékek, amelyeket az UNESCO keretén belül működő **Világörökségi Bizottság (World Heritage Committee)** az általa igazgatott **Világörökség Programba** felterjesztett. (Világörökség, 1999)

Az egyiptomi piramisok

Biztos felmerül a kérdés, hogy milyen helyszínek kerülhetnek egyáltalán fel a Világörökség Listájára. A listára tájak, veszélyeztetett állatok, növények élőhelyei, városok illetve városrészek mind felkerülhetnek. Ilyenek például: az egyiptomi piramisok, a Galápagos-szigetek vagy a Hortobágy.

A sokféle helyszínt három kategóriába sorolják be:

- 1. Kulturális:** Versailles-i kastély, Tunisz mediánja, Pannonhalmi kastély
- 2. Természeti:** Aggteleki-karszt, Nagy-korallzátony, Etna
- 3. Vegyes kategória.** Ez azt foglalja magába, hogy egy helyszín egyszerre természeti és kulturális fogalomkörbe is tartozik, mivel egy kivételesen fontos természeti helyen is jelen lehet egy kiemelkedő kulturális érték. Ide tartoznak például a görögországi Meteórák kolostorai is.

Görögország, Meteórák

Az Unesco Világörökség Egyezményt Párizsban fogadták el 1972-ben. Az egyezmény elfogadásának távolra visszanyúló előzménye volt. Már az I. világháború után különböző mozgalmak indultak azért, hogy az emberiség értékeit megóvják az egyre súlyosbodó pusztulástól. Az egyezmény ezeket a kezdeményezéseket fogta össze.

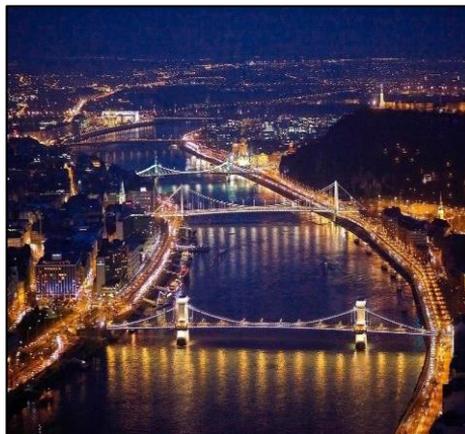
2. Nemzeti örökség

Magyarország 1985-ben csatlakozott a Világörökség Egyezményhez. 2002-ben a Világörökség Egyezmény megfogalmazott Budapesten négy stratégiai célt. Ezek a következők: a Világörökség Lista hitelessége, a megőrzés, a kapacitásépítés és a kommunikáció. Így hazánk 2002 júniusa óta már nyolc világörökségi helyszínnel képviselheti magát a rangos Világörökség Listán. (Nagy, 2003)

2.1 Világörökségi helyszínek Magyarországon

- Budapest Duna-parti látképe, a Budai Várnegyed, az Andrásy út és történelmi környezete (1987. Kulturális)
- Hollókő Ófalu és táji környezete (1987. Kulturális)
- Az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjai (1995. Természeti)
- Az Ezeréves Pannonhalmi Bencés Főapátság és közvetlen természeti környezete (1996. Kulturális)
- Hortobágyi Nemzeti Park – a Puszta (1999. Kulturális - kultúrtáj)
- Pécsi ókeresztény sírkamrák (2000. Kulturális)
- Fertő / Neusiedlersee kultúrtáj (2001. Kulturális - kultúrtáj)
- A Tokaj-hegyaljai történelmi borvidék (2002. Kulturális - kultúrtáj)

2.2 Saját élmények, kirándulóhelyek

Budapest Duna-parti látképe, a Budai Várnegyed, az Andrásy út és történelmi környezete (1987. Kulturális)

Budapest Duna-parti látképének hatvan hektáros területe 1978 óta élvez világörökségi védeltséget. Az örökségbe a Duna-part Margit hídtól a Szabadság hídig terjeszkedő szakasza tartozik. Épületei és városrészei hűen mesélik el a főváros történetét az ókortól napjainkig. A látkép látványosságai közé tartozik:

A Budai Várnegyed épületegyüttese	Országház
Gellért-hegy	Magyar Tudományos Akadémia
Szabadság-szobor	Gresham-palota
Citadella	Vigadó
Gellért fürdő	Belvárosi Plébániatemplom

Az eddig felsorolt látványosságokon kívül négy híd is itt látható: a Margit híd, a Lánchíd, az Erzsébet híd és végül a Szabadság híd.

Hollókő Ófalu és táji környezete (1987. Kulturális)

Hollókő látképe

Hollókő egy igazi műemlékfalu Magyarország északi részén. Festői tájba illeszkedve őrzi a XXI. század rohanó forgatagában eltűnő apró falvak meghitt, emberközpontú világát. Lakói palócok, akik ősi hagyományaik, népdalaik és ízes beszédük mellett mai napig őrzik színes, gazdagon díszített viseletüket.

A Tokaj-hegylajai történelmi borvidék (2002. Kulturális - kultúrtáj)

Tokaj nevét az egész világon a borral azonosítják, de a világörökségi címet az ezzel együtt járó szőlőtermelési és borászati kultúra megőrzéséért is kapta. Az UNESCO Világörökség Bizottsága a Tokaji történelmi borvidéket 2002-ben, mint kultúrtájat felvette a Világörökségi Listára. (Nagy, 2003) Bár nem a Világörökség

része, de kirándulásaim emlékezetes helyszíne Magyarország egyedülálló anyanyelvi múzeuma, *A Magyar Nyelv Múzeuma*. 2008. április 23-án nyílt meg Széchalmon. A múzeum az anyanyelvi kultúrát közvetíti, bemutatva a magyar nyelv történeti útját, a nyelvtudomány eredményeit, a nyelvek és nyelvváltozatok egymásra hatását.

3. Helyi örökség

Dolgozatom utolsó szakasza – a helyi örökségek – a legfontosabb rész. Egy pár oldalas írásban nem könnyű összefoglalni azokat a nevezetességeket, amikre büszkék lehetünk. Szülővárosom Miskolc, Borsod-Abaúj-Zemplén megye székhelye. Itt születtem, 17 éve itt élek. El sem tudnám képzelni azt, hogy kiszakadjak ebből a környezetből és máshol folytassam a mindennapjaimat. Számos neves költőről, íróról és műfordítóról fenntart a látogatók számára érdekes emlékeket és hangulatos emlékhelyeket a város. Számatalan irodalmi, történelmi eseményt, ismert költőket, színészeket és mondákat őriz Miskolc a szívében. Nem is tudom, melyik híres személlyel kezdjem.

3.1 Irodalmi emlékhelyek, hírességek

Miskolci Nemzeti Színház

Bárki, aki meghallja vagy elolvassa **Déryné Széppataki Róza** nevét, tudja, hogy ő volt az első magyar operaénekesnő, a vándorszínészet korának legnépszerűbb színésze, aki Katona József szívét rabolta el. Az országban nagy változások eredményeként emelték az első kőszínházat Kolozsváron, majd a másodikat Miskolcon egy 1823-ban. Én az osztályommal nemrég láttam Az ember tragédiáját. Nagyszerű élmény volt.

Jelesebb költőink közül **Csokonai Vitéz Mihály** látogatását érdemes megemlíteni. Költőnk 1800-ban járt a városunkban, a mai Miskolctapolcán. De akár eshet szó **Petőfi Sándorról** is. A költőforradalmár először 1844-ben tartózkodott Miskolcon. A helyszínről már nagy csodálattal írt úti naplójában.

József Attiláról szinte kötelező megemlékeznünk. **Lillafüredet** az irodalmi térképre József Attila tette fel igazán, aki egy itteni találkozás emlékére írta az **Óda** című versét. A költeményben több részlet is utal a helyszínrre: a mészkősziklákra, a hegyekre, a Szinvára, a vízesésre és a barlangokra.

Kaffka Margit emléke

A középiskola előtti tanulmányaimat a Kaffka Margit Általános Iskolában végeztem, ezért nem hagyhatom ki a híres író névét. A delejes tekintetű, „nyugatos” *Kaffka Margit*, akit Ady Endre „nagyon-nagy íróasszonynak” nevezett, életének egy szakaszát Miskolcon töltötte.

3.2 Természeti és építészeti látványosságok

Miskolc egy különleges város. Birtokában van több egyedi, összehasonlíthatatlan és magával ragadó kulturális hely és építmény. Miskolc értékei közé tartozik mondhatni az egész Avas lakótelep, az *Avasi kilátóval*. De nem utolsó sorban itt található még az Avasi arborétum és az Avasi pincesor is.

A helyiek büszkék az itteni templomokra is. Ilyen például a *Deszkatemplom*.

A városból a Bükk felé haladva sok a különleges látnivaló. A Bükk-hegység lábánál, gyönyörű természeti környezetben található a *diósgyőri vár*, melyet rangos hely illet meg Magyarország műemlékei között.

A **Lillafüredi ÁEV (LÁEV)** Magyarország egyik legszebb vonalvezetésű kisvasútja, valódi hegyi pálya: vonala meredek hegyoldalokban, különleges völgyhidakon, alagutakon vezet keresztül.

Lillafüredhez érkezve lélegzetelállító kép tárul elénk. Már messziről láthatjuk a főúton a **Palotaszállót**. A Szinva patak völgyére és a **Hámori-tóra** nyíló kilátást még varázslatosabbá teszi a Palotaszálló közvetlen közelében levő Szinva-patak vízesésének moraja. A függőkertben található vízesés teraszáról csodálatos, közvetlen közeli kilátás nyílik az ország legmagasabb, 20 m magasból lezúduló Szinva-vízesésre.

Befejezés

A dolgozatom végéhez érve magam is meglepődtem, hogy mennyi érdekes és figyelemfelkeltő anyaghoz jutottam hozzá. A gyűjtött anyagnak csak egy része kapott most helyet ebben az esszében. Nyilván nem férhet el egyetlen írás lapjain a Világörökség, csak a töredéke, mégis érdemes volt foglalkozni vele, mert így nagyobb rálátásom lett a szülőhelyem kiemelt helyeire is. Izgalmas volt akár gondolatban, akár a valóságban megtapasztalni ezeknek a csodás helyeknek a szépségét, legyen szó akár a természeti, akár az épített tájról. Divatos dolognak számít manapság ún. bakancslistát összeállítani azokról a helyekről, ahova szeretne eljutni az ember. Biztos, hogy messze kell utazni azért, hogy különlegeset lássunk?

Írásom mottójaként a következő gondolatot választottam: Mit ránk hagytak a századok... Mi más lehetne ennek az esszének a befejező gondolata, mint az, hogy ezt a felbecsülhetetlen értéket, aminek a birtokában vagyunk, meg kell őrizni, és örökül hagyni. Nemes feladata ez a ma nemzedékének!

Irodalomjegyzék

A Világörökség (1999):

Gulliver Könyvkiadó, Budapest.

Nagy Gergely (2003):

Világörökségek Magyarországon.

Kossuth Kiadó, Budapest.

Petőfi Sándor:

Úti levelek Kerényi Frigyeshez

Pest, május 9. 1847.

<http://mek.oszk.hu/06100/06125/html/petofiu0002.html>

(Utolsó megtekintés: 12. 05.)

Szabó Lőrinc:

Tücsökzene II.

Miskolc – A gyermekkor bűvöletében

<http://mek.oszk.hu/01000/01068/01068.htm>

(Utolsó megtekintés: 12. 05.)

UNESCO Publishing:

Világörökség – Az emberiség kulturális és természeti értékei. Bővített kiadás

http://www.hnp.hu/uploads/files/turizmus/VIL%C3%81G%C3%96R%C3%96KS%C3%89G/vilagorokseg_diploma_06_w.jpg

(U. m.: 11.15.)

<https://hu.wikipedia.org/wiki/UNESCO>

(U. m.: 11.15.)

<http://emmiugyfelszolgalat.gov.hu/kultura/oroksegvedelem/oroksegvedelem>

(U. m.: 11.17.)

<http://www.himesudvar.hu/tokaj-hegyalja.html>

(U. m.: 11.20.)

<http://www.szineszkonyvtar.hu/contents/a-e/deryneelet.htm>

(U. m.: 12.07.)

http://www.rfmlib.hu/digitkonyvtar/dok/virtualis_kiallitas/kaffka/kaffka_elemei/elete.html

(U. m.: 12.10.)

<http://zoldkalauz.hu/miskolc-lillafured-fuggokert>

(U. m.: 12. 10.)

<http://www.horgasz.hu/page/501/art/255/akt/5/megye/borsod/html/szinva-patak.html>

(U. m.: 12.12.)

<http://elmenyekvolgye.hu/lillafured/114-fuggokert>

GERGELY PETRONELLA

Sárospataki Árpád Vezér Gimnázium és Kollégium

Sárospatak

A MESE SZEREPE A GYERMEKI SZEMÉLYISÉG FEJLŐDÉSÉBEN

Számomra a mese: jó vagy esetleg rossz?

Felvetve ezt a kérdés sokan elgondolkoznak, számukra mit is jelenthet, de néha talán nem is olyan egyszerű ezt megválaszolni. Számomra ez a szó, hogy "mese" boldogságot sugall, valami vidám esetleg játékos dolgot. Bevallom én 17 évesen is nagyon imádom a meséket, mert vannak tanulságos és tanító jellegű mesék. Igazából nem is mindig fontos a tanító jelleg, csak egyszerűen legyen színes és vidám, így az is boldoggá teheti az embert. A mesék lehetnek jók is és rosszak is, ez attól függ, hogy milyen szemmel tekintünk rájuk. Vizsgálhatjuk a történetét, vagy akár azt is, hogy milyen hatással van a gyerekekre, esetleg magát a képi világot, az elkészítés technikáját. Vannak mesék melyek kicsit elvontak, vagy agressziót bemutatók, ilyen lehet például a Tom és Jerry. Viszont vannak olyanok is, melyek nem a valóságot tükrözik és éppen ezért olyan varázslatosak ilyen lehet például egy „Barbis” mese. Amit inkább egy 2-4 éves korú gyermek néz, amelybe igazából néha nem is beszélnek, azoknak a képi világa, vizualitása válik fontossá. Azt, hogy egy mese jó vagy nem, azt az esszém további része árulja el mindenkinek, van e benne valami tanulságos, vagy csak egyszerűen ez az én mai mesém?

Ki lehet nőni a mesékből?

Az én véleményem szerint nem lehet kinőni a mesékből, mert egy ember még 50 évesen is fogja szeretni azokat a meséket, amelyeket egykor kedvelt. Egy mesét mely a szívéhez nőtt, melynek boldog vége van, vagy talán olyan szomorú, amitől pityergünk. Az emberek ezeket az egyszerű pillanatokat megjegyzik, még ha nem is tűnik olyan fontosnak. Így tehát az emberek nem hiszem, hogy ki fognak nőni a mesékből, se a kamaszok, se a húszon éves fiatalok senki, mert mindenkinek marad egy igazi kedvenc. A kedvenceinket újraolvashatjuk, akár csak saját szóra-kozából, vagy később gyermekeinknek, unokáinknak is. Ilyenkor a kedves történet megint hatással lehet ránk, újra és újra elvarázsolhat minket.

A mese hatása a gyerekekre

Vekerdy Tamás könyvében olvastam arról, hogy régebben voltak olyan meseelleanes irányzatok, amelyek azt állították, hogy a nagy népmesék és tündérmesék az idők káros, babonás maradványai, és hogy nem lenne szabad a gyerekeket olyan szörnyűséges történetekkel traktálni, melyek ijesztő alakjai - boszorkányok, sárkányok, ördögök, és varázslók, melyek csak szorongást keltenek bennük, és irreális elképzeléseket alakítanak ki a valóvilágról. Azon kívül ezek a mesék kegyetlenek, és gonoszságról, nemegyszer halálról szólnak! Kitüntetett hősiek szerepet kapnak királyok és királylányok, hercegek, vagyis fenntartják, erősítik a feudális világképet, amitől pedig meg kellene már szabadulni! Amikor ennek az irányzatnak az első írásai napvilágot láttak, a szakemberek rögtön tiltakozni kezdtek, így ez a terv meghiúsult a mesével szemben. (Vekerdy 2011) Bálint Alice az 1930-as években kifejtette cikkeiben, hogy a mese nemhogy elvezet a valóságtól, de először közöl realitást a gyerekekkel. A mese élet és halál, gyűlölet és szeretet olyan valóságos képeit mutatja fel, amelyekről más módon nem tudnánk a gyerekekkel beszélni. Éppen a jóakarátú, de hazug szülő állításai - "a világban minden rendben van, csak te még kicsi és ügyetlen vagy", - vezetnek el a valóságtól, ezek nem alkalmasak a gyerek megnyugtatóására. Ezzel szemben a mese azt mondja el többek között, hogy a világban van mitől szorongani, mert igen is jelen van a gonosz, a nagy erejű rossz! De szembe lehet szállni vele, le lehet győzni és éppen a legkisebb királyfi lesz az, aki sikerrel veszi fel vele a harcot, pedig ő rá senki sem gondolt. A mese tehát visszaigazolja a gyerek szorongását, "szóba áll vele", mintegy azt üzeni neki: tudom, hogy szorongsz és félsz, de ez érthető, hiszen a világ tele van szorongató, félelmet keltő dolgokkal. A kisgyerek is átél haragot, gyűlöletet, irigységet, akár bosszúfantáziákat is, de nem tud mit kezdeni ezekkel az érzésekkel, feldolgozatlanul, tagolatlanul csak fokozzák feszültségét, szorongását és bűntudatot keltenek benne. A mese képei hozzá segítik a gyereket a megértéshez, feldolgozáshoz, a "jóra fordításhoz", ahhoz, hogy újra és újra legyőzhesse a félelmeit. Azt közvetítik: nem vagy szörnyeteg igenis vannak a világban rossz dolgok. A mese ebben az értelemben tehát informál, teljes világképet ad, a kisgyerek számára egyedül felfogható képi szimbolikus nyelven.

A kisgyerek zseniális belső képkészítő, figyeljük csak meg az arcát, amikor mesét hallgat. Tekintetét mintegy szemünkbe akasztja (ezért jó neki fejből mesélni), ugyanakkor egy idő után látszik, hogy valójában már nem minket lát, hanem befelé néz, a belső "mozi" képeit pergeti. Minél dallamosabb és ritmikusabb a mesélő hanglejtése, annál intenzívebb ez a befelé figyelő tekintet. A gyerek ugyanis fantáziájában látja, amit hall! Ám amint a televízió elé ültetjük a gyereket, vagy a meséhez "fázisrajzokat" készítünk és ez a belső képteremtő tevékenység

leáll. Éppen ezért a mesét mondani és hallgatni kell! Persze néhány gyönyörűen megrajzolt, részletesen kidolgozott mesekönyv-illusztrációt mutathatunk neki, ezek csak táplálják és továbbgördítik a gyermeki fantáziát. Ugyanakkor a mesének sokszori ismétlése én-erősítő hatású. A gyerek élvezi, hogy otthonos világban mozog, ura a helyzetnek, tudja, mikor mi fog következni. Annyiszor meséljük tehát el neki kedvenc meséjét, ahányszor csak kéri! Nem az a fontos, hogy mindig új mesét halljon, hanem az, hogy belemerülhessen a mesébe, ami csak úgy sikerülhet neki minél jobban ismeri azt. (Vekerdy 2011)

Kovács Zsanett írását olvasva szintén azt tudjuk alátámasztani, hogy a mese jó hatással van a gyermek fejlődésére. Akár már az anyuka hasában lévő magzatnak is érdemes felolvasni verseket. A már pár hetes kortól használható, adott korosztály számára készült könyvek segítségével akár másfél-két év előnyre is szert tehet gyermekünk kortársaihoz képest az iskola első évére. A meseolvasás fontosságára kívánja felhívni a figyelmet, hogy napi 15-20 perc olvasás hogyan segítheti a gyermek jövőjében. Tudományosan igazolt, hogy hasznos és jót tesz a magzatnak felolvasni. A radikálisabbak már a terhesség ideje alatt verseket olvasnak fel, a kísérletek igazolták, hogy a megszületett csecsemő felismeri a ritmust, megnyugszik tőle, így az édesanya szavát már korán összeköti a baba a biztonságérzettel. Erős kapcsolat figyelhető meg a korai „tanulási” élmények és a későbbi elsajátítási képességek között. (Kovács Zsanett 2016)

A meseélmény gazdagítja a gyermeki személyiséget, formálja az esztétikai, erkölcsi érzelmeket, fejleszti az értelmi képességeket, kibontakoztatja a gyermeki világméretet és az anyanyelvi-kommunikációs képességeket. A gyermekek a beszéd talán legváltozatosabb kelléktárát sajátíthatják el a népmesékből.

A mesetudat és az empatikus képességek révén megjegyzi a mese jellegzetes nyelvi fordulatait, mondatpaneljeit, szövegrészleteit. Az utánzásos tanulás útján később ezek megjelennek a beszédben, a legkülönbébb kommunikációs helyzetekben és tevékenységekben. (Tancz Tünde 2009)

Magam is úgy gondolom, hogy a mesék varázslatos világa igenis tanító jelleggel bír, és jó hatással van a gyermekek fejlődésére. Korán már kisgyermek korban kialakul bennük az erkölcsi jó és rossz fogalma, a gonosz és jószágos karakterek, a támogatandó és elítélhető tettek kapcsán. Akaratlanul is megismerkednek magatartásmintákkal, hallanak vagy olvasnak döntéshelyzetekről, így fejlődik az erkölcsi gondolkodásuk.

Úgy vélem számos további jó hatásai a mesének. A már említett fantáziafejlesztő szerepe mellett a szókinccset is gazdagítja. Változatos kifejezéseket hall és tanul meg így a gyermek. Természetesen jobb kommunikációs készségei lesznek annak, aki gazdagodik a mesék által. A közös mese olvasása és hallgatása, meg-

beszélése igényes szabadidős kikapcsolódás. Meseolvasáskor együtt lehet a család, testvérek vagy szülő a gyermekkel. Az pedig, hogy a gyermek és a szülő minél több időt tölt el annál szorosabb és összetartóbb, bizalmasabb lesz a kapcsolatuk!

A gyermek követheti a szülei példáit és tanulhat tőlük, a döntések meghozatalával kapcsolatban, tanácsot esetleg segítséget kérhet, mivel a bizalmi kapocs kialakult közöttük az évek során! Hiszen a szülő igenis foglalkozott a gyermekével és több időt töltött el vele és így megteremtette azt a biztonságot a gyerek számára, amibe ő jól érzi magát.

Vizsgálatok szerint a mindennap mesét hallgató gyerek az iskolába lépés idejére egy-másfél évvel előzheti meg anyanyelvi fejlődésében azokat a kortársait, akik nem vagy nem rendszeresen hallgatnak mesét. A mesén felnövő gyerek agressziós szintje iskoláskorára lényegesen alacsonyabb, mint mesék nélkül felnőtt kortársaié. A kisgyerekkorban hallott mesék a klinikai tapasztalatok szerint olyan mintákat adnak, melyek a kamaszkoron túl is elkísérnek, segítenek a válságos élethelyzetek fel-és megoldásában.

Összegzés

Összegzésül azt vallom, hogy a mese a gyerek mindennapi lelki tápláléka. A mesét hallgató, olvasó gyermek személyisége fejlődik, több területen is pozitív hatást ér el nála ez a tevékenység. Tehát a fenti eredmények igazolják, hogy a gyerekek fejlődésben fontos szerepet játszik a mese olvasása. Megválaszolva az esszém elején feltett kérdéseket, a mese olvasása igenis jó és nem szabad kinőni belőle, pozitív hatását tovább kell adni a következő generációknak.

Irodalomjegyzék

Vekerdy Tamás (2011):

Érzelmi biztonság.

Kulcslyuk Kiadó, Budapest.

Kovács Zsanett:

Mese csecsemőkortól.

<http://szegedma.hu/hir/szeged/2016/02/mese-csecsemokortol-napi-tizenot-perc-felolvasas-ket-ev-elonyt-jelent-a-kortarsakhoz-kepest-fotok.html>

(2017. március 12.)

Tancz Tünde:

Népmesék az óvodai anyanyelvi-kommunikációs nevelésben

<http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=161>

(2017. március 12.)

KRONOVETTER RÉKA

**Salgótarjáni Szakképzési Centrum Kanizsai Dorottya Egészségügyi
Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Szakiskolája**

Salgótarján

A GYERMEKKORI NYELVOKTATÁS

A nyelvtanulás fontossága

Témaválasztásomnak az indoklása több szemszögből is megközelíthető, hiszen a nyelvtanulás fontossága egyre inkább megmutatkozik a napjainkban. Ha már legalább egy idegen nyelven beszélünk, akkor a világ kapuja nyílik ki felénk.

Első sorban a továbbtanulás terén, mert ahhoz, hogy diplomát szerezzünk már minimum egy középfokú nyelvvizsga szükséges. Komoly szerepe van a munka világában és a hétköznapiak során is gyakran használjuk. Úgy gondolom, hogy a mai világban már nagyon kevés olyan terület van, ahol ne lenne szükségünk az idegen nyelvre.

Szerintem jó lenne, ha a gyerekekben, fiatalokban és a szülőknél is minél előbb tudatosulna a nyelvtanulás fontossága és rádöbbenének arra, hogy ha érvényesülni szeretnének az életben, akkor tudni kell legalább egy idegen nyelven beszélni. Ezzel a legfőbb probléma, hogy az ifjúság csak később szembesül ennek a problémának a súlyával, ezért a korai, kisgyermekkorai nyelvtanulás lehetőségeit és nehézségeit vizsgáltam meg.

Nyelvtanulás lehetőségei szintjei

A mai Magyarországon már szerencsére sok módon lehet elkezdni nyelveket tanulni: iskolában, tanfolyam, nyelvoktató szervezetek/intézmények által, de már léteznek két tannyelvű óvodák is, ahol az alapok elsajátítását biztosítják.

Nyelvtanulás terén különböző szinteket különböztetünk meg egymástól. Mindenki a saját fejlettségi szintje által juthat el ezekhez a szintekhez érettségi vagy nyelvvizsga segítségével. A Közös Európai Referenciakeret a nyelvtanulókat három nagy csoportba sorolja, melyeknek van 2-2 alcsoportja: (5.)

I. „A” Alapszintű nyelvhasználó (alapfok). Ennek a kettő alcsoportja:

- „A1”, aki megérti és használja a számára ismerős mindennapi kifejezéseket,

- „A2”, aki megérti a gyakori mondatokat, egyszerű kommunikációra képes.

II. „B” Önálló nyelvhasználó (középfok) A két csoportja:

- „B1”, aki egyszerű összefüggő szöveget tud alkotni,
- „B2”, aki megérti az összetettebb mondatokat és folyamatos kommunikációra képes.

III. „C” Mesterfokú nyelvhasználó (felsőfok) A két alcsoportja:

- „C1”, folyamatos és természetes módon tudja kifejezni magát,
- „C2”, aki természetes módon, nagyon folyékonyan és pontosan tudja kifejezni önmagát.

Kétnyelvűség és az anyanyelv

A kétnyelvű családok nem modern kori kifejezés, mivel ha visszagondolunk az Osztrák-Magyar Monarchiára, amikor nagyon sok vegyes házasság született, mely által a gyermekek kétnyelvűnek számítottak. Di mi az a kétnyelvűség?

„Kétnyelvű tágabb értelemben bárki, aki két nyelv folyamatos használatára képes, két nyelven kommunikálni tud. Szűkebb értelemben pedig az az ember, aki két nyelven anyanyelvi vagy közel anyanyelvi szinten beszél.” (1., 8.)

Másodjára tisztáznunk kell az anyanyelvnek a fogalmát is. Mi is az anyanyelv? Kitől tanuljuk?

Biztos annak kell az anyanyelvünknek lenni, amelyik országban születünk? Nem egyszerű megfogalmazni: „Anyanyelvnek azt a nyelvet vagy nyelveket nevezzük, amelyet az ember gyermekkorában a szüleitől vagy a környezetétől megtanul, és azt a mindennapi élete során, természetes módon, külön fordítás nélkül képes használni, illetve gondolatait ezen a nyelven képes a legkönnyebben kifejezni.” (1., 8.)

Sok szülő nehezen éli meg, amikor döntenie kell a gyermek nyelvi készségeinek fejlesztésében, és internetes fórumokon próbál segítséget, tanácsot kérni másoktól olyan emberektől, akik ugyan ebben a kereszteződésben már álltak, hogy ők melyik utat választották és miért?!

1. „Milyen nyelven neveljem a gyermekem?” „Mi előnyösebb gyermekünk számára?”

Megoszlik a válaszolók véleménye, de többségében mindkettő nyelv megtanítását fontosnak tartják, mert véleményük szerint a gyermek előnyére fog válni.

Mások úgy gondolják, hogy a gyermekhez a szülő a saját anyanyelvén beszéljen, majd a másik nyelv pedig a környezete által tudatosul. (9.)

2. „*Mire kell odafigyelni kétnyelvű gyerek nevelésénél?*”

Ebben az esetben a tanácsok hasonlóak, együttérzőek és segítőkészek. A nagy értékű pozitív válaszok háttere az, hogy a válaszadók ugyanezen már átmentek és van tapasztalatuk. (10., 12.)

A kétnyelvű családoknál a legfontosabb szabály, ha az apuka angolul, az anyuka pedig magyarul beszél a gyermekhez, akkor a nyelvhasználati szerepet 2-3 éves korig nem szabad megcserélni semmilyen esetben sem, mert azzal a gyermeknek a gondolatmenete megzavarodik, és a beszédfejlődése lelassul, esetleg megáll. Ha sikerül betartani, akkor a kisgyermek idővel automatikusan el fogja tudni különíteni a két nyelvet. (7., 12.)

Mit tehet a szülő, ha két nyelvre szeretné tanítani gyermekét?

Otthoni nyelvtanulás

A kisebb gyerekek körében segítség lehet a mese, a tévécsatornák, melyek már angol és más nyelven is elérhetőek (pl.: Baby TV). Már a könyvesboltok gyermekrészlegén fellelhetőek kétnyelvű könyvek, idegen nyelvű játékos munkafüzetek is. Sokat segítenek a gyermekek fejlődésében és feladatmegoldó képességüket is fejleszti. Az üzletek polcain pedig számos olyan játékok találhatók meg, amelyek angol nyelven szólalnak. Ezekkel a lehetőségekkel – és persze az idegen nyelvű kommunikációval – megtaníthatjuk a színeket, számokat, illetve kialakíthatunk egy alapszókincset. (8.)

Óvodai nyelvtanulás

Az idegen nyelvoktatást már óvodás korban is meg lehet kezdeni, melyhez két óvodatípusba lehet íratni a gyermeket;

1. Kisebbségi/Nemzetiségi óvodák

Olyan településeken található meg ezek az óvodák, ahol nagyobb számban található kétnyelvű család, pl. Sopron és környéke, így jellemzően az országhatár közelében találhatóak. A két nyelv fejlesztése (nemzetiségi és a magyar) mellett a legfontosabb jellemzője, hogy hagyományápolás is történik, így a gyermek megismeri a nemzetiségi életmódot és az adott kultúrához kötődő hagyományokat, szokásokat. (4. 6.)

2. Kéttannyelvű óvodák

Nem csupán a kétnyelvű családokat érinti, mert egyre több szülő szeretné, ha már gyermeke minél hamarabb megismerkedne az idegen nyelvvel. (3., 4.)

Itt a gyermekekkel egyszerre angol vagy német és magyar nyelvű óvónők is foglalkoznak, ezáltal folyamatos anyanyelvi és idegen nyelvi fejlesztést kapnak. Az óvodás korban a legjobb a befogadóképességük a gyerekeknek, és könnyen alkalmazkodnak a környezetükhöz.

Pedagógusok feladata, hogy ne erőltetéssel fejlesszék a gyermekeket, hanem ügyelnek arra, hogy ne feladatként éljék meg a nyelvgyakorlást. Ennek alapelve, hogy nem tanulniuk kell nekik a nyelvet, hanem megtanulnak külön magyarul, és külön angolul gondolkodni. Természetessé válik a gyermekek számára az angol nyelvű pedagógus jelenléte, és hogy vannak olyan foglalkozások, amelyek angol nyelven folynak. (2., 4.)

Mégis miért lehet probléma a korai nyelvtanulás?

Sok vita övezi a gyermekkorban megkezdett idegen nyelvnek az oktatását.

Mellette szól a már említett jó befogadóképesség, amit ha jól kihasználunk, a gyermek további nyelvtanulási útját alapozhatjuk meg, és a későbbiekben kevesebb problémát fog jelenteni a szókincs és szavak kiejtése.

Mások szerint teljesen felesleges terhelés óvodások, sőt egyesek szerint még a kisiskolások számára is. Itt szembeáll egymással az óvodai pedagógusok és logopédusok véleménye az általános iskolai oktatókéval. Az általános iskolai tanárok azt vallják, hogy a gyermeknek az a legjobb, ha minél előbb megismerkedik az idegen nyelvvel, ezzel szemben az óvodai tanítók nem hiszik azt, hogy minden gyermek számára ez a megfelelő út. (6.)

Sok szülő elhamarkodott döntést hoz, mielőtt beíratná gyermekét egy kéttannyelvű óvodába. Nagyon fontos figyelembe venni a gyermek készségeit, képességeit és akaratát. Hiába a játékos nyelvtanulás, ha nem vagyunk biztosak a gyermek alkalmasságában, illetve mielőtt valamilyen nehézségnek tennénk ki a gyermekünket, nézzünk utána, kérjük ki szakemberek véleményét a fejlettségi szintjéről! Nem mindenki egyforma!

A korai nyelvtanulás nem jelent mindenkinek pozitívumot, főleg akkor, ha a gyermek valamilyen tanulási nehézséggel, beszédhibával, esetleg hallászervi betegséggel küzd. Ilyen esetekben a leggyakoribb probléma a diszlexia. A diszlexia „*a nyelvvel, a beszéddel és az olvasástanulással kapcsolatos részképességzavar*”. Az ilyen fajta tanulási nehézséggel küzdő gyermekeket általában logopédusi fejlesztőkre küldik a probléma kiküszöbölésének érdekében, de gyakran a fejlesztés ellenére sem képesek idegen nyelvet megtanulni. Nekik nem ajánlott a korai

nyelvtanulás, sőt iskolás korban is érdemes speciális segédeszközöket és lassabb tanulási módszereket választani. (11.)

Interjú

Interjúm kapcsán szeretném felhívni a figyelmet a nyelvtanárok fontosságára. Interjúm alanya egy általános iskolai nyelvoktató, aki több év tapasztalatával rendelkezik. Kérdéseimet próbáltam úgy megfogalmazni, hogy azok kitérjenek a legfontosabb témákra és fontosságukra. Kutatásom célja az volt, hogy többet tudjak meg a kisiskolások nyelvoktatási módszereiről és a gyerekek fejlődéséről.

Az oktató kiáll a korai nyelvoktatás mellett, persze a gyermek fejlődési szintjét figyelembe véve, mint mondta: *„Nagyon jó dolog kisgyermekkorban elkezdni a nyelvtanulást, ha erre van lehetőség”*.

Mikor lenne érdemes elkezdni *„Szerintem már első osztálytól kezdve kellene, csak ráhangolódás, fejlesztés szintjén tanítani. Negyedik osztálytól kezdve viszont magasabb óraszámban, mert a heti két-három óra kevés ahhoz, hogy megtanulják a nyelvet...”*

Kiemelte (és ezzel alátámasztotta kutatásom), hogy még *„az iskolában is a gyermek számára a legfontosabb a játékoság, ami a nyelvtanulást körülveszi...”*

Tapasztalatból beszélt nekem a kétnyelvű gyermekekről, és elmondta, hogy *„... természetesen előnyük volt a többiekkel szemben. Nagyon jó volt a kiejtésük, a szókincsük. De sajnos ez lehet, hogy elbizakodottá tette őket, mert elég gyorsan utolérték, esetleg le is hagyták őket a többiek.”*

Az interjúalanyomat megkérdeztem, hogy mi a véleménye a felmentésről valamilyen tanulási nehézség, pl. diszlexia esetében. Szerinte *„Vannak olyan esetek, amikor támogatni kell a felmentést, de sok esetben erre semmi szükség, feleslegesen vonjuk ki a gyereket a nyelvtanulás alól...”* Ezt élő példával igazolta, miszerint neki is volt diszlexiás tanítványa, akit fejlesztett és középfokú nyelvvizsgához, ezáltal diploma megszerzéséhez segítette.

Ettől függetlenül fontosnak tartja ő is a fejlettségi szint figyelembevételét, hogy a gyermeknek semmilyen lelki megrázkódtatást ne okozzon a nyelvtanulás.

Végül a szülői hozzáállást beszéltük meg, és szerencsére *„... többségük elfogadja a pedagógus véleményét a gyermekkel kapcsolatban, tanácsot kérnek...”*, de vannak olyanok is, akik nem foglalkoznak azzal, hogy gyermeküknek mi lenne a jó, csak rájuk erőltetik akaratukat, nem foglalkozva a pedagógusok véleményével.

Összegzés

Interjúm és tájékozódásom alapján kijelenthetem, hogy az életünk domináns pontja az emberek számára a nyelvtanulás. A jelenlegi követelmények szerint, nyelvtudás nélkül nem juthatunk diplomához és munkavállalás során háttérbe szorulunk.

Dolgozatom áttekintése után arra következtetek, hogy hosszú és rögös út vezet egy nyelv elsajátításához, legyen ez gyermek vagy felnőtt korban történő nyelvtanulás. Ezért fontos minél előbb elkezdenni az idegen nyelvvvel történő ismerkedést.

Úgy gondolom, hogy mindenkinek törekednie kell legalább egy világnyelv elsajátítására. Szerencsére sok helyen lehet magas óraszámú nyelvvoktatást igénybe venni, melyek elősegítik az emberek életét és a szülők is jobb jövőt tudnak biztosítani gyermekeik számára.

Meglátásom alapján a gyermekek életének meghatározó tényezője lehet a kisgyermekkorú játékos nyelvtanulás. Tudásuk továbbfejlesztésével optimális eredményeket érhetnek el, még akkor is, ha tanulási nehézségekkel küzdenek, ezzel biztosítva jövőbeli céljuk gördülékeny elérését.

Dolgozatom legfontosabb mondanivalója, mottója: „Minél előbb, annál jobb!”, hiszen a nyelvtudás sarkalatos pontja az életünknek. Ezt Enmund De Waal is megerősíti, így gondolataimat az ő szavával zárnám; „*With languages, you are at home anywhere*”, azaz *Nyelvekkel bárhol otthon lehetsz.*

Irodalomjegyzék

Hornett, A. (2014. április 15.):

A Bilingual.hu Óvodai Program.

<http://bilingual.hu/ketnyelvprogram/ketnyelvu-ovodai-program/>

Letöltés dátuma: 2016.. november 1.

Klein Ágnes (2011):

A nyelvsajátítástól a nyelvtanulásig - Anyanyelvsajátítás - kétnyelvűség - idegennyelv-tanulás.

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Pécs.

Kovács, E. (2006. december 15.):

A nyelvtanulás sikerében és kudarcaiban közrejátszó tényezők vizsgálata.

Szakedolgozat. Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar, Debrecen.

Lanstyák István (2000):

A magyar nyelv Szlovákiában.

Osiris-Kalligram Kiadó, Budapest-Pozsony.

Sarkadi, Á., & Vámos, G. (2008. december 8.):

Diszlexia és az idegennyelvtanulás.

(Á. Sarkadi, & G. Vámos, Előadók) Budapest, Klett nap.

Vadas Judit (2015. február):

Kétnyelvű gyerek – áldás vagy átok?

<http://www.life.hu/csalad/20141001-a-ketnyelvu-gyerekek-szerencsesek-vagy-ez-hatranly-lehet-a-fejlodesukben.html>

Letöltés dátuma: 2016.

Wéber Anikó (2013. április 8):

Angolul már az óvodában? – az idegen nyelvű nemzetközi és a kétnyelvű óvodák.

<http://babafalva.hu/angolul-mar-az-ovodaban-az-idegen-nyelvu-nemzetkozi-es-a-ketnyelvu-ovodak/>

Letöltés dátuma: 2016. november 4.

<http://angolovoda.hu>. (2012. január 13).

Letöltés dátuma: 2016. november 1.

Forrás: <http://angolovoda.hu/?p=21>

<https://www.goethe.de>. (dátum nélk.).

Letöltés dátuma: 2016. november 15.

Forrás: <https://www.goethe.de/ins/hu/hu/spr/kon/stu.html>

Milyen nyelven neveljem a gyerekem?

(2012. december 24). Fórum.

Letöltés dátuma: 2016. október 30.

Forrás: https://www.gyakorikerdesek.hu/kultura-es-kozoeseg__nyelvek__3792596-milyen-nyelven-neveljem-a-gyerekem

Mire kell odafigyelni kétnyelvű gyerek nevelésénél?

(2011. február 24). Fórum.

Letöltés dátuma: 2016. október 30.

Forrás: http://www.gyakorikerdesek.hu/gyerekvallalas-neveles__egyeb-kerdesek__1578393-mire-kell-odafigyelni-ketnyelvu-gyerek-nevelesenel

Tud segíteni valaki tippkel, kétnyelvű gyereknevelés területén?

(2012. június 14). Fórum. Letöltés dátuma: 2016. október 30.

Forrás: https://www.gyakorikerdesek.hu/gyerekvallalas-neveles__egyeb-kerdesek__3188961-tud-segiteni-valaki-tippekkal-ketnyelvu-gyerekneveles-teruleten

KRUCSAI VIKTÓRIA

**Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és
Pedagógiai Szakgimnázium**

Miskolc

TECHNOLÓGIA FEJLŐDÉSÉNEK HATÁSA A GYEREKEKRE

„A gyerek mindig a jelenben él.”

(Csukás István)

Azért választottam ezt a témát, mert szerintem a gyerekek egyre többet foglalkoznak és használnak ún. technikai eszközöket, minthogy kapcsolatokat teremtsenek társaikkal. Ennek következtében a természetben is kevesebbet tartózkodnak, kevesebbet mozognak, ezáltal károsodik az egészségük. A mai világban megkerülhetetlenül nagy hatással van a gyermekekre a technológiafejlődése.

A technológiának nevezzük, az ember által készített olyan célszerű, az egyén képességeit megnövelő eszközt, valamint azok alkalmazásáról szóló ismereteket, amelynek segítségével az emberiség egyre többet tud megismerni, megváltoztatni, megőrizni az őt körülvevő világból.

Már a kicsi gyerekek is alkalmaznak technikai eszközöket (például telefon, táblagép stb.), amelyeket legtöbbször játékokra és mesénzésre használnak. Sajnos a szülők egyre kevesebbet olvasnak otthon a gyermekeknek és ezért a gyerekek csak a televízióban vagy az interneten látnak meséket, ami rossz hatással lehet például a szókincsükre, problémamegoldó készségükre. Azonban vannak olyan internetes oldalak is, amelyek veszélyesek és károsak lehetnek a gyerekekre nézve. Ilyen például a „lövöldözős” és ún. „gyilkolós” játék, ami kihat a gyermek személyiségére és viselkedésére is egyaránt. Ezért oda kell a szülőknek és felnőtteknek figyelniük, hogy mivel és hogyan játszanak a gyermekek. A szülők felelőssége, hogy a gyermek, olyan játékkal játsszon, ami segíti szellemi fejlődését. Fontos lenne az is, hogy a gyermek minél több időt töltsön a játék mellett a természetben, lehetőleg a társaival közösen. Mozgásközben fejlődik az állóképesség és az egészségmegőrzésben is fontos szerephez jut a szabadban töltött idő, mivel így kisebb esély van arra, hogy a gyermek túlsúlyos legyen. Ha társaival játszik könnyebben fejlődik a személyisége is és nyitottabb és magabiztosabb lesz később.

Természetesen az is igaz, hogy több hasznos játék és készségfejlesztő program is található az interneten. Ilyenek például a matematikai és a logikai játékok, melynek hatására a gyerek könnyebben tanul és könnyebben jegyez meg dolgokat. De idősebb gyerekeknek is hasznos lehet az internet. Sok információt tudnak megkezesni rövid idő alatt. Például verseny feladatokhoz is tudnak információkat gyűjteni, távoli rokkal vagy barátal tudnak kapcsolatot tartani. Az iskolákban a tananyaghoz hasznos oldalak és videók megtalálhatók a világhálón, amit a tanárok sok szeretettel használnak az órákon és otthon a diák is, tudja hasznosítani a tanulásához. Az internen több közösségi oldal is található, mint például a Facebook, amely akár veszélyforrás is lehet a gyerekekre nézve.

A mindennapi tevékenységeink szerves részévé váló elektronikus eszközök használata kisgyermekes esetében több negatív következménnyel jár, mint gondolnánk. Olyan ingerek érhetik a gyerekeket, amelyekre nincs szükségük, ezáltal a koncentráció, figyelem és annak fenntartása, valamint az empátia fejlődése se éri el az elvárt szintet. Ez a virtuális világ, amely túláradó, színes, hangokkal tárított, azonnali válaszokat tartalmaz, az agy számára jutalmazó és ezáltal függést is ki tud alakítani. Elbillen a való világ és ebben az izgalmas virtuális világban töltött idő egyensúlya az utóbbi irányába.

Az technikai eszköz használata károsan hat a kognitív képességek fejlődésére, az eredmény figyelemzavar, emlékezetkiesés lehet, valamint a fegyelmezettségre való képesség is csökken. Az elektronikus eszközök rádiósugarakat bocsájtanak ki, amelyre a gyerekek szervezete sokkal érzékenyebben reagál. A WHO (az ENSZ egészségügyi szervezete) 2011-ben a rákkeltő anyagok közé sorolta a rádiósugarat. Az elektronikus eszközök túlzott használata alvászavarokhoz is vezet. Manapság már tényként kezeljük, hogy a világban egyre több gyerek szenved alvászavarban, emellett pedig romlik a tanulásra való képességük is. A gyerek gyakran nem figyel, nem köti le a tanulás, sokkal inkább valamilyen technikai eszközön játszik, ami a mentális zavarok kialakulását is növeli. Több kutatás is egyértelmű összefüggést mutatott ki a túlzott technikai eszköz használat és a gyerekkori depresszió, a bipoláris zavar, a viselkedészavar és más kisebb-nagyobb mentális problémák között.

Mi tehát a teendő?

A veszélyek ellenére haszon is keletkezhet abból, ha a kicsik használják a technológiát. Amikor a gyerekek betöltik a 2 éves kort, maximum egy órára engedhetjük őket játszani a táblagépen vagy az okostelefonokon, hogy segítsük ezzel a koordinációjuk fejlődését, hogy elsajátítsák a gyors reakciós, és nyelvi készségeiket. Ahogyan minden más játékkal és eszközzel lévő időt korlátozhatjuk, úgy az okostelefonokkal töltött időt is kell, hogy ne az emberi interakciók és a való világban történő szemtől szembeni időtől vegyék el a lehetőséget.

Rudolf Steiner írta, „Az egész gyermek olyan, mint egyetlen érzékszerv, minden hatásra reagál, amit emberek váltanak ki belőle. Hogy egész élete egészséges lesz-e vagy sem, attól függ, hogyan viselkednek a közelében.”¹ A megoldás tehát az lehet, ha szülő, a pedagógus egyaránt tudna segíteni abban, hogy a fejlődő gyermek megtanulja használni, pontosabban okosan használni a technika adta lehetőségeket.

Dolgozatom végén szeretném bemutatni két barátnőmmel készített rövid interjúmat a témával kapcsolatosan, amelyben arról mesélnék, hogy ők hogyan és mennyit használják/használták a technikai eszközöket.

Volt kiskorotokban valamilyen technikai készülékek?

Sz (16): Igen, volt. Apukámtól 7 éves koromban kaptam egy telefont karácsonyra.

A (19): Nem volt. Szegény családból származom, így csak 15 éves koromban a megspórolt pénzemből tudtam megvenni az első telefonomat.

Mire használtad kiskorodban a mobiltelefonodat?

Sz: Sokat játszottam rajta és mesét néztem.

A: Mivel nekem kiskoromban nem volt telefonom, így a barátnőm telefonjával sokat játszottunk meg fényképeztük a természetet.

Szüleid figyeltek arra, hogy mit játszol és nézel a telefonodon?

Sz: Szokták látni, hogy mit játszok vagy nézek a telefonon, de nem szokták kérdezgetni.

A: Persze. 18 éves koromig mindig kérdezték, hogy mire szoktam használni.

A szüleid sokat szokták a környezetedbe a telefonjukat használni?

Sz: Igen. A szüleim a munkájuk miatt, elég sokat használják, ezért kevésbé is figyelnek rám.

A: Szokták, de nem sokat, inkább velem foglalkoznak.

¹ <http://www.citatum.hu/idezet/1494>

Az iskolában szoktatok technikai készüléket használni az órákon?

Sz: Igen, a legtöbb tanteremben található digitális tábla és órákon sokat szoktuk használni.

A: Igen, a digitális táblát szokták használni a tanárok.

Melyiket szeretitek jobban? A digitális könyveket vagy a hagyományos könyveket?

Sz: Digitális könyvek.

A: Digitális könyvek.

A kérdések alapján, azt tapasztaltam első válaszadómnál, hogy a szülők nem figyelnek gyermekükre és a technikai eszközök miatt nem törődnek sokat a lányukkal. Második válaszadóm esetén a szülők sokat foglalkoznak lányukkal és az technikai eszközök nem uralkodnak el rajtuk. Mindkettőnél megfigyelhető, hogy a mindennapokban használnak technikai eszközöket, hiszen a mai világban sok mindenre felhasználható a telefon és az internet.

A technológia elterjedésével a nevelkedés feltételei megváltoztak, a gyerekek a személyes tapasztalatokon túl nagymértékben technológiai eszközökön keresztül szereznek benyomást az őket körülvevő világról. Remélem, a technológia nem uralkodik el az emberiségen és megmarad a jövő gyermekeinek a természetes és egészséges játék és tanulási módszerek tárháza fejlődésük segítségével.

Irodalomjegyzék

10 ok, amiért egyáltalán nem kellene kütyüt adni a gyerekek kezébe 12 éves kor alatt.

In.: http://www.evamagazin.hu/ti_csalad/35889_10_ok_amiert_egyaltalan_nem_kellene_kutyut_adni_a_gyerekek

(Letöltés ideje: 2017.03.14.)

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Technol%C3%B3gia>

(Letöltés ideje: 2017.03.14.)

<http://www.citatum.hu/idezet/99368>

(Letöltés ideje: 2017.03.14.)

Nagy Nikolett:

A korai mobilozás gátolja az empátia fejlődését

In.: <http://mindset.co.hu/a-korai-mobilozas-gatolja-az-empatia-fejlodeset/>

(Letöltés ideje: 2017.03.14.)

LENGYEL NOÉMI

**Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és
Pedagógiai Szakgimnázium**

Miskolc

**A KÖNYVTÁR TANULÁST SEGÍTŐ SZEREPE EGY KÖZÉPISKOLÁS
SZEMÉVEL**

A mai fiatal generációnak már kevésbé van szüksége a könyvek használatára a tudásszerzés érdekében. Könyvek és kéziratok helyett már a digitális technológia helyettesíti ezt a szerepet.

Ennek az egyik oka a XXI. századra kialakult mindennapos rohanás lehet, hiszen ha a diákoknak bármiféle információra lenne szüksége, a mai modern digitális technológia segítségével ez percek alatt megoldható. Egy film megnézése jóval kevesebb időt és energiát vesz igénybe, mint egy száz- százötven oldalas vagy akár nagyobb kiterjedésű könyv végigolvasása. Azonban ezek a tények nem azt jelentik, hogy a mostani diákok egyáltalán nem használnak könyveket. A kortársaim is szívesen olvasnak, csupán annyi különbséggel, hogy ezt már nem feltétlen a tudásszerzés, hanem inkább a kikapcsolódás vagy szórakozás céljából teszik.

Mennyire lehet hasznos számukra ez a módszer? Ha a diák olvas, azzal bővül a szókinccse és megnő a képzelőereje, fejlődik a fantáziája. Csupán egyetlen történet elolvasása rengeteg készséget fejleszt. Egy sztorit minden ember más- és más-féleképpen képzel el, így ezáltal szabad folyást ad a történet az olvasónak egy-egy cselekvés átélésére. Ha ugyanezt film formájában teljes egészében mutatják neki, azzal nem ugyanaz lesz a történet hatása. Az információ minden bizonnyal eljut hozzá, de módosult formában, más fantáziáján keresztül. Teljesen más élményt nyújt egy olvasott mű, mint a pusztán megtekintett változata. Az előbb említett jelenség hatására a mai fiatalság szókinccse rohamosan romlik. Rengeteg a töltelékszó, és az interneten is nagyban terjed a szleng. Sokkal inkább használják a média nyelvén közvetített stílust a mindennapi életben, mint a szépirodalmi, igényes formanyelvet. Mindennek csak a leszűkített tartalmát hasznosítják, csakis a lényegre összpontosítanak. Sok mindennek nem látják át a lényegét, ami a beszédben is nagyon meglátszik. A lehető legegyszerűbben, igénytelen formában kommunikálnak egymással.

A könyvekből való tanulás abból a szempontból célszerűbb, hogy a könyveket az író teljes tudásával írta meg és rengeteg olyan kifejezés található benne, amit

mára már kevésbé használunk, ezáltal az olvasónak folyamatosan bővül a szókin-
cse és tudása. A hagyományos könyvek sokkal értékesebbek lehetnek, hiszen ha
csak egy nagyra becsült író saját kezűleg írott könyvéről van szó, az nagyobb
kincsnek számít, főleg ha az megkímélt állapotban marad. Az is jelentős lehet,
hogy a hagyományos könyv nem merül le vagy hibásodik meg, mint a ma hasz-
nálatos E-book-ok.

Azonban azzal, hogy a diákok számára már kevésbé fontos a könyvek szerepe,
a könyvkiadás is háttérbe szorult. A könyvek szerepe átalakult és megjelenési for-
májuk is megváltozott, sokkal inkább a XXI. század igényeire összpontosítva fej-
lődött. A hagyományos nyomtatással előállított papíralapú könyveket a kor előre-
haladtával már digitális eljárással állítják elő, melynek egész tartalmát az internet-
ten digitalizálják, ezzel előidézve a könyvpiac háttérbe szorulását.

Manapság elterjedt az E-book használata, amely abból a szempontból lehet
hasznosabb, hogy kis helyet foglal, mégis sok adat, sok-sok könyv férhet el rajta.
Az a diák, aki iskolai szünetekben szeretne olvasni, annak vagy el kell vinnie
pluszban a könyvét a táskájában, ami jelentősen megnehezíti azt, de ha letölti egy
E-bookra, akkor szinte semmivel nem lesz több a cipelnivalója, sőt egyszerre akár
egy kisebb könyvtárat is hordozhat magával.

Az írás kialakulása az őskorban időszámításunk előtt kb. 2500-ban kezdődött
a barlangrajzokkal. A barlangrajzokat követte az ékírás jellegzetes „ék” alakú írás-
jeleivel, ezek után jöttek az egyiptomiak által használatos hieroglifák, melyeket a
síremlékek kövébe véstek. Később kialakult a görögök jellegzetes írása, illetve a
rómaiaké, majd a rovás- és a gótikus írás. Itáliában is kiforrott egy tudatos íráskép,
melyet már az úgy nevezett rézmetszet írás követett. Ezt elhagyva született a kal-
ligráfia írás, melyet már a napjainkban használatos betűvetés követett.

Azzal, hogy az emberek az adott korokban elsajátítottak egy írásformát, már
képesek voltak lejegyezni a tudásukat, tapasztalataikat és egyéb információkat.
Azonban, hogy ezek ne vesszenek el, tárolniuk is kellett valahol. Erre fejlesztették
ki a könyvtárat, amely az ókorban jelent meg először.

A mára kialakult könyvtárakat típus szerint különböztethetjük meg. Ennek
megfelelően beszélhetünk általános könyvtárról (bárki látogathatja, lakóhely
szerinti közkönyvtár), vagy Szakkönyvtárról (egyetemek, főiskolák könyvtára,
melyek csak egy-egy terület szakirodalmát gyűjti.)

A könnyebb és gyorsabb adattárolásra az ember kifejlesztette a számítógépet,
mely kezdetben csupán a matematikában található négy alapvető műveletre volt
képes. Az első mechanikus számológépet Wilhelm Schickard 1623-ban építette
meg, melynek neve az Abakusz volt. Ezeket a mechanikus számológépeket kö-
vették az automatikus vezérlésű gépek, amelyek Charles Babbage nevéhez fűződ-

tek. Számítógépe már a külső programozásra is képes volt. Ezt követték az elektronikus csövek, melyet 1938-ban Konrad Zuse fejlesztett ki. Gépe képes volt a jelfogásra és a bináris ábrázolásra. Az elektronikus számítógépek fejlődése rohamos léptekben haladt. 1946 elején elkészült az első elektronikus működésű számítógép, ENIAC néven. Azonban ezek a gépek még lassan dolgoztak, nagy kiterjedésük volt, még is kevés adat tárolására voltak alkalmasak. Egészen az 1968-as évekre fejlődött ki az a fajta számítógép, melyet már napjainkban is hasznosíthatunk. Az internet elterjedésével ezek a gépek már a világ összes adatának tárolására képesek lettek.

Kutatást végeztem a témával kapcsolatosan, kérdőívet készítettem korosztályok szerint. Az interjú elkészítéséhez az iskola diákjait kértem fel segítségképpen. Kilencedik évfolyamtól kezdve a végzős osztályokkal bezárólag minden osztályban 3-3 emberrel beszélgettem. Ebben a fiatalabb diákok szívesebben segítettek, mivel maga az interjú érdekelte őket, de dolgozatom témája, kérdései már kevésbé. A saját korosztályomon belül, akik velem párhuzamosan elkészítették a maguk dolgozatához kapcsolódó kérdőíveit, azok szívesen segítettek nekem cserébe, ha én is támogattam a munkájukat. Az idősebbeket már sokkal nehezebb volt megközelíteni, mivel se az interjú, se a tartalma nem érdekelte őket, ezzel is bizonyítva, hogy őket már maga a könyvekkel kapcsolatos téma is hidegen hagyja. Persze itt is voltak kivételek, voltak, akik szívesen segítettek, de nagyobb részben nem igazán érdekelte őket.

Interjúm célja az volt, hogy megtudjam és egyben be is mutassam azt, hogy a saját korosztályom, és ahhoz viszonyítva a fiatalabb vagy idősebb diákok mennyire hasznosítják a könyveket és részesítik előnyben a könyvtárak használatát a mindennapos életben. Ahhoz, hogy ezt megtudjam, azt is meg kellett vizsgálnom, hogy a diákok ezt milyen konkrét céllal teszik. Hipotézisem az volt, hogy a mai iskolások már kevésbé használják ezeket a tanulásban, mint pár évtizeddel ezelőtt, de még mindig vannak diákok, akik szívesebben választják ezt a módszert, mint az interneten való kutatást. Kéréseim a következők voltak:

Milyen gyakran szoktál olvasni? Ha olvasol, akkor milyen eszközön teszed? Ha nem, akkor annak mi az oka?

Az alsóbb évfolyamú diákok válasza egyértelműen negatív irányba tolódott, mivel nem igazán köti le őket a könyvek olvasása, helyette inkább az internetet használják. Azonban a felsőbb évesek válasza kimagaslóan az ellenkezőjét mutatta, mivel ők gyakrabban olvasnak, és ha tehetik, inkább a könyvet részesítik előnyben.

Milyen gyakran jársz könyvtárba? Ha nem jársz, akkor annak mi az oka?

Erre az alsóbb évesek azt felelték, hogy konkrét ok nélkül nem járnak, nem érzik szükségét, azonban a felsőbb évesek sem nagyon látogatják öncélból a könyvtárakat. Jobban szeretnek saját könyvet olvasni.

Véleményed szerint a kortársaid milyen gyakran olvasnak, vagy egyáltalán hasznát veszik-e a könyveknek?

Erre a válasz az alsóbb évfolyamosoknak egyértelműen nemleges volt. Biztosan állították azt, hogy kortársaik sem olvasnak, legfeljebb az interneten különféle fórumokat. A felsőbb évesek is hasonló véleményen voltak.

Szerinted a digitális technológia fejlődésével a könyvek használata elfelejtődik?

Meglepően az alsóbb évesek is ugyanazt felelték, mint idősebb társaik, hogy a könyvek használata nem fog teljesen eltűnni, de háttérbe fog szorulni.

Ennek alapján az a véleményem, hogy a könyvtárak és a könyvek használata nem kortól függ, hanem sokkal inkább célfüggő, hiszen a mai diák is szívesen olvas, csupán annyi különbséggel, hogy ezt már nem feltétlen a tudásszerzés céljából teszi, hanem sokkal inkább a szórakoztató jellege miatt.

„Ha nem szeretnél tanulni, senki sem segíthet. Ha elhatároztad, hogy tanulni fogsz, senki sem fog tudni megállítani.”

(Anonymus)

Irodalomjegyzék

<http://erettsegizz.com/informatika/a-szamitogepek-fejlodesese-szamitogep-generaciok-erettsegi-tetel/>

<http://www.tancsics-ohaza.sulinet.hu/>

http://parker.hu/index.php?route=information/information&information_id=8

<http://mizantro.blogspot.hu/>

<https://www.facebook.com/EFEB.hu/photos/a.144098128935942.25511.129273203751768/1032483536764059/?type=1&theater>

MRÁZIK ISTVÁN
Salgótarjáni Madách Imre Gimnázium
Salgótarján

**TÁRSADALMI DEVIANCIÁK. DROG, BŰNÖZÉS, PROSTITÚCIÓ,
AHOGYAN MI LÁTJUK**

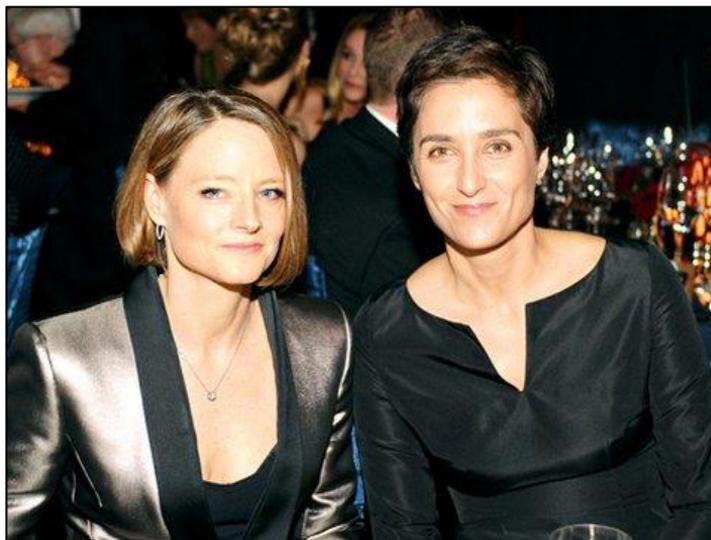
Dolgozatom célja

Hogyan is látja a mai fiatal generáció a címben felvetett problémákat? Azt hiszem, hogy nem csak a saját nevemben beszélhetek, mikor azt mondom, hogy alig ismerjük a modern világ legnagyobb problémáinak ezen részét. Hajlandóak vagyunk azt hinni, hogy mindent tudunk a drogról és annak hatásairól, a bűnözésről vagy éppen a prostitúcióról, de említhetném még ide a dohányzást is. Pedig nincs így, sokkal tájékozatlanabbak vagyunk, mint hinnénk. Esszémben próbálom megragadni generációm kialakult nézőpontját a különböző társadalmi devianciákról.

Mi is az a deviancia? A szó jelentésének egyszerű magyarázata az, hogy egy közösség által kialakított normarendszertől való eltérés. Tehát megállapíthatjuk, hogy egy közösségben bármire rá lehet fogni, hogy az deviancia. Ez függ a kialakult közösségtől, azaz nem ugyanazok a normák alakulnak ki egy európai ország társadalmában, mint egy afrikai ország társadalmában. Nem csak helytől függ, hanem kortól is. Ha ugyanazon régióban maradunk, akkor is megfigyelhetünk eltérést a normák között, például egy középkori Európa és a modernkori Európa

társadalma közt is nagyok az eltérések, így a kialakult normarendszer is változott. Kultúránként, vallásonként is lehetnek eltérések, hiszen nem ugyanazok az értékek és szabályok jelennek meg a keresztény közösségben, mint az iszlámhívők körében. A deviancia szó latin eredetű, szó szerinti jelentése letérés a helyes útról. Megfigyelhetjük, hogy a helyes utat mindig a közösség jelöli ki. A deviancia tehát elég tág fogalom, nem is egyértelmű, hogy mit tekintünk annak és mit nem. A fent említettekkel azért érdemes mégis foglalkozni, mert mindegyiknél egyaránt megfigyelhető a közösségre (és egyénre) gyakorolt negatív hatása.

A deviancia magyarázata

Hogyan alakulhat ki deviancia? A 19. és 20. században többen is próbálták megmagyarázni biológiai okokkal a deviancia kialakulását. Paul Broca és Cesare Lambroso a koponya formája alapján vélték megállapítani a bűnöző személyiségeket. Ezen elméleteket később bizonyíték híján elvetették. William A. Shaldon a testalkat alapján rendszerezte az embereket. Arra a megállapításra jutott, hogy az izmosabb, erősebb testalkatú emberek nagyobb eséllyel válnak bűnözővé, mint a gyengébb vagy kövérebb testalkatúak. Olyan kísérletek is napvilágot láttak, amelyek szerint a felesleges Y kromoszómával rendelkező egyének nagyobb számban követnek el bűncselekményeket. E felvetés bizonyítására sem érkeztek minden kétséget kizáró bizonyítékok. Egy másik magyarázat az úgynevezett pszichopata személyiség. Ez egy pszichológiai magyarázata a devianciának, melyet Freud eszméi alapoztak meg. Ezen eszmék szerint fontos szerepe van a gyerekkorban elsajátított önkontrollnak, amely ha nem alakul ki, sérül a személyiség. Az önkontroll

nélküli személynek nincs erkölcsi érzéke, érzelemmentes és zárkózott. Vannak, akik szociológiai szempontból közelítik meg a deviancia, elsősorban a bűnözés jelenlétét. Egy társadalmon belül is különböző szubkultúrák alakulnak ki, mindegyik szubkultúra más-más helyzetben van, más és más normarendszerrel rendelkezik. Ezek a különböző normarendszerek a társadalomra nézve deviánsnak tűnhetnek. Ezekre a csoportokra nagy hatással van a gazdaság, a társadalmat/közöséget irányító hatalom, ugyanis ez határozza meg egy-egy csoport lehetőségeit. Meg kell említenem az anómia fogalmát, ami érték nélküliséget jelent. Ennek lényege, hogy az egyének nem tartják magukat közösen kialakított normákhoz, mert úgy érzik, vagy valóban ez az egyetlen út a boldoguláshoz. Ezzel létrehoznak egy saját szubkultúrát, mely a társadalomra nézve valóban negatív, vagyis deviáns. Egy másik szociológiai elméletről is beszélni kell, a címkézésről. Ezen elmélet szerint egyes emberek deviánsnak címkéznek másokat. Hogy kik címkéznek kiket? Az erősek a gyengéket, a gazdagok a szegényeket, a többség a kisebbséget. Ha ezt a társadalomra vetítjük, akkor a hatalommal rendelkezők címkézik azokat, akik felett a hatalommal rendelkeznek. Tehát a rendőrség, a bíróság az állam polgárait címkézi, a tanárok az iskola tanulóit, a főnök pedig a munkahely beosztottjait. A ránk ragasztott címke egy egész életen át elkísérhet minket, melyet vagy elfogadunk, vagy nem. Ezen elmélet kiinduló alapja, hogy alapvetően semmilyen cselekedet nem minősül bűnnek. Összegzésként elmondható, hogy a deviáns viselkedés kialakulásához a következők járulhatnak hozzá: szocializációs zavarok, melyek főként gyermekkorban alakulhatnak ki; a felnőttkorban fellépő problémák (például családi, munkahelyi); a környezet hozzáállása a devianciához, társadalmi elvárások; címkézés, a környezet reakciói.

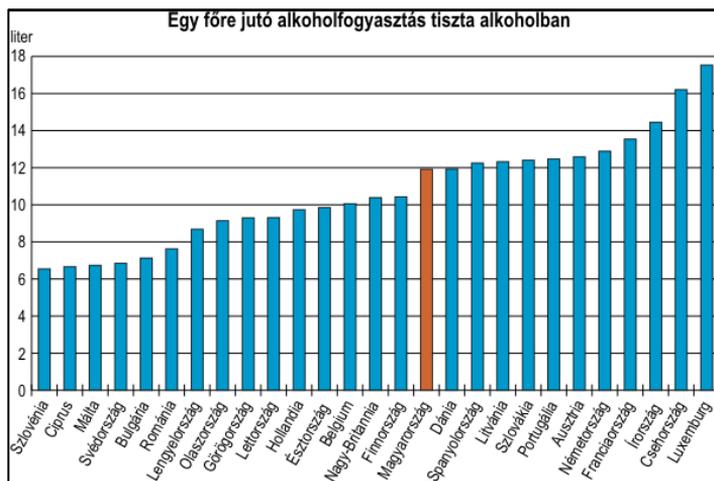

Milyen formái lehetnek a devianciának? Számptalan, ezt már letisztáztam, most olyan fajtákról beszélnék, amely érinti az általam is képviselt fiatal generációt. Beszélhetünk tehát alkoholproblémákról, drogról, prostitúcióról, valamint pszichés és lelki betegségekről.

Alkoholizmus

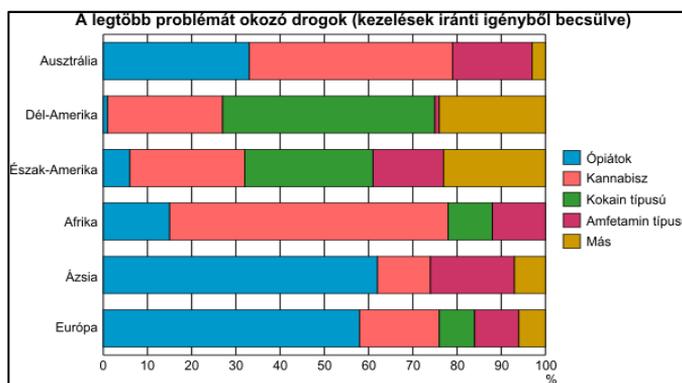
Az alkoholnak a történelem során többféle megítélésben volt része. Az ókorban és a középkorban nem csak tudatmódosító szerként, hanem sokszor víz helyett is használták, hiszen abban az időben a különböző betegségek a víz útján terjedtek a leggyorsabban. A mértéktelen alkoholfogyasztásra morális problémaként az 1800-as évektől tekintettek. A szeszitalom mint megoldás nem vált be, sőt ellenkező hatást ért el (például az Egyesült Államokban, de erre most nem térnék ki). A szeszital-előállításnak egyébként nagy a szerepe egyes országok gazdaságában, azonban Magyarországon egy 2014-es felmérés szerint az alkoholizmus évi 700 milliárd forintot emészt fel, míg a szeszitalok gazdasági haszna csupán 150 milliárd forint. Az alkoholizmusra ma egyértelműen betegségként tekintenek, bár a definíciója nem egyértelmű. Az alkoholizmus egy kialakult függést jelent, az alkohol rendszeres, mindennapi fogyasztását. Alkoholistává válni egy kisebb-nagyobb folyamat, egyetlen kis lépéssel kezdődik, mégis hamar függővé válhatunk. A mai fiatalok nem ismerik föl a negatív hatásokat, tévhitekben élnek, nem félnek az esetleges következményektől, mert nem is ismerik azokat. Ma az alkoholfogyasztás, helyesebben fogalmazva a mértéktelen alkoholfogyasztás divattá vált. Míg egyesek azért fogyasztanak alkoholt, mert ebben látják problémáik megoldását, addig a fiatal generáció a közösséghez tartozás miatt, bizonyítási vágyból kezd el a rendszeres alkoholfogyasztást. Egész közösségek épülnek ki a fiatalok köreibe az alkohol köré. Az alkoholizmusnak egyébként rengetegféle hatása van (mértékkel fogyasztva jótékony). Az alkohol az emberi szervezet egészére kihat, a következő betegségek alakulhatnak ki: epilepszia, májsugorodás, hasnyálmirigy-gyulladás, gyomorfekély, továbbá szív- és érrendszeri betegségek, rosszindulatú daganatok, szexuális zavarok. Hatással van a mentális egészségre is. Az alkoholistáknál felléphetnek különböző pszichiátriai rendellenességek. Az alkoholizmusnak szociológiai hatásai is vannak, kihat a családra, a környezetre, a munkára is. Az alkoholisták körében az elmúlt években emelkedik a nők és a fiatalok aránya. Bár a törvények szerint 18 év alatt nem lehet szeszitalt vásárolni, mégis nagyon sok 18 év alatti fiatal hozzájut ezekhez az italokhoz ilyen-olyan módszerekkel. Egy felmérés szerint Magyarországon halnak meg a legtöbben az alkoholizmus miatt, főleg az alacsony társadalmi státuszúak közül. Mindenkinek fontos tudnia, hogy van leszokási lehetőség az alkohol rabságában élőknek. Léteznek

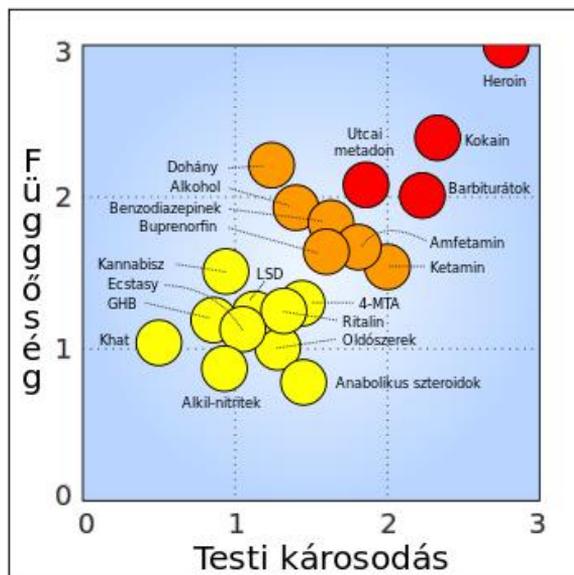
különböző gyógyszerek, pszichoterápiás kezelések, rehabilitációs intézmények, önszervező klubok. A kezelést minél előbb meg kell kezdeni, az idő fontos szerepet játszik a leszokásban.

Drog

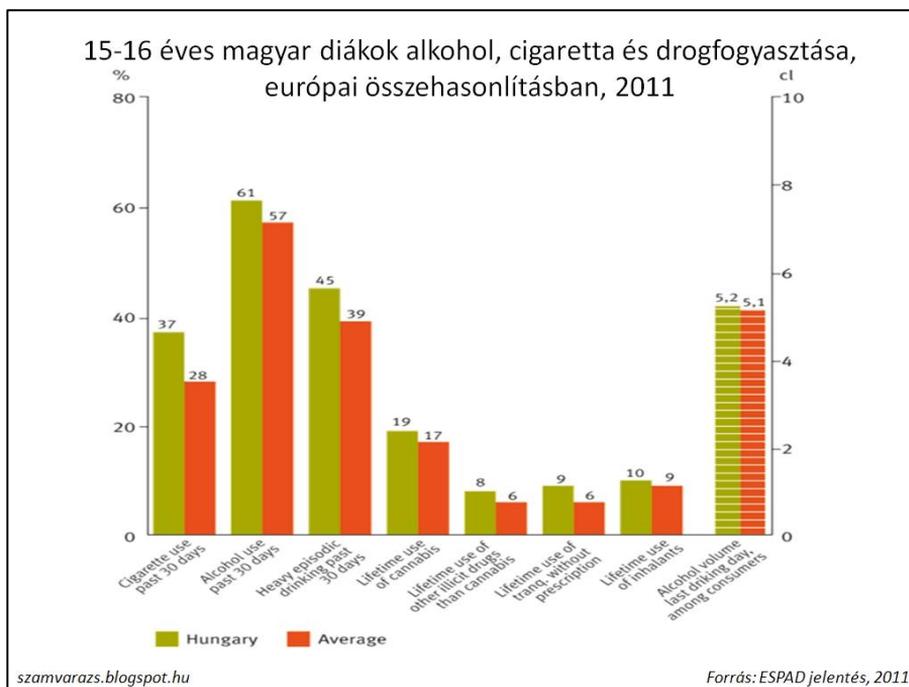
Egy másik, talán még súlyosabb, még gyorsabban terjedő probléma a drog. A drogok, vagyis pszichoaktív szerek megváltoztatják az agy működését a központi idegrendszerre hatva. Sokféle drog létezik, ide sorolható például az alkohol is, a koffein, a különböző nyugtató hatású gyógyszerek, az ópiumszármazékok és sorolhatnám még a különböző fajtájú tudatmódosító szereket. Megint meg kell említeni, hogy kultúránként és koronként eltér a drog szerepe, és a droghoz való viszonyulás (például helyenként vallási szertartások alkalmával használtak drogot). Ahogy az alkoholra, a drogra is igaz, hogy üzlet épült köréje, bár ez nagyrészt illegális.

A fiatalok körében főleg a partidrogok terjednek, a középiskolások egy része már kipróbált valamilyen drogot. A terjedés egyik oka a tudatlanság, hiszen elhittetik velünk, vagy mi magunkkal, hogy egy alkalomtól nem lehetünk függők, egy alkalomtól nem történhet baj. Aztán a következő lépés, hogy néhány alkalom, ha nem rendszeres a fogyasztás, az még nem számít függőségnek. Egyszer csak arra ébredünk, hogy függökké váltunk. A kíváncsiság, szintén a közösséghez való tartozás, a mámor elérésének vágya, az életből való menekülés, a tiltakozás és lázadás hajtja a fiatalokat. A drogfogyasztás mérése egyébként meglehetősen nehéz, hiszen a társadalom kiveti magából a droghasználókat. Zajlanak különböző viták a drogok legalizációjáról, elsősorban a könnyűdrogokról van szó. Hollandiában például legális a kismértékű marihuánafogyasztás. Sokak szervezetébe akaraton kívül kerül valamiféle pszichoaktív szer, hiszen a különböző szórakozóhelyeken nem ritka, hogy valakinek drogot csempésznek az italába, ezért fontos, hogy mindig, minden helyzetben elővigyázatosak legyünk. Számos tudatmódosító szer fizikai és/vagy pszichikai függőséget okoz. A droghasználat legnagyobb veszélyei közé tartozik a túladagolás (főleg a narkotikus drogoknál), az öntudatlan cselekedetek (főleg a hallucinogén szereknél), illetve különböző szívpanaszok, érszűkület, magas vérnyomás. Néhány szót ejtenék még az egyik legelterjedtebb partidrogokról, az ecstasyról. A partidrogokra általában jellemző, hogy igazából nem tudni, mit tartalmaznak. Nehéz ellenük fellépni, hiszen mindig más és más mérgező anyagokat tartalmaznak, tehát nem „tiszták”. Az MDMA, vagyis ecstasy főként tabletták formájában terjed. Hatásai a következők lehetnek: erős béke és önel-

fogadás, megnövekedett önbizalom, eufória, empátia. Talán elsősre nem hangzanak borzasztóan ezek a hatások, de gondoljunk bele, hogy milyen veszélyei lehetnek annak, ha nem vagyunk képesek racionális döntéseket hozni. Az MDMA hatása alatt veszélyessé válik a vezetés, fogékonyabbak vagyunk az óvszer nélküli szexuális kapcsolatokra, nem vagyunk képesek felmérni az adott helyzetet, felelőtlenek leszünk. Újabban az a tapasztalat, hogy már az általános iskolákban is teret hódít magának a szenvedélybetegség. Egy-egy buli alkalmával megjelenik a füves cigi, amiről mindenki csak jókat hallott, aminek csak pozitív hatásai lehetnek – gondolják egyes felelőtlen gyerekek. Akik nem vesznek részt a közösségi élet ezen részében, azt korlátoltnak bélyegezik. A filmek hatására minden szülőben él egy kép a drogosokról: összeszűkült pupilla, bevörösödött szem, bizonytalanság. Azonban ezek csak vélt tünetek, ez alapján nem lehet felismerni egy droghasználót sem, a tüneteket a magatartás megváltozásában kell keresni.

A pszichoaktív szerek károsak, ezt mindenki tudja, de hogy miért, vagy hogyan, azt csak kevesen tudják, önmagában az, hogy káros, nem elég visszatartó erő. Ezért a legjobb megoldás a drogok visszaszorítására a prevenció. Gondolok itt az iskola által, az állam által, különböző civil és szakmai szervezetek által szervezett drogprevenciós programokra. Persze a legnagyobb feladata a megelőzéssel kapcsolatban a szülőnek van, hiszen ő a neveléssel, beszélgetéssel tudja felhívni a figyelmet a veszélyekre, igaz ez minden más káros szenvedélyre, vagy éppen a bűnözésre és a prostitúcióra.

Fiatalkori prostitúció

Vannak olyan esetek, amikor a különböző szenvedélybetegségek, mint a dohányzás, az alkohol és a droghasználat egyszerre jelentkeznek. Főleg a droghasználat von maga után másfajta deviáns viselkedést is, például a bűnözést és a prostitúciót. A prostitúció az ember gondolataiban nem mindig egy ördögtől való tevékenységként jelenik meg. Nem is mindennap találkozni a jelenséggel, nem úgy tűnik, mintha hatalmas probléma lenne. Pedig a prostitúció is terjed a fiatalok körében, ráadásul a kiskorúak körében. A gyermekprostitúció egy létező és káros jelenség. Ezek a gyermekek sokszor pszichés zavarokkal rendelkeznek, nincsen mögöttük támogató családi háttér, kimaradnak az iskolából, drog- és alkoholproblémákkal is küzdenek (sokszor a drogokra keresik meg a pénzt). Ez sajnos nem csak egy önrontó tevékenység, a környezetüket is könnyen belerángathatják. Ezek

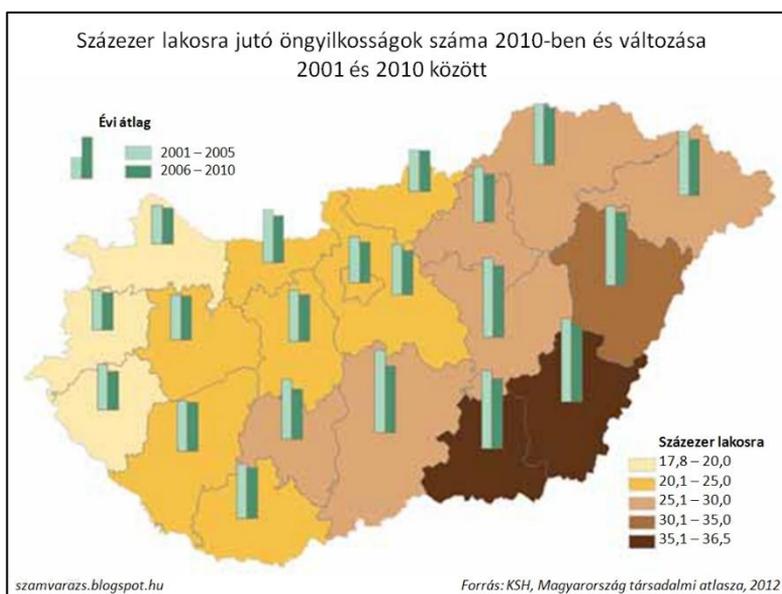
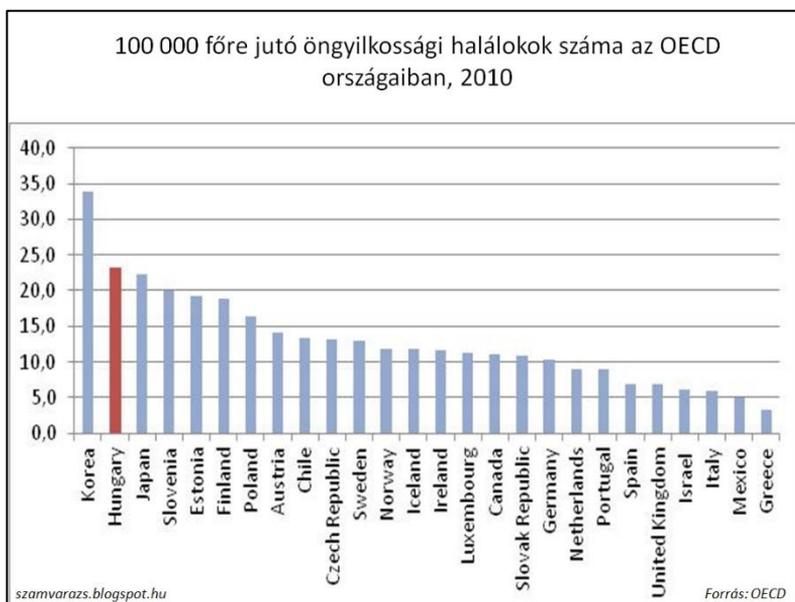
a gyerekek egy életre szóló traumát szerezhetnek, kihasználják őket, nagyobb eséllyel esnek áldozatul erőszakos cselekményeknek, mint a nem prostitualizálódott társaik. A gyermekprostitúció megállítása, a lecsúszó fiatalok felismerése a szülő és az iskola feladata is, valamint az államnak is rendelkeznie kell a megfelelő programokkal és intézményekkel. Jelenleg Magyarországon öt (kettő lányoknak, három fiúknak) olyan intézmény működik, ahol súlyos beilleszkedési és magatartási zavarokkal küzdő fiatalokkal foglalkoznak. (9. kép)

Mentális betegségek

Mentális betegségek már gyermekkorban is jelentkezhetnek, közöttük vannak enyhébb és súlyosabb betegségek is. A kiváltó ok is szerteágazó lehet: az iskola, a serdülőkor, egy nagyobb változás a család életében. A fiataloknál előfordulhatnak szorongásos betegségek, viselkedési zavarok, étkezési zavarok, skizofrénia, érzelmi rendellenességek, rángásos rendellenességek. Ezek közül nem mind súlyos, azonban mindegyikkel foglalkozni kell, hiszen ha nem kezelik őket, ha nem kapnak figyelmet ezek a betegségek, felnőttkorban súlyosbodhatnak, szövődményei lehetnek. Mik lehetnek a fiataloknál jelentkező pszichés zavarok tünetei? Látható teljesítményromlás az iskolában, drog- és alkoholhasználat, az étkezési- és alvási szokások megváltozása, iskolakerülés, bűnözés, negatív érzelmek, dühkitörések, agresszivitás, hiperaktivitás, insomniá. Szintén elterjedt betegség a depresszió, amely egyre több fiatalra érint, vagy a neurózis, amely egy szorongásos mentális zavar. A depresszió fizikai és lelki tüneteket is okoz, majdnem minden ötödik serdülő szenved depresszióban. A betegség talán legsúlyosabb velejárója a

megnövekedett hajlam öngyilkosság elkövetésére. Újra meg kell említeni a droghasználatot, az alkoholfogyasztást, a bűnözést és a prostitúciót, hiszen a depresszióban szenvedők leggyakrabban az effajta tevékenységeket preferáló közösségekbe menekülnek. A depresszió leküzdése egyáltalán nem lehetetlen, a kezelése különböző hangulatjavító gyógyszerekkel, illetve beszélgetéssel, tanácsadással, esetleg szakértő bevonásával történik.

Összegzés

A deviáns viselkedés mögött tehát környezeti hatások, betegségek, sokszor a kényszerhelyzet áll. Nem lehet minden deviáns viselkedést negatív köntösben feltüntetni. Vannak azonban olyan devianciák, amelyek az egyénre és környezetére vagy éppen a társadalomra nézve károsak. Ezek visszaszorítása, kezelése, megoldása mindannyiunk felelőssége, a másokon való segítség lehetősége talán a mi kezünkben van. Mindannyiunk érdeke, hogy a deviáns személyeket ne kivessük szűk vagy éppen tág közösségeinkből, hanem a fellépő problémákra időben és érdemben reagáljunk, ennek módját megtanítani a fiatalabb generációnak az idősebb generáció feladata.

Irodalomjegyzék

Dinya Zoltán:

Az alkoholizmus kezelése: Terápiás lehetőségek.

(<http://www.webbeteg.hu/cikkek/szenvedelybetegseg/10762/alkoholizmus-kezelese>)

2015.12.03.

Dudásné Kass Mária:

A fiatalkori deviancia különböző formái.

(<http://www.bethlen.hu/Di%C3%A1kk%C3%B6zpont/Tant%C3%A1rgyak/T%C3%A1rsadalomismeret/tabid/105/articleType/ArticleView/articleId/615/9-A-fiatalkori-deviancia-kulonbozo-formai.aspx>)

2015.12.03.

Hegyeshalmi Richárd:

Az ország negyede keményen piál.

(http://index.hu/tudomany/egeszseg/2014/09/11/az_orzag_negyede_kemenyen_pial/)

2015.12.03.

Kalas Györgyi:

Az alkohol, a drog, a prostitúció a mindennapjaik része volt.

(http://index.hu/belfold/2016/03/26/a_gyermekprostitucio_egy_letezo_problema/)

2016.12.03.

A drogok fajtái, hatásai és veszélyei.

(<http://kef.szarvas.hu/tudnivalok/12-a-drogok-fajtai-hatasai-es-veszelyei.html>)

2016.12.03.

A szenvedélybetegségek világa.

(http://www.ksh.hu/szamlap/hosszuel_drg.html)

2015.12.03.

Magyarországon halnak meg a legtöbben az alkoholtól.

(<http://www.origo.hu/egeszseg/20151202-alkoholizmus-alkohol-egeszseg-statisztikak-reszegseg.html>)

2015.12.03.

Mentálisan beteg gyerekek – Honnan tudjuk.

(<http://napidoktor.hu/korkep/mentalisan-beteg-gyermek-honnan-tudjuk/>)

2016.12.03.

Miért nyúlnak fiatalok a droghoz?

(<http://www.nodrog.eoldal.hu/cikkek/nyitooldal/fiatalok.html>)

2016.12.03.

Öngyilkosság – Milyen figyelmeztető jelei vannak?

(<http://www.kamaszpanasz.hu/hirek/lelek/1887/ongyilkossag-jelei>)

2016.12.03.

Serdülőkori depresszió: Miről ismerhető fel?

(<http://www.kamaszpanasz.hu/hirek/lelek/2728/serdulokori-depresszio>)

2016.12.03.

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Alkoholfogyaszt%C3%A1s>

2016.12.03.

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Deviancia>

2016.12.03.

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Alkoholizmus>

2015.12.03.

https://hu.wikipedia.org/wiki/Pszichoakt%C3%ADv_szer#A_drog-probl.C3.A9ma
2016.12.03.

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Metil%C3%A9ndioxi-metamfetamin>
2016.12.03.

https://hu.wikipedia.org/wiki/Drogr%C3%B3l_val%C3%B3_l-eszok%C3%A1s
2016.12.03.

Képek forrásai

http://www.gothic.hu/?q=gothic_szubkultura7_2
2016.12.10.

<https://kuruc.info/r/6/126971/>
2016.12.10.

<http://www.internetdict.com/hu/answers/what-is-the-labeling-theory.html>
2016.12.10.

<http://www.rasztorp.eoldal.hu/fenykepek/nincs-megadva-rovat/drogvilag/drog-statisztika.jpg.html>
2016.12.10.

<http://szamvarazs.blogspot.hu/2012/12/a-16-eves-magyar-diakok-csaknem-harmada.html>
2016.12.10.

<http://szamvarazs.blogspot.hu/2012/12/ongyilkossagok.html>
2016.12.10.

RADVÁNYI JÚLIA

Miskolci Szakképzési Centrum Mezőkövesdi

Szent László Gimnáziuma

Mezőkövesd

NEW GENERATION. A MAGYAR COSPLAY KULTÚRA

A filmem a magyar cosplay kultúráról készítettem. Azért döntöttem e mellett, mert szeretném, hogy minél több ember betekintést nyerjen ebbe a világba.

Mi is az a cosplay?

Az angol „costume play” kifejezés rövidítése. Röviden olyan előadó művészeti ág, ahol az előadó (a cosplayer) egy szabadon választott karaktert próbál minél jobban megszemélyesíteni. Ez magába foglalja a ruházatát, a sminkjét és egyéb kiegészítőket, valamint a viselkedését is. Ez a karakter bármi vagy bárki lehet, például videójátékból, filmből, sorozatból, animéből vagy akár a való életből is. A jelmezeket általában maga a cosplayer készíti, e mögött hatalmas munka áll és ez az egyik legnagyobb varázsa ennek a hobbinak. Különösen jó érzés az általunk varrt, ragasztott, festett öltözetekben megjelenni.

Hol is találkozhatunk cosplayerekkel?

Számos rendezvényt szerveznek ennek a hobbinak a középpontba helyezésével. Külföldön a leghíresebb a Comic-Con és a WonderCon.

Magyarországon a MondoCon, a HungaroCon, a Cosplay Party & Fantasy Expo és a PlayIT a legnépszerűbbek (bár az utóbbi már egy sokkal tágasabb közösséget is bevon, a gamereket). Ezeket az összejöveteleket többnyire Budapesten rendezik egy-egy nagyobb csarnokban.

Magyarországon egyre nagyobb réteget képviselnek a cosplayerek, egyre nő a con jegyek eladásának száma. A MondoCon-t a budapesti Hungexpón szokták megrendezni, ahol csaknem 25 000 ember gyűlik össze minden évszakban egyszer. Ezeken a napokon az emberek furcsán nézhetnek a villamoson és metrón utazó jelmezes fiatalokra, akik később az Expón töltik a napjukat, ahol számtalan módon el lehet ütni az időt. Mint például különböző előadások megtekintése, filmes, sorozatos, animés pólók, poszterek vásárlása, cosplay kellékek beszerzése, és a legélvezetesebb rész: a fotózkodás. Sokáig sorolhatnám még, miben vehet részt egy látogató egy ilyen rendezvényen.

A MondoCon elsősorban az animekedvelőket és a japán kultúra szerelmeseit célozza meg mint közönséget, viszont a sci-fi-, fantasyrajongók, illetve a gamerek is megtalálhatják a kedvükre való programokat. Ami viszont mégis a MondoCon jellegzetessége, az atmoszférája. Aki belép a kapun, rögtön érezheti a baráti, közvetlen, családi hangulatot, ugyanis itt mindenki kedves és barátságos. Jó érzés a szürke hétköznapiakból belépni egy ilyen színes, vidám, élettel teli közösségbe, ahol rengeteg új barátot lehet szerezni. A videóm elsősorban ezt a hangulatot igyekszik visszaadni.

A filmről

A film, amit készítettem, egy montázs, amiben igyekeztem a legjobb pillanatait visszaadni ezeknek a rendezvényeknek. Ez azt jelenti, hogy vidám zenére rövid

jeleneteket tettem egymás után, ahol cosplayerek vagy a karakterüknek megfelelően viselkednek, vagy pedig mókás jeleneteket játszanak el. A montázs eredetileg meglévő anyagokból való építkezést jelent, így a filmkészítésnél elengedhetetlen munkafolyamat a jelenetek gyors összevágása, egymás után való helyezése. Elsősorban kedvcsinálónak vagy bemutatónak nevezném hétköznapiabb szavakkal. Az ilyen jellegű videókat általában „cosplay music video”-nak hívják (röviden CMV).

Az elkészítési időt nem igazán lehet napokban vagy hetekben mérni, ugyanis 2015 őszétől folyamatosan készültek a felvételek egészen 2016 decemberéig. Ez az időszak tíz rendezvényt foglal magába, melyek egy vagy két naposak voltak. A felvételeket csakis a rendezvényeken lehet elkészíteni, ezért azok a napok rendkívül fárasztóak, legfőképp azért, mert azt a 7-8 órát, amíg ott tartózkodom, megállás nélkül videózással töltöm, és még bonyolítja a helyzetet, hogy rendszerint cosplayben jelenek meg, ami nem a legkényelmesebb viselet. Kreativitást igényel részemről a jelenetek forgatása, ugyanis előfordul, hogy nekem kell kitalálni az egészet. Természetesen a cosplayerek, akik a felvételek főszereplői, rengeteg jó ötlettel látnak el, melyek nagyban elősegítik a forgatást.

A MondoCon-os CMV-hez való forgatás úgy néz ki, hogy járom a rendezvényt, és ha meglátok egy olyan cosplayert akinek nagyon tetszik a jelmeze, ismerem a művet, amiből öltözött, vagy csak egyszerűen szimpatikus, megszólítom és megkérem, hogy szerepeljen a videómban. Eddig még sosem volt példa arra, hogy valaki nemet mondjon. Ezután kitaláljuk, hogy milyen lesz a jelenet, majd élesben le is forgatjuk. Legtöbbször csak egyszer van lehetőség felvenni a videót a nagy sürgés-forgás miatt, ezért precíz munkát vár el tőlem mindez, nehogy elrontsam a felvételt (például egy fej-, láb- vagy karlevágással).

Ami a legnagyobb buktató ebben a rögtönzött forgatásban, hogy előre szinte lehetetlen eltervezni a videót, legfeljebb a zenét lehet kiválasztani. Ez azért van, mert nem tudni, hogy milyen jelmezesek lesznek kint, kikkel fogok találkozni, milyen ötleteik/ötleteim lesznek, amelyek azokhoz a karakterekhez passzolnak és hogyan viselkednek a szereplők kamera előtt. Miután hazautazom a rendezvényről, rögtön felmásolom az anyagokat a gépemre, és kezdődik a vágás: hosszú, időigényes munka, ami gyakran éjszakába nyúló folyamat. De a végeredmény megér minden fáradságot, ugyanis a sok pozitív visszajelzés, amit egy-egy kész montázs után kapok, megerősít abban, hogy sokaknak tetszik, amit csináltam.

Jelen pályamunkámban inkább a hangulatra és a vidámságra helyeztem a hangsúlyt, mint a történetre. Ebben a helyzetben viszonylag könnyű volt dolgozni, mert tudtam, hogy milyen videók állnak a rendelkezésemre, és így könnyen elkészítettem a tervet. Mivel több mint egy év alatt készítettem a jeleneteket, így a kész videóban több mint 150 cosplayer szerepel.

Körülbelül 4 napomba telt összevágni, de egy kisebb CMV vágásával másfél nap alatt is megvagyok.

A felvételeket egy Canon Legria Hf r606 névre hallgató kis kézi kamerával végeztem, ami elég távol áll egy profi géptől, viszont a jelenlegi célnak megfelel. A vágáshoz a Sony Vegas Pro 12 nevű vágóprogramot használtam, ami eddig teljesen kiszolgált, egyéb utómunkálatokat, speciális effekteket pedig az Adobe After Effects-szel készítettem.

Összességében úgy érzem, ezek a hobbik, a cosplayek készítése, a vágás és a videók felvétele teljesen megváltoztatta az életem. Rengeteg új baráttra tettem szert, sokat fejlődött a személyiségem, sokkal nyitottabbá váltam. A magyar cosplayes közösség rendkívül különleges, és szívesen várja az új tagokat.

SZABÓ ROLAND

**Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és
Pedagógiai Szakgimnázium**

Miskolc

ADATVÉDELEM

Dolgozatommal az volt a célom, hogy felhívjam a figyelmet az adatvédelem fontosságára, és hogy kiderítsem, hogy a középiskolás korosztály mennyire tájékozott ebben a témában. Hipotézisként fogalmaztam meg, hogy a mai fiatalok nem fordítanak kellő figyelmet az adatvédelemre. Kisebb kutatást végeztem a témakörben korosztályomban, ehhez egy 11 tételes önállóan összeállított kérdőívet használtam olyan kérdésekkel, mint például mennyire fordítanak figyelmet a fiatalok jelszavaik időnkénti megváltoztatására vagy mennyire körültekintően használják a véletlenszerűen felbukkanó linkeket.

Az adatbiztonság – az adatok jogosulatlan megszerzése, módosítása és tönkrététele elleni műszaki és szervezési intézkedések és eljárások együttes rendszere.

Az intézkedések és eljárások célja annak biztosítása, hogy:

- az adatok a megfelelő helyen és időben rendelkezésre álljanak az arra jogosultak számára,
- csak a tulajdonos engedélyével lehessen megváltoztatni, vagyis sértetlenek legyenek,
- amennyiben szükséges, bizalmasan kezeljék őket,
- el legyenek látva egyértelmű azonosítókkal, vagyis hitelesek legyenek,
- feldolgozásuk zavartalan legyen, vagyis a teljes informatikai, illetve információs rendszer működőképese állapotának megőrzése. (F. Ható Katalin, 2000, 47 oldal)

A mai fiatalság keveset tud az adatvédelemről, ami a mai időkben véleményem szerint nagy veszélyforrás lehet. Be kellene vezetni az informatika órák tananyagába az adatvédelem fontosságát, fenntartását, orvosolását. Fel kellene hívni a fiatalok figyelmét a linkekre való kattintás és a furcsa videók, üzenetek valódi céljára esetleg veszélyére is. Óvva inteni őket a figyelemkeltő sok esetben félrevezető címetől és a hamis oldalaktól. Érdemes lenne már elsőre erős jelszavakat használniuk és évente egyszer legalább változtatniuk rajta és azt senkinek sem megadni és több oldalhoz célszerű lenne több jelszó fenntartása. A vírusok ellen

úgy is védekezhettünk, hogy nem egy hanem két vírus irtónk van, sok szakértő szerint egy vírusirtó nem tudja az összes vírust észlelni ezért jó, ha van legalább kettő, ha ez egyik nem érzékeli akkor a másik több eséllyel fogja. A felhasználási feltételek is jó, ha óvatosak vagyunk, főleg olyan oldalakkal, amiket nap mint nap használunk fontos lenne ezek elolvasása, mert könnyen visszaélhetnek az adatainkkal, ha valamelyik pontban leírták a feltételek között. Bármit töltünk fel az mind sok-sok információ, ha egy fotót feltöltünk, arról sok minden kiderül hol, mikor és kivel készítettük azt a képet, de ezek még csak a felszínét takarják annak az információnak, amit megszerezhetnek rólunk ezeken keresztül.

A feltört fiókok, a képeinkkel való visszaélések rossz érzést adnak az embereknek, ami szorongáshoz vezethet, amit meglehetne előzni, ha megfelelően felvilágosítanak a fiatalokat az iskolákban ezekről a veszélyforrásokról és arról is, ha megtörténik a baj, mivel tudják orvosolni. A mai világban minden információt azonnal elérünk interneten keresztül, a gyerekek már nagyon korán meg tanulják használni a számítógépeket, okos telefonokat, tableteket. A gyermek személyiségének fejlődését egyértelműen negatívan befolyásolja, ha a felnőtt már az óvodás gyermekének tablettal ad a kezébe, ahelyett, hogy ő beszélne hozzá, hogy ő olvasna neki mesét, hogy ő játszana vele. Érdemes lenne felhívni a fiatal szülők figyelmét, hogy egy adott korig ne adjanak vagy csak mérsékeltet a gyerekeiknek technikai eszközöket.

Kíváncsi voltam arra, hogy a közvetlen környezetem hogyan viszonyul az adatvédelem, adatkezelés és felelősség témájához, ezért kérdőíves módszer segítségével felmérést végeztem iskolámban. Mielőtt belevágtam a kutatásba, felállítottam egy hipotézist. Annak a feltételezésnek a fényében kérdezősködtem, hogy a mai fiatalok nem vigyáznak az adataikra, felelőtlenül kalandoznak az internet világában.

Összesen 53 fővel tölttettem ki a 11 kérdésből álló kérdőívemet. A kutatás alanyai a középiskola mind a négy évfolyamáról képviseltetik magukat: a kilencedik évfolyamosok szerepelnek a legnagyobb számban, összesen 19 fő, a tizedik évfolyamról 8 fő, a tizenegyedik osztályokból 10 fő, a végzősök közül pedig 16 fő töltötte ki a kérdőívet. A nemek aránya egyenlőtlenül oszlik meg, 40 lány és 13 fiú szerepel a mintában (pedagógiai szakgimnáziumunk nemi összetételét reprezentálják ezek az adatok).

A kitöltők több mint fele 11-nél több internetes felületen van regisztrálva, ami számomra nem meglepő, hiszen amellet, hogy a különböző közösségi portálok igen népszerűek a fiatalok körében, ma már a hivatalos ügyek nagy részét is lehetőség van interneten keresztül intézni. Gondolhatunk a felvételi jelentkezésekre, a

versenyekre való regisztrációkra, telefonszámla befizetésére stb. Népszerűek továbbá az internetes vásárlások, eladások, amik ugyancsak a személyes adatok megadása mellett lehetségesek a különböző elektronikus felületeken.

Biztonságunk egyik kulcsa a jelszó. Számos internetes portál külön felhívja a figyelmet arra, hogy sok és változatos karakterből álló jelszót adjunk meg, egy „hozzáértő” számára azonban gyerekjáték ennek feltörése is. Biztonságunkat fokozhatjuk azzal, ha időnként jelszót változtatunk. Kérdőívemben arra is rákérdeztem, hogy a kitöltők élnek-e ezzel a megoldással. Emellett arra is szerettem volna választ kapni, hogy hány oldalon használják a kutatás alanyai ugyanazt a jelszót. A kitöltők többsége (62,3%) legalább évente megváltoztatja a jelszavát, amiből arra következtetek, hogy a fiatalok fejében olykor felmerül a biztonság kérdése internetezés közben, igaz az egyik kérdésre adott válaszból az is kiderül, hogy csak utólag, hisz a kitöltők 64%-ának törték már fel adatlapját.

Kutatásom rávilágított továbbá arra is, hogy a megkérdezettek jellemzően több lehetséges jelszót tárolnak memóriájukban, ezek közül választanak, amikor egy-egy oldalra regisztrálnak. Ez előnyös abból a szempontból, hogy ha kiderül az illető jelszava, nem lesz azonnal minden felület hozzáférhető, ahol addig regisztrált. Könnyebbséget jelent ez akkor is, ha a felhasználó elfelejti, miként regisztrált egy oldalra. Ekkor csak néhány lehetőséget kell végigpörgetnie az agyában, és máris tovább tud lépni. Hátránya is lehet azonban annak, hogy a regisztráló nem használ minden egyes oldalhoz más jelszót, ha ugyanis jól megismerjük az illetőt, a lehetséges jelszavakra is könnyebben rájöhetünk (pl. első tanítójának neve; első kiskutyája neve stb.).

Gyakran találkozhatunk fantom adatlapokkal, visszaélésekkel is az internet világában, hiszen akadnak olyanok is, akik nem valós információkat osztanak meg magukról. Ez egyrészt történhet biztonsági okból (főként akkor beszélhetünk erről, ha egy felület használata nem igényel túl nagy felelősséget, tehát, ha úgymint „mindegy” kit takar az adatlap), és történhet szándékos megtévesztés, visszaélés céljából. Ezt a területet is érintettem a kérdőívemmel, s érdekes választ kaptam. Míg egy korábbi kérdésből kiderült, hogy a kitöltők nagyobb hányada 11-nél is több felületen van regisztrálva, addig a kitöltők 83%-a állította, hogy ezek között legalább 1, legfeljebb 5db olyan felületet használ, ahol nem a valós adataival jelenik meg.

A kitöltők nagy arányban nyilatkoztak arról, hogy kaptak már adatvédelemmel kapcsolatos felvilágosítást, és van olyan ember a környezetükben, akit jártasnak vélnék ebben a témában. Talán ennek is köszönhető, hogy saját bevallásuk szerint gondosan odafigyelnek arra is, hogy milyen linkeket nyitnak meg.

Mivel nagyon sok visszaélés az interneten pénzszerzésre irányul, és a pénzkezeléshez szükséges adatok védelme fokozott jelentőségű, fontosnak éreztem rákérdezni, hogy kitöltőim vásárolnak-e bankkártyával az „éterben”. Erre a kérdésre 68%-ban igennel válaszoltak.

Kutatásom alapján, bár sok információt szereztem, nem vonok le messzemenő, mély következtetéseket, hiszen viszonylag kevés embertől kaptam választ, 53 fő nem elegendő ahhoz, hogy az egész fiatalságra nézve általánosítsak. Mégis azt érzem, hogy e kis kutatás erejéig betekintést nyerhettem abba, hogy a kortársaim mit gondolnak a szóban forgó témáról, és mennyire veszik komolyan saját biztonságukat.

Összesítésként megállapítható, hogy a hipotézisem, miszerint a fiatalok felelőtlen használói az internet világának, részben teljesült. A profilfeltörések nagy száma, a hamis adatok megadása, az elővigyázatosság hiányára enged következtetni. A többféle, és időnként változtatott jelszó, az adatvédelemről való tájékozódás, a linkek körültekintéssel való megnyitása azonban azt is kifejezi, hogy kortársaim igyekeznek óvni az olyan adataikat, amelyek visszaélésre adhatnak okot. Úgy gondolom, van még hová fejlődni. Nem csak egy személyigazolvány-szám, bankkártya-adat lehet veszélyes, hanem egy-egy feltöltött kép, tartózkodási hely megjelölése is akár, melyekre jó, ha felelősségteljesen odafigyelünk.

Irodalomjegyzék:

F. Ható Katalin (2000):

Adatbiztonság, adatvédelem.

SZÁMALK Kiadó, Budapest.

SZARVAS ESZTER

Neumann János Középiskola és Kollégium

Eger

AZ ÉN MEGJELENÉSE A KÖZÖSSÉGI OLDALAKON

A mai világunkban az embernek kettős élete van: az, amit megél, és az, amit a közösségi hálózatokon mutat. Pályázatomban erről a „második én” életstílusról fogok beszélni, hogy mégis megértsük, miért tartja fontosnak az ember azt, hogy jelen legyen egy nem létező, virtuális világban.

Társadalmunk csoportosításával szeretném kezdeni a beadandómat. Három féle nemzedékről beszélünk, sorrendben ez az X-, Y és Z- generáció. X korcsoport jelképezi azokat az embereket, akik az 1960-70-es években születtek, és akiknek gyökeres változást hozott az életébe a technológiai fejlődése és felemelkedése, megnehezítve ezzel a megszokott életmódjukat. Az Y és a Z korosztály már bele-született ebbe a modern világba, könnyedén kezelik az okos telefonokat, a számítógépeket, más néven „digitális bennszülöttek”-nek is nevezik őket. (Mark Prensky amerikai szerző kifejezése). Naivan és kétségek nélkül vetik bele magukat a virtuális közösségek befolyásoló életvitelébe, mely manapság már egészen természetes dolognak számít. Órákat töltenek el azzal, hogy különböző oldalakon böngésznek, mások megosztásait lájkolgatják. Legnagyobb közösségi hálózatunkról beszélek, a Facebookról. Mint minden közösségi oldal, ez is hátrányokkal és előnyökkel rendelkezik. Ennek a szinte irányítással bíró oldalnak egyik titka talán abban rejlik, hogy egyesíti az egyéni igényeket, melyeket aztán a közösség elé tár. Kora társadalmunk legfontosabbnak mondható vezérgondolata pedig az, hogy tartozzon egy társaságba, hogy ne lógjon ki a sorból, hogy minél több barátja legyen még akkor is, ha közösségi hálózatának ismeretségi listájának feléről fogalma sincs, hogy ki az valójában. De mi is valójában a közösség? Egyáltalán mekkora ez a közösség? Kik tartoznak ebbe a közösségbe? Ez egy sokrétű probléma, hiszen egy közösség mindig okkal jön létre, egyfajta egybetartozást jelent. „Többféleképpen is meghatározhatjuk a közösség fogalmát, attól függően, hogy mi az, ami ezt az egybetartozást biztosítja.”(Pete, 2010) Közösségi hálózatunk másik nagy hibája, hogy miért hozunk elhamarkodott döntést, amikor egy ismeretlen ismerősének jelöl, vagy mi jelölünk be egy addig ismeretlent annak. Itt szeretném megemlíteni azt a valóságshowt, ami 2012-ben futott be az MTV csatornán Kamureg címen. Ez a sorozat arra hívja fel az emberek figyelmét, hogy ne

bízzunk meg abban, amit az ember az interneten keresztül mutat nekünk. Számtalan ember esik ugyanabba a hibába nap mint nap, hogy olyan ismeretlenekben kezd el bízni, akiről fogalma sincs, hogy ki is valójában. A sorozatban valós áldozatokkal találkozhatunk, akik éveken keresztül ringatóznak egy álomvilágban azzal a tudattal, hogy az a személy, akivel beszél, úgy néz ki, mint a facebookos oldalán. Elgondolkodtató, hogy az ember lelki bántalmazások végett képes tönkretenni mások életét, vagy éppen mert nem fogadja el a külsejét.

Miért merünk mások lenni virtuális oldalakon, mint az életben? Mert személyesen nem úgy élnénk meg, mint gép mögé bújva? Sajnos a közösségi hálózaton tömérdek az agresszió, a határok feszegetése. Olyan információk, képek is napvilágra kerülhetnek, melyekhez semmi köze azoknak, akik a közösségi oldalakon szerepelnek. Ezáltal alkotnak véleményt egymásról olyan emberek, akik nem is ismerik egymást. Például egy veszekedés, buli utáni képek feltöltése negatív vélekedést von maga után, és mint tudjuk, az információk igen gyorsan terjednek az emberek között. Itt szeretném megemlíteni Laura Barns történetét, ami nagy port kavart éveken keresztül társadalmunk elítélő magatartása végett. Egy átlagos mintadiákról beszélünk, akit belevittek a rosszba, és egy szórakozóhelyen készült, személyi jogokat sértő videót készítettek róla. Ez a videó gyorsan elterjedt a Youtube-on, később pedig a Facebookon is. Gyalázat célpontjává válva a lány olyan szinten magába zuhant, hogy 3 nappal a videó feltöltése után öngyilkos lett. Felkavaró belegondolni, hogy az ember meddig tudja fokozni az olyan dolgokat, melyek egy átlagos, közéleti sztorinak indul. Mások megalázása nyilvánosan egy közösségi portálon súlyos büntetést von maga után.

Ami magánügy, az nem tartozik másokra, még akkor sem, ha az ember ezzel fel akar lépni, és megmutatni a másoknak, hogy ki a keményebb. Még akkor is, ha ezzel a való életben nem tudna megbirkózni. Az esetek többségében az ember bátrabb, merészebb és őszintébb akkor, ha partnerével nem személyesen kommunikál, hanem egy virtuális hálózaton keresztül. Ennek nyomós oka az, hogy nem látja társa reakcióit, testbeszédét, így kevésbé tart attól, amit a másik gondol az állításáról, kijelentéséről.

Magánügy alatt értem azt is, hogy az ember milyen személyes adatokat ad meg, hogyan formálja profilját. Miért törekszünk arra, hogy a legjobb oldalunkat mutassuk, még akkor is, ha nem gondoljuk komolyan azt, amit állítunk magunkról? Egy közösségi oldalon mindenki próbálja a legjobb énjét előhozni, a legelőnyösebb képeket feltölteni magáról, a legismertebb történeteket, zenéket megosztani. Vajon ez mind csak látszat? Mint ahogy már említettem, az ember nem akar kiállni a sorból, még akkor sem, ha olyan tevékenységet kell emiatt üznie, amit nem szívesen tenne saját akaratából kiindulva. Híres idézetek posztolásánál, retusált képek feltöltésénél mire vágyik a legjobban az ember? Arra hogy elismerjék, hogy

megnézzék, rácsodálkozzanak, na és persze hogy lájkolják. Ha nincs meg a kellő visszajelzés, az ember saját magában kezdi el keresni a hibát, elítéli magát, szorongani kezd. Német egyetemi kutatások bizonyították, hogy minden harmadik ember depresszióba esik attól, hogy nem kap kellő figyelmet a posztja, másoké pedig igen. Ennek következménye a függőség, hogy állandóan jelen legyünk a többiek életében, mert „ha mi adunk lájkokat, akkor kapni is fogunk.” Ehhez hasonló tévhittekbe menekülve próbál az ember lépést tartani a világgal, felzárkózni kora társadalmunk pörgős életviteléhez, elfogadni az újabbnál újabb gondolkodásmeneteket.

A közösségi hálózatok árnyoldala mellett pozitív hatásai is vannak társadalmunkra nézve. Megosztásaink között olyan képek és információk is szerepet kaphatnak, melyek tehetségeinket, kreativitásunkat mutatják meg. Például versenyeredményeink posztolása sikerélménnyel tölthet el bennünket, kutatásaink és ötleteink pedig segítséget nyújthatnak másoknak. Közös fotók és emlékek megosztása erősítheti barátinkkal, családtagjainkkal a kapcsolatot, újra felidézhetjük a közösen átélt eseményeket, nevezetesebb napokat. Távoli barátainkkal is könnyebben tudjuk tartani a kapcsolatot, mert számtalan lehetőségünk van arra, ami elősegíti, például a Skype, melynek köszönhetően láthatjuk és hallhatjuk is partnerünket. A fiatalság körében elterjedt Snapchat alkalmazás során hangulatainkat képekben fejezhetjük ki egy pillanatnyi időre. Szintén a kora társadalmunk egyik legismertebb applikációja az Instagram, ahol a számodra érdekes embereket követheted, bepillanthatsz a hétköznapjaikba, és posztolhatsz ugyanúgy képeket, mint Facebookon. A Twitter ismeretségi hálózat és mikroblog- szolgáltatás, mely lehetővé teszi a felhasználóknak, hogy rövid bejegyzéseket vagy egymásnak szánt üzeneteket írjanak.

Ezeken a virtuális hálózatokon ismerkedhetünk, barátságokat köthetünk, tartathatjuk a kapcsolatot másokkal. Egy kis odafigyeléssel és megfontolt gondolkodással nem eshetünk ezeknek a rabjává. Meg kell találnunk az arany középutat, melynek köszönhetően nem válunk a közösségi oldalak függőjévé, ésszerű használatuk segítségével pedig képesek leszünk túlzások nélkül élni.

Irodalomjegyzék

Marosi Anikó:

Közösségi portálok használata.

https://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwit1er_5trQAhWFjywKHen4CkcQFggYMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.tehetseggondozas.hu%2Fletoltes%2Fversenyek%2Ffulemule%2F039.ppt&usg=AFQjCNFDrrzliGxM2w9UE2nhcC9OGV9pwg&sig2=g6PJf8akFkDMckHzEr_SHA

2016. 11. 24.

Tálas Marcell:

A közösségi hálók.

<http://slideplayer.hu/slide/2134420/>

2016. 11. 23

Tóth Ágnes:

Közösségi oldalak hatása a társadalomra.

https://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwjDv6LR5NrQAhXFDywKHcNdABQQFggYMAA&url=http%3A%2F%2Figyk.pte.hu%2Ffiles%2Ftiny_mce%2Ffile%2Fkari_projektek%2Fut%2Ftothagnes_kozossegioldalakhatasaatarsadalomra.pdf&usg=AFQjCNFTb86IyOuFRQxYULSaS-MzKEKfWA&sig2=FNCAghGDVFFJXUKliA9dLw&bvm=bv.139782543,d.bGg

2016. 11. 23

<http://docplayer.hu/454410-Kozossegi-halozatok-es-hatasuk-a-tarsadalomra.html>

2016. 11. 26

http://tatkontur.elte.hu/cikk/251/virtualis_kozossegi_elmenyek

2016. 11. 26

<http://bitport.hu/trendek/par-happy-sok-depi-szorongast-okoz-a-facebook>

2016. 12. 03

